

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BAVUL

Hayat bir yolculuktur, yannınızda bulunsun.

Temmuz 2021

Sayı: 70

Fiyat: 12 TL

KKTC: 13 TL

Bardak
altlığı,
defter ve
poşet
hediye!

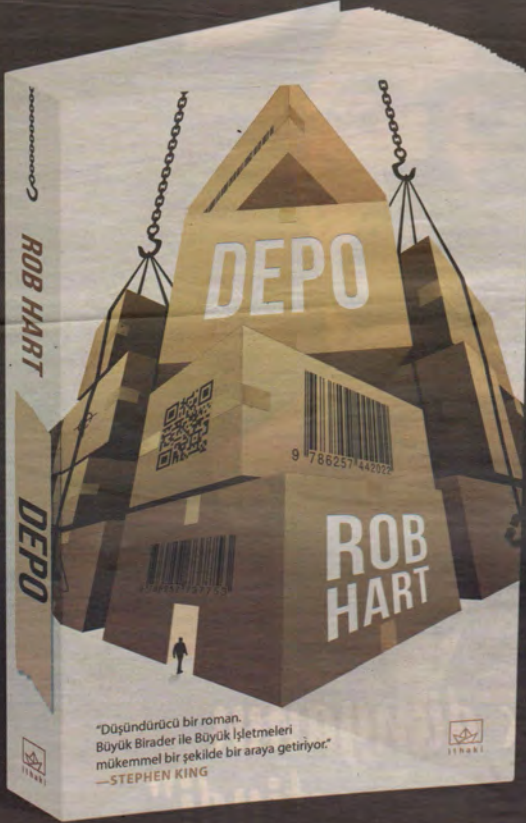

"Aşk dünyanın en iyi mazeretiydi"

AHMET ÜMİT

Ahmet Ümit • Ataol Behramoğlu • Sevinç Okyar • Nijat İşler • Ayten Sahin • Timur Soylan • Evrim Kuran • Erol Üyepazarcı • Sükrü Erbaş
Haydar Ergülen • Gökhan Horzum • Baki Bakdu • Emre Kırar • Zeynep Çelebi • Mercedes Sahinçalar • Siray Altınok • Celine Symbiosis
Kıyıkçı • Mune Enli • Cüneyt Çelik • Pinar Ergün • Ali Deniz Uslu • Halil İbrahim Sağlam • Evren Barış Yavuz • Sama Bada
Erdal Güney • Hande Çiğdemoglu • Fulya Özlem • Doğu Şahin • Özlem Yanmaz • Y.Emre Ceren • Oğuz Abay • Mustafa Kömüş

1984 VE FAHRENHEIT 451 GİBİ KLASİKLERİN
İZİNDEN GİDEN *DEPO*, ÇOK DA UZAĞIMIZDA
OLMAYAN BİR SÖZDE ÜTOPYANIN KARANLIK
KÖŞELERİNE IŞIK TUTUYOR.

"Düşündürücü bir roman.
Büyük Birader ile Büyük İşletmeleri
mükemmel bir şekilde bir araya getiriyor."
—STEPHEN KING

"Düşündürücü bir roman.
Büyük Birader ile Büyük
İşletmeleri mükemmel bir
şekilde bir araya getiriyor."

—STEPHEN KING

"Kapitalist hayatımızın her
yanını ele geçiren bir şirkete
dair yaratıcı, soluk soluğa bir
yakın gelecek distopyası."

—PAUL TREMBLAY

"*Depo*, görünürde heyecan
verici bir casusluk romanı
olsa da yakından bakınca
e-ticaret devlerine güven
duyarak yaratılan kâbus dolu
dünya hakkında uyarı dolu
bir hikâye sunuyor."

—BLAKE CROUCH

ithaki [/ithakiyayinlar](https://rantey.org) Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

KÜÇÜK İSKENDER

Tek başına Safari

Ağustos'ta Ölmek için Rezervasyon Yaptır

Yerçekimini inkârı başarmak! İşte, tüm ömrümce hiçbir halüsinatif kullanmadan yapmaya, izlemeye, anlamaya, uçlarına yaklaşmaya ve kavramaya çabaladığım 'hakiki' sihir. Elbette, bu pseudo veya replikas tavrı eleştiriyce açık; hatta korkaklıkla dahi itham mümkün.

Her türlü limit, her türlü bilimsel / siyasi baskı, her türlü sanatsal faaliyet o sihri gerisinde bizi bekledi, bekliyor, bekleyecek. Benim savunmam paralellik kurma için ödü - gerisi hikâye.

Yeryüzünde dev sürüngenler değil de insan yaşıyorsa hâlâ, derdim belki kısmen anlaşılabilir. Yine de beni daima biz olarak hatırlamanızı isterim.

Leşin Nasihati

Ya bir hikâyeye gülüp geçeceksin ya da o hikâyede müsait bir anda öldürüleceksin. Neye yaban, neye evcilsen, ölçülerinin dayanıklılığı neyse, kaypaklığın kadar hayatıtasın. Çünkü organizmanın tedarik edebileceği yalan ve ihanet kadar anca o kadar, gerçekle meşgulsün. Gövdendeki her hayvana bir imparatorluk, her intikama bir tanrı katı, her umuda bir düşmanlık nişanı başgısladın. Sıradanlığının zindanlarında bir canavarı tutsak tutabilmenin tek nedeni kendi kendine taktığın şeref madalyaları. Oysa insan hep piçti. İzin versen bununla eğlenecekti.

Polisiye Yalnızlıklar

Akıl uygunsuzlukları nasıl inanç kurumlarının temelini atıp kanalizasyonu olarak da sınıfsal deformasyonları incellekle yerleştirmişse, tahrik ile adaletin çatıştığı, doğru ile çıkarın bir paydada bulunduğu her üçüncü dünya macerasında katliam olacaktır.

Sevişirken günlük tutabilen bir ırka aidiyet! Bu cümleyi kurduğumda fırlayıp uzaklaşmak, ulaşabildiğim noktada infilâk etmek arzusuna kapılmışım. Asla silahlanmadım. Avantajım budur. Sonra.. sesimi kestim. Tek kişilik, manasız bir örgüt gibi kendi kendimi çokerttim.

Mendel'in Laneti

Etimin 2018 yılında işgali esnasında merhamet ve vicdan yoksunluğuyla da yüzleşmesi, esas meselenin gen zıtlaşmaları nedeniyle oluşmadığını, asıl travmanın adresini, kan bağı sosyolojisinin kalabalığını, gürtülü süsünü gösterdi. Ailenin nüfusu ne kadar çöksa o kadar hızlı çürüyösünüz.

Evet, öncelerde, ilklerde bir yerlerde 'ret butonu' var ve bu butonlara acımasızca, size sezdirilmeden, habersizce basılmış.

Buna Dostoyevski Şoku demek taraftarıyım. Kemirgen kısmı açıklayıcıdır.

En masum ihtiyaçlarınız, talepleriniz karşılanmıyor, eski ve kullanımı dışı damgasıyla cezalandırılıyorsunuz. İçinizdeki boşluğun uzay ile dolması önleniyor.

O derece kötüler ki sizin iyi olabileceğinize kesinlikle inanmıyor, ortak refleksleriyle gözyaşı dökecekleri anların avına çıkıyorlar.

Sirikten Korkan

Hayatın tadını çıkartmak ve hayatın bökünü çıkartmak: Trapez Kanunu.

Baba Yaga denen o çenebaz, dışlarıyla tutunan mahlûkatla belirsizliğin, can çekişmenin altın oranında tanışmak. Bir masalın yamyamına, bir rivayetin kanlı kıskacına, kapanına yakalanmak ve seni yemeye gönüllü hayallerin, zangırdayan gücünün eridiğini, bittiğini an be an gözlemlemek: Seyrine daldığın okyanus gözünün önünde birdenbire kuruyup gidiyor - öyle.

-Burada bir miktar su vardı aç önce.

Nerede?

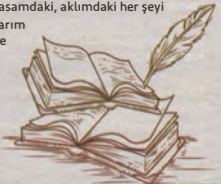
Okurlarıma

Haziran 2018'te saptanan tümörler, metastazlar, o, bu: Sancı, keyifsiz bir yolun başlangıcı benim için. Bugüne güzel geldiğimizi düşünüyorum; böyle de gittiği yere kadar gidecektir.

Kaç kuşaktır sizinle olduğumdan dolayı samimiyle söylüyorum ki çok mutluyum.

Arşivimdeki, masamdaki, aklımdaki her şeyi toparlamaya, yarım bırakmadan size teslim ederek fişi çekmeyi planlıyorum.

Umarım, zamanım yeter. Dostca kalın.

NEJAT İŞLER

AHMET'İN ÖYKÜSÜ-6

Amcam çocukluktan beri bir baş belasıymış. Gençliğinde iyice azmış. Her türlü pislğe bulaşmış. Bizim orada horoz dövüşleri düzenlemeye kadar götürmüş işi. Dedem çok sert bir adamdı, ona bile kafa tutmuş. Sonunda bakmışlar oğlan gidici, bir tanıdık vasıtasıyla ondan habersiz polis okuluna yazdırmışlar. Başta mırın kırın etmiş, ama belinde silahla İstanbul'da gezme fikrine tav olmuş. Zar zor bitirmiş okulu, polis olmuş. Dümenini bulup İstanbul'da kalmış hep. Trafikten başlamış, narkotiğe kadar gitmiş. Ama bildiğim kadarıyla kötü alışkanlıklarından da pek vazgeçmemiş. Profil bu. Dedemle babaannem öldükten sonra, evi satalım diye bir kaç kez zorladılar babamı. Babam da, "Baba ocağı satılmaz." diye geri çevirdi bunu. O kadar ınat etti ki, kimsenin haberi olmadan eve emlakçı getirmişliği var. Bir gün zil çaldı, camdan baktı annem kim geldi diye. İki yabancı adam. Babam indi aşağıya, ben de arkasından gittim. Açtı kapıyı;

"Buyrun?"

"Eve bakmaya gelmiştik."

"Sağ olun bir eksikliğimiz yok. Biz kendimize bakıyoruz."

"Beyefendi alıcı, evi göstermeye geldim."

"Kim dedi verici olduğumuzu?"

Adam anlattı vaziyeti. Amcamla beraber fiyat bile belirlemişler eve. Babam o günden sonra hiç konuşmadı amcamla.

Şimdi gelelim asıl mevzuya. Yarı masal, maalesef sonuna doğru gerçek. Önce masal.

Bizimki 4-5 ay evvel bir gün narkotik şubede geiyik yaparken, iki genç komiser geliyor.

"Yav, Adnan Abi, uyuşturucu işini büyüttmüşün, tırlar mırlar, bravo yani..."

"Ne diyorsunuz lan?"

"Abi, dün yakaladığımız tır var ya Silivri'de. Şoförü sorguladık, Urfa'dan bir asteğmen ismi verdi. Soyadı seninkiyle aynı."

Benim orada olduğumu biliyor, yazılı ifadeyi istiyor komiserlerden. Tesadüf olması kesin. Ancak aklında şüphe kalmasın derdinde. İfade geliyor, bir sürü isimle beraber benim

isim de var. Araştırıyor biraz, gerçekten benim o asteğmen. Bir kaç rütbeli ve erle beraber, terör örgütüyle ortak uyuşturucu ticareti yapıyormuşuz. Hemen çekiyor komiserleri bir kenara, "O ismi ifadededen çıkaracaksınız." diyor. Çıkıyorlar da. Fakat, birkaç gün sonra, tır şoförü ve avukatı ifadenin üzerinden geçerken, şoför, isimlerden birinin eksik olduğuna uyanıyor. Avukat için içinde bir iş olduğunu anlıyor. O isim demek ki çok kıymetli, çok kuvvetli. Emniyette güçlü adamları var ki ifadededen adını sildirebilmiş. Para istemeye karar veriyorlar. Öyle ya, şoförün ailesi nasıl geçinecek adam hapisteyken? Komiserlere söylüyor durumu avukat, bunlar koşarak Adnan Abi'lerine gidiyorlar.

"Abi, ne yaptırdın sen bize? Bizim de memuriyet yanacak şimdi."

"Vuralım ibne avukatı, şoförü de çocuk çocuk numarasıyla korkuturuz."

"Olmas abi, iş iyice boktanlaşıyor. Biz yapmayız öyle şey. Sen yaparsan seni de okuruz."

Amcam köşeye sıkışıyor. Bir iki gün düşünüyor. Tabi bunun sıkıştığını anlayan genç komiserler göz hakkı istiyorlar. Meblağ iyice kabarıyor, amcam babamı aramaya karar veriyor.

Evet, şimdi gerçek kısmına geldik.

Babam pazardan dönerken amcam çıkıyor karşısına. Yürümeye devam ediyor babam. Amcam arkasından yalvarıyor durup

dinlemesi için. En sonunda ikna ediyor babamı, oturuyorlar bir kahveye, amcam masalı anlatıyor, masalın bedelini de söylüyor. "Ahmet müebbet yatar" diyor, "Rezil oluruz" diyor, "Bu acıya dayanamaz annesi" diyor, diyor da diyor. Babamın burnu kanamaya başlıyor önce, sonra düşüyor kahve sandalyesinden. Hastaneye kaldırıyorlar. Beyin kanamasından sıyrılmış. Hastanede ve taburcu olduktan sonra evde bir hafta hiç konuşmuyor babam. Koltukta oturup kapalı televizyonu seyrediyor. Bir hafta sonra annemi çağırıyor ve kararını açıklıyor; "Evi satıyoruz, bundan sonra bizim Ahmet diye bir oğlumuz yok."

Kentsel dönüşüm çakallarından biri alıyor evi. Adamın iyi yanına mı denk geliyor, yoksa benimle ilgili masal kutuğuna gidiyor da çekiniyor mu bilmem, evin boşaltılma sırasını benim askerden geliş tarihime denk getiriyor. O zamana kadar da cüzi miktar bir kira alacağını söylüyor.

Babam günden güne eriyor. Yemek yemiyor doğru düzgün, ilaçlarını almıyor bazen. Zaten kalbi de sakattı, tansiyonu da. Benim terhis tarihimi yaklaştıkça daha da fena oluyor, sonra işte kalp krizi...

Annemin, "Senin yüzünden" demesinin sebebi bu.

Benim de amcamı öldürmek istememin sebebi.

Sevgi neydi?

Kırgız yazar Cengiz Aytmatov özgün adı *Topolek Moy v Krasnoy Kosine* olan eserini 1961 yılında yazmıştır. Hikâye uçarı bir kişiliğe sahip İlyas adında bir sofor ve Asel adında bir köy kadınının saf aşkını, evlenmelerini ve bir süre sonra yollarının ayrılmasını konu alır. Eser 1977'de Selvi Boylum Al Yazmalım adıyla Ali Özgentürk tarafından senaryolaştırılır ve Atıf Yılmaz tarafından sinemaya uyarlanır. Asel'i (filmdeki adıyla Asya) Türkan Şoray, İlyas'ı Kadir İnanır ve kuşaklardır "İlyaslar mı? Cemşitler mi?" tartışmalarına sebep olan Cemşit'i Ahmet Mekin canlandırır. Bana sorarsanız filmin bir diğer kahramanı da müzigidir. Cahit Berkay'a ait olan film müziği adeta bir karakter kuşanır ve sizinle konuşur.

Filmin benî en çok etkileyen yanı iç monolog ve iç diyaloglardır. Özellikle filmin başındaki Asya-İlyas karşılaşması ve sondaki ayrılış sahnelerinde bu iç seslerden bir hayli yararlanılır. Asya ve İlyas'ın birbirlerine söyleyemedikleri sözler iç konuşmalar şeklinde izleyiciye ulaşır.

İlyas: Elinden tutsam, gelir misin benimle?

Asya: Seninim işte, alıp götürsene beni.

İlyas: Çamura saplansam yardıma gelir misin?

Asya: Elini tuttum sıcacıktı, yüreği elindeymiş gibi.

İlyas: Ziyani yok, gülüşü yeter bize.

Asya: Yüreğim kaydıysa günah mı?

İlyas: Elveda Asya, elveda selvi boylum, al yazmalım, elveda. Bitmemiş türküm benim...

İşte bu iç sesler bana Güney Amerika'nın güney ucundaki Tierra del Fuego (Ateş Toprakları) adalar topluluğunun Yaghan dilinden türetilmiş, Guinness Rekorlar Kitabı'nda en özlü kelime olarak listelenen ve tercümesi en zor kelimelerden biri olarak kabul edilen Mamihlapinatapai sözcüğünü çağırıştır. Mamihlapinatapai sözcüğünün anlamı ilk kez 20 yılını Tierra del Fuego'da Yaghanlar arasında yaşayan geçiren on dokuzuncu yüzyılda yaşamış dilbilimci Thomas Bridge tarafından bir makalede kullanılır: "iki insanın, ikisinin de arzuladığı ama başlatmadığı bir hareketi diğerinin başlatmasını umarak paylaştıkları bakış." Bu tanım Yaghan'ın az kelimeyle çok şey söylenen bir dil olduğunun en derin kanıtıdır.

İnsanın ömründe hiç değilse bir kez çok istediği ama ilk adımı

Sevgi iyilikli, sevgi emektir."

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Bir dalı tutmadan ötekini bırakamayan maymunların cirit attığı, yalnız kalma korkusu ile koltuk değneği ilişkilerin seçildiği, bir kaybin yasının bile tutulmaya vaktin olmadığı, bir seviden diğerine "takipten çıkmak" kadar kolay geçildiği bu gürültülü gösteri toplumunda bunu anlamak güç olsa da hakiki bir sevginin sessiz olduğuna inanırım.

atamadığı, bunu karşı taraftan beklediği bir hal olmuştur. Bunun kişilik özellikleriyle, utangaçlıkla, içe kapanıklıkla ilgili olduğunu sanmam. Mamihlapinatapai durumunda çekingenlikten ziyade arzu, tutku ve en çok da sabır olduğunu düşünürüm.

Bir dalı tutmadan ötekini

bırakamayan maymunların cirit attığı, yalnız kalma korkusu ile koltuk değneği ilişkilerin seçildiği, bir kaybin yasının bile tutulmaya vaktin olmadığı, bir seviden diğerine "takipten çıkmak" kadar kolay geçildiği bu gürültülü gösteri toplumunda bunu anlamak güç olsa da hakiki bir sevginin sessiz olduğunu inanırım. Böyle sevgiler dile pelesenk olmaz. Böyle sevgiler statü kaybı gütmaz. Böyle sevgiler birkaç karatla ölçülmez.

Mamihlapinatapai Selvi Boylum Al Yazmalım'da sadece Asya ve İlyas arasında gerçekleşmez. Filmin sonunda Asya bu kez Cemşit'i adres eden bir iç diyaloga girer ve hayatının en önemli seçimini yaparken adeta yarım yüzyıllık bir efsane halini almış repliğini gözleriyle aktarır:

"Sevgi neydi; sevgi sahip çıkan dost, sıcak insan eli, insan emeği idi.

Bu ay herkese benden 'şiiir', Şakir'e yok!

BURCU BAKDUR

*Kadehimi, Temmuz'a kaldırıyorum; telaşsızlığa, saate
inanmayanlara, uçmak için bilete ihtiyaç duymayanlara...
'An'lara kaldırıyorum kadehimi, ağzıma yakımayan
küfürlere, kûsuratsız aşklara...Şairlere kaldırıyorum kadehimi,
şiiirleri! Şerefe Temmuz! Üstü kalsın, kalsın da sen de kal...*

EVEREK

Çok iyi bildiğim hisleri var,
Bir de kâbusa dönüşen bir bedeni.
Yakın olmaktan kastım bu değil.
Oldu...
Oldu...
Ve içimden on sekize kadar sayarken ben,
O, karanlıkta iliklenecek bir gömlek aradı.
Buldu.
Ben on birdeydim, o fermuarında...
İlk söz, eda, bakış...
İşbirlikçi ayak sesleri başkalarına ait,
Kulaklarımda yankılandı ondan habersiz.
Yemek kokuları burnunda midesini ayağa kaldırıyordu.
Çözlerindeki bebekler ağlıyordu.
Ne yapacağını hep biliyordu faziletli dudakları
kelimeler seçerken binlercesinden.
Fakat parmakları göğsüne yapışıp kalan kumaş parçasını iteliyordu mahmur bir edayla.
Ayakları sallanıyordu:
Dizelerimden sallanması gelen salıncaktar gibi.
Sanki gidip gelmek için değil rûzgârda,
Sanki gidip hiç gelmemek için!

Bana kızıyor,
Beni umursamıyor,
Benden kaçmaya bile çalışmıyor.
Bir parlak robdôşambırın içinde
ne kadar dik durulabilinirse,
O kadar dik duruyordu.
Gece ve saatler
İkimize de aynı yoldan, aynı hızla çarpıyordu.
O kaçıyor,
Ben kalıyor,
Gece bitiyordu en nihayetinde.

Dilimizin orta yerinde bir nota,
İcap etmesi gerekmiyordu "an" ların
Celsinlerdi,
Başmıza taş,
Günümüze güneş olsunlardi.
Nasılsa güneş doğmayacak ve batmayacaktı.
O durduğu yerde duracak,
Biz gün sayacak,
Biz hep kopacak
Ve siz hiç anlamayacağtınız.

Erek damağımda kalan,
Sıcak ve soğuk orta yolsuz,
Öyle bir şey ki;
Ev gibi...
Önceleri zorla gittiğim,
Sonra hiç çıkmak istemediğim,
Çok iyi bildiğim,
Ev gibi...
Neden sonra,
Han'ın kapıları kapandı.
Muradım içerde bir yerde hapis kaldı.
İçimden on sekize kadar saydım,
Uçmak için bir bilete,
Kalmak için bir "an"ı aradım,
Bulamadım...

KÛSURAT

Unutulmuş bir kent hatırlandı.
Yenilip içilmiş
Hesap vakti gelmişti.
Bulutlarla buluşmama;
Son okuduğun kitabı bana anlatırken geçirdiğimiz kadar vakit vardı.
Sen anlatırken
Ben dinlemiyorkenki kadar vakit,
Sen anlatıyor
Ben yalandan romantik bir anı yaratmaya
çalışırkenki kadar vakit...
Hadil!
Yorulmadın mı konuşmaktan?
Damağını serinlet hadil!
Aynı anda uzanalım
Aşhâp masanın üzerinde duran
Buzlu cam sürahideki suya.
Aynı anda bakalım gözlerimiz
Ve gülümseyelim
Sonra sen kibarlık et
Sürâhiden su, bardağıma boşalırken
Söz ettiğin romanın kahramanı bile âşik olsun sana.
Öyle bak,
Öyle sıcak...

Bulutlarla buluşmama;
Son okuduğun kitabı bana anlatırken geçirdiğimiz kadar vakit vardı.
Yirmi üç dakika on sekiz saniye
Kûsuratlı her şey.
Sezon indirimleri
Bütün vitrinleri dokuz rakamına boğmuş.
Nereye çevirsem aylak başımı;
Dokuz dokuz
Doksan dokuz...
Aşkımız da kûsuratlı,
Şimdi masaya gelen hesap da:
Onyedî lira ellikuruş.
Gözlerimden gözlerine;
Son dalış
Son çıkış
Son kaçış.
Ah garson bekliyor hâlâ,
Çantamda olacak bir yirmi lira.
-Üstü kalsın.
-Sen de kal!
Sesli mi söylemişim bunu?
Garsonla hesabım bitmişti.
Ya seninle olan hesabım?

Bulutlarla buluşmama,
Üç dakika yirmi bir saniye var.
Yirmi,
On dokuz...
Kûsuratlı her şey.
Benim aşkım tam.
Her şeyim olana kadar hiçbir şeyimsin.
Vitrinlerde sallanan
Dokuz dokuzdan ikisi
Restoranın kubbeli dijital saatine atladı.
Bulutlarla buluşmama,
Doksan dokuz saniye kaldı.
Doksansekiz
Doksanyedî
Doksan altı

Unutulmuş kent bulutların ardında kaldı.

GİRAY ALTINOK

■ Yıkmak istediğiniz bir gelenek var mı? Geleneklerle bir derdim yok ama tabu olarak soruyorsanız o da yok. Bu saçma cevap için özür dilerim.

■ En sevdiğiniz şehir ve sokak? Bir İzmir'li olarak Alsancak Kıbrıs Şehitleri caddesinin her sokağı çocukluğumdur.

■ Tarihi bir anda olma şansınız var. Kiminle ve neredesiniz? Galatasaray'ın UEFA kupasını aldığı an o son penaltıda sahaya koşanlardan biri olmak isterdim.

■ Tüm insanlığa duyurabileceğiniz tek bir cümle var. Ne duyuyoruz? "Dağlar yaklaştıkça büyür insanlar yaklaştıkça küçülür."

■ İnanmak istediğiniz en büyük yalan? Her şey çok güzel olacak.

■ Öğrenince/farkına varınca aydınlandığınız şey? Eczanelerin camında sıkça gördüğümüz "Ağrı kutak delinir." cümlesini atasözü sanıyordum.

■ Sanatçının motivasyonu nedir? Daha iyisini yapabileceğini fark etme kabiliyeti sanırım.

■ Olmaktan korktuğunuz yer? Uçak... Uçak... Ve biraz daha uçak...

■ Değiştirmek istediğiniz o an? Bir an'ı değiştirsem her şeyin değişeceğini biliyorum. Bu kadar büyük değişimi kaldıramam..)

■ Neyin mizahi olmaz? Türkiye'de "neyin mizahı olur?" demek daha doğru sanırım.

■ Şu an hayatta olmayan bir sanatçıyla rol arkadaşlığı olma şansınız var. Kim olurdu? Kemal Sunal'la herhangi bir filmi herhangi bir karesinde yer almayı çok isterdim.

■ Bugünler bitince yapacağınız ilk şey? Bugünleri yazmak.

■ Sahnedeki olmanın en zor yanı? Herkesin size bakıyor olması. Bu en doğal durum beni delirtiyor. Bir an yabancılığımı panik atak bile geçiririm.

■ Meslek hayatınızda yaşadığınız en abuk şey? Mesleğin başında replikli bir rol için bir diyeti seçtim. Set sabahı Taksim'den yanlış servis aracına binip başka bir diyet setine gittim. İşin garibi gitmişken orada da oynadım.

■ Hangi kötü karakter olmak istediniz? Leon'da Gary Oldman'ın oynadığı Stansfield.

■ Aşık olduğunuzu nasıl anlıyorsunuz? Öyle lanet bir şey ki merak etmeyin muhakkak anlıyorsunuz.)

■ Arkadaşlarınızın en çok şikayet ettiği özelliğiniz? Bu aralar çok çalıştımdan dolayı vakit geçiremiyoruz. Haklılar.

■ Hangi hataları hoş görüyle karşılıyorsunuz? Gerçekten "hata" olanları.

■ En büyük "iyi ki" niz? Eşim en büyük "iyi ki" benim için.

ŞÜKRÜ ERBAŞ

29.

Birisi gelir
Unutma bahçelerinde
Çok beklemiş birisi
Lambasını kalbimize tutar.

Yüzümüz birden güneşli sabahlar
İçimizde bir tuhaf iyilik duygusu
Bütün sokaklar ılık çılmaya başlar.

Cövdemizde sızlayan bir kayıp zaman
-Mutluluk değil, mutsuzluk değil-
Dünyanın bütün kederini severiz.

32.

Bunu ağır dolusu söylemedim sana hiç
Öyle kötü büyüttüler ki bizi
Sevgimizi söylerken karanlıkta bile utanırdık.
Sonra, yoksulluk vardı dünyada, ben düzeltecektim
Sonra, şilir yazmanın daha önemli olduğuna inandım
Sonra, ben de biliyordum seni bu kadar sevdiğimi.

Şimdi bütün fotoğraflarının önünde
Bütün yalnızlıkları kirkpiklerinden başlatarak
Bütün güzelliklerle biraz daha suçlu
Çözyaşarım la yazıyorum buraya Hatice
-İnsan bir ölüye neden yalan söylersin değil mi?
Bir tek sen anlayacaksın, bunu da biliyorum-

Benim senden başka alın yazım olmadı.

33.

İs tutmuş bir gaz lambası duvarda
Bir ince tülbent, bağırın bir adam
Yarasaların biçip giydirdiği bir uykulu avlu
Her yıldızla yüzünden yüzümüze geçen
Bir akşam garipliği, bir gözyaşı şarkısı...

Karlar altında bir gelin ağdı:
Annem benim
Neden yorgunluktan ve merhametten başka
Fotoğrafın yok evimizde.

34.

Sihhiye'den Ulus'a yürüyorsun
Bıçak gibi bir akşam iniyor Ankara'ya
Her yer kırbaçlı bir yalnızlık
Evler sokaklar ısıklar insanlar
Öyle bir yabancılık ki etinde yanan
Ruhun sadece korkuyla soluk alıyor.

Biraz erken gelsen, dedi sabah Hatice
Çocukların akşama yiyeceği bir şey yok!
Deniz'ler darağacında duruyor henüz
Şilir yazıyorsun. Gece okula gideceksin
Ankara hiçbir zaman sıcak olmayacak
Ve sen bu şehre ana rahmim diyeceksin.

O mazlum ses kırk beş yıl sonra
Bir cümleye sığdıracak hayatınızı:
"Kimsenye borcumuz kalmadı değil mi?"

(İnsan Bir Eksik Sözdür)

ZEHRA ÇELENK

Yelpaze

Çiğdem Burçak Yazıcı

Nermin Teyze görkemli memelerini Japon yelpazesiyse havalandırırken, "Bir yerde okumuştum," diyor. "Bir kadının 35'inden sonra ilk evliliğini yapma ihtimali gece ıssız bir parkta cinsel saldırıya uğrama ihtimalinden daha düşükmüş."

Birden hazırcıvaplığım tutuyor. "O çok eski bir araştırma falan herhalde Nermin Teyze. Günümüzde bir kadının gece ıssız bir parkta saldırıya uğrama ihtimali herhangi bir yaşta evlenme ihtimalinden daha yüksek olabilir zaten bence," diyorum. Sesimi alçaltarak ekliyorum. "Ayrıca Buse 43 yaşında."

Nermin Teyze memelerinin cesur ve görkemli manzarasından bizi tamamen mahrum etmemek için yelpazesini çatal hizasına indirirken göz ucuyla yeni gelen konukları selamlayan gelinle damadı süzerek, "İlk dedim dikkat ettiysen. Buse ikinci evliliğini yapıyor. Ayrıca damat da etek giyiyor."

"Ne alakası var?" diyorum sesimi alçaltarak. "Ne eteği ya ayrıca, adam takım elbise giymiş işte."

"İki istisna bir arada demek istiyorum. Hem yabancıyla evlenme hem ikinci evlilik. Bence Buse'yi örnek almalıym, zaten o hep şanslı bir çocuktu. Gelinliği de sarı bu arada dikkat ettiyisen."

"Etek?" Memeleri anlamazlıkla kıpırdanınca ekliyorum. "Ne eteği diyorum?" "Ha sen daha ordasın... E şimdi giymediysen de evde kendi aralarında falan giyiyordur, lskoç değil mi adam?" Bu Çehov'un tüfeği tarzında bir drama kuralıymış gibi ekliyor. "Bir valizde bir etek varsa er geç giyilir."

"Valizini nereden gördün ya adamın?"

Nermin Teyze tek eliyle çocuklu memelerini kabına sığdırırken öbür eliyle yelpazelenmeye başlıyor.

"Sen 35 oldun mu kızım?"

Nermin Teyze hep böyle soğuk duş etkilidir. Mesela sohbetin bu noktasında "Metafor denen şeyden haberin var mı?" ya da "Aman lafın gittiği işte" falan demesini beklersin ama o tuttu lafı yaşama getiridi.

"Ben geçen ay otuz yedime bastım Nermin Teyze," diyorum, "me've bastırarak. Benim otuz yedim. Benim. Bir başkadır benim otuz yedim."

"Ha ben de yedim."

"Efendim?" Kokteyl bardağın elimden düşürmeme ramak kalıyor. Akıldan geçenleri mi okuyor bu kadın?

"Yok bir şey güzelim. Haklısın değişti artık bu işler, çikmadık candan ümit kesilmez, sıkma canını. Buse bilerek mi veriyor bu kiloyu, bir rahatsızlığı falan mı var? Yüzü iskelete dönmüş."

"Ya yok canım Allah korusun, bilerek veriyor tabii. Formuna hep dikkat eder, tanımıyor musun öz yeğenini? Ona yakışıyor bence."

"Fizik fena değil de, yüz gidiyor yüz bu kilolarda. Ama bir tedbir bulamadılar."

Nermin Teyze altmış üç yaşında, tahminen 170'e 100 kilo. Memelerinin tamamlayıcı görkemiyle halinden çok memnun görünüyör. Bu memnuniyetin pırıltısı var gözlerinde. Onu tanıdım tanıyalı hiç depresif bir anına rastlamadım. Belki içine atıyordu.

Yelpazeyi çat diye masaya indirirken "kıız" diyor, "bu damat gay falan olmasın?"

Duyulmuş olabilir mi diye sağa sola bakıp kaç göz ediyorum. "Nerden çıkarıyorsun Nermin Teyze, çok mu içtin sen?"

Beni dinlemeden "Ah yavrum benim ya, biliyordum bu kızın o ballı görünümünün arka planı bir trajedinin yattığını. Hep seziyordum."

Buse'nin annesi Miraç Teyze yüzündeki yerleşik dalgın sahte gülücükle yanıma uğruyor, tam zamanında. Bu çılğınca serbest çağrışma zincir veremeyacaktım yoks. Selamlaşma, tebrik faslının ardından, "Çok yakışıyorlar birbirlerine. Buse çok mutlu görünüyor," diyorum.

"İlk seferde de öyleydi o." Nermin

Teyze'nin acilen aşısı falan bulunmalı.

Nevşe ki Miraç Teyze ya duymadı ya da yıllar

Niye insanı bir kalıba, kategoriye oturtmak zorunda hissediyorsunuz kendinizi? Aksi durum çok yorucu çünkü değil mi?

İçinde kardeşinin patavatsızlıklarına karşı bir tür bağımsızlık geliştirmeyi başarmış. Başka konukları ziyaret etmek için sakince yanımızdan ayrıldığı anda Nermin Teyze kaldığı yerden devam ediyör. Beni bu masaya kim koydu ya? Neden ben?

"Kızım sen yoksa gizli homofobik falan mısın?"

"Ne alakası var Nermin Teyze?"

"Ne bileyim yani lafa gelince cinsiyet eşitliği falan gaye mangalda kül bırakmazsınız da damat gay mi deyince kaşın gözün fırladı."

"Nermin Teyze. Ben homofobik falan değilim, en az üç tane yakın gay arkadaşım var ben...'' derken susuyorum ama hemen yakalıyor lafı.

"Ha benim de gay arkadaşlarım var diyorsun yani, ahahah"

"Ya öyle değil. Yani niye evlensinler öyle olsa anlamında diyorum. Ayrıca nereden çıkarıyorsun bunları, o yelpazeye ne koydun sen ya?"

"Valla insan bir noktada anlıyor: Hayat 'hayatta olmaz' dediğimiz şeylerin toplamı. Ben şaşırmam yani, bir şeye şaşırmıyorum bir zamandır."

"Bence şaşırmayı sürdürmek bir direnme biçimi." diyerek, konuşmayı bir bağlama oturtmak için iyi niyetli bir denemede bulunuyorum.

"Üzülmeye güzel kızım," diyor. "Buse

mutluluğu neden sonra ta işkoçyalarda buldu, baksana."

Bu "neden sonra" kalıbını konuşma içinde kullanan tanıdığım tek kişi Nermin Teyze. Çünkü neden kullanmasın.

"Üzülüyorum ki." diyorum. "Benim kendi tercihim bu."

"Taaabiii yaaa... Aman kızım vallahi eğrisi doğrusuna denk geliyor bu işlerin. Yani kırk senedir maşallah çok mutlu bir evliliğim var. Nazmi amcan bir dediğimi iki etmez, hala güller, karanfiller, bi' romantizmler bi' şeyler... Yine de insanın aklından geçmiyor değil bazen. Yani bekar hayatının da kendine göre güzellikleri olabiliirdi." Kaçınılmaz nispet edasına karşın anlam bütünlüğü olan yaklaşık beş cümle duyduğum için adeta mutlu olmuşken ekleyiveriyor. "Yani insan her gün çük görmeden de yaşayabilir pekala."

"HER GÜN MÜ?"

"Hiç sorma. Yıllar tersine işliyor amçanda."

Kaçınılmaz konu değişiminden önce bir şeyler söyleme ihtiyacı hissediyorum.

"Niye böylesiniz Nermin Teyze? Sizi demiyorum yani sadece, hepiniz, herkes... Niye insanı bir kalıba, kategoriye oturtmak zorunda hissediyorsunuz kendinizi? Aksi durum çok yorucu çünkü değil mi? İnsanın biricikliğini, bireyi kabul etmeyi gerektiriyor. Öyle olursa kimse hayatının hatalarını başka hayatlar üzerinden aklayamaz. Başkalarının felaketlerinden mutluluk devşiremezsek hayatımız denen şeyle ne yapacağımızı bilemeyiz, değil mi? Ben istemiyorum bir kalıba oturmak. Bildiğim gibi, geldiği gibi yaşamak istiyorum ben."

"Bildiğin gibi mi, geldiği gibi mi? İkiyi aynı şey değil, ondan böldüm pardon tatlım."

"Ya işte yok 37 yaş evlenmek için geçmiş. Yok neyseymiş, bekarlık zaten sultanlıkmış. Ben belki elli yaşında evleneceğim. Belki hiç evlenmeyeceğim. İlle hayatımın bu noktasında kararımı manifesto mahiyetinde açıklayıp kafanızdaki iki kalıptan birine oturmak zorunda mıyım? Seçimlerimle önyargılarınız uyumlu olmak zorunda mı, giysi kombini mi bu?"

"Sen zaten hep uyuşmaz bir çocuktun, biz seni böyle kabul ettik yavrum, üzme kendini. Annenle baban düşünsün."

"Neyi?"

"Hümeyrası diye isim olur mu, bu nasıl kafa karışıklığıdır. İsim kaderdir, dedim ama dinletemedim."

"Bir gezinip geleyim Nermin Teyze ben müsaadele."

"Müsaade senin yavrum. Bu arada damat gay değil merak etme. Demin memelerime bakarken yakaladım. Gerçi kırk katır mı kırk satır mı. Gay değil çapkın çıktı. Teyzen yaşında değilsem de karının teyzesiyim ben ayol, host. Ay diyorum ya hayat şaşırtmıyor artık Rasu'm."

Nermin Teyze'nin kakkahasına sığmayan memeleri salonu doldururken kendimi lavaboya atıyorum.

Bir şiir ve öyküsü

ATAOL BEHRAMOĞLU

"Bu Yangın Yerinde" adlı şiirimin yazılış tarihi Temmuz 1993'tür. Şimdi anımsadığımca Büyük Ada'ya giderken vapurda, zihnimde tasarlamış, sonra da kâğıda geçirmiştin.

Her şiirin gelişinde ya da oluşmasında gizemli bir şey vardır. Bu şiir neden ikişer dizeli birimlerle(beyitlerle) yazıldı, bunu bilmiyorum. Çünkü kendiliğinden böyle geldiler. Fakat öyle sanıyorum ki her biri hedefe saplanmaya hazır birer kurşun sertliğinde sözcükler ancak böyle vurucu olabildiler.

2 Temmuzda Sivas'ta olabildim. Sanıyorum Aziz Nesin, Asım Bezirci, Nesimi Çimen ve daha birkaç arkadaş dışında davetlilerin çoğu, ulaşım kolaylığı bakımından olsa gerek, Ankara ve çevresindendi. Madımak

denilen otelin basamaklarındaki şiirlerden biri olabildirdim. Bunu zaman zaman düşünmüştümdür...Kaderin, tesadüflerin böyle tuhaf oyunları vardır. Orada olmayışıma elbette hayıflanmıyorum. Fakat o merdiven basamaklarında keder ve çaresizlik içinde oturmakta olan arkadaşlarımı götürüp oraya tikan kadere de lanet üstüne lanet okuyorum. Kader, sözün gelişi. Lanetimizin muhatapları orada toplanan cellat kalabalığı; ahlâksız, şuaşu, vicdansız gürültü. Yaşadıkları sürece üzerlerindeki lanet hiç eksilmesin.

Sadece onların mı? Dönemin başbakanı, iç işleri bakanı; bu alçakça, haince, insanın can düşmanına bile yapamayacağı bu sürüngence kıyıcılığa engel olmayan, olamayan herkesin, bütün devlet yetkililerin bu hissede payları vardır.

Metin Altıok can dostlarımdandı. İpek gibi yumuşak, güzel bir adamdı. Halkın has bir çocuğuydu. Bir mucize şairdi.

Daha gencimiz Behçet duygu dolu bir adam, bir güzel şair, halkının hizmetinde bir hekimdi.

Yine gençlerden Uğur'la tanışmadık. Sonradan yaşamına ilişkin okuduklarım ve şiirleri onun da nasıl yetenekli bir şair, bir yurtsever ve devrimci olduğunu gösteriyor. Zaten başka nasıl olabilirdi! ki!

Ah, Asım ağabey! Gerçekten de bir karıncayı incitemeyecek kadar duygulu, duyarlı ve bir karınca çalışkanlığındaki minik dev adam.

Edebiyatımız ona ne kadar çok şey borçludur!

Sevgili Nesimi Çimen, halkın gerçek çocuğu, işçi, emekçi, büyük sanatçı.

Gencecik Hasret Gültekin, kimileri çocuk yaşında kızıl erkekler, çocuklarımız.

3 Temmuz gününden başlayarak, nefeslerimizi tutarak, kulaklarımız, gözlerimiz, Sivas'tan, daha sonra yaralıların taşındığı Ankara'dan gelecek haberlerde oldu.

"Bu Yangın Yerinde" aslında bir çaresizlik çığlığıdır. Bir ağıt gibi de okunmalıdır. Bu şiir aynı zamanda dünün, bugünün, gelecek zamanların cellatlarının üzerinden eksilmeyecek bir lanetin de dile getirilmesidir.

Çığlığımızda, ağıtlarımızda, bütün acılar önünde Pir Sultan'ca bir direnişin, her şey karşın insan kalacak olmanın gururunu yükseklere taşıyarak...

Bu Yangın Yerinde

Yaşamak bu yangın yerinde
Her gün yeniden ölerek

Zalimin elinde tutsak
Cahile kurban olarak

Yalanla kirli havada
Güçlülük soluk alarak

Savunmak gerçeği, çoğu kez
Yalnızlığın bilerek

Korkağı, döneği, suskunu
Görüp de öfkeyle dolarak

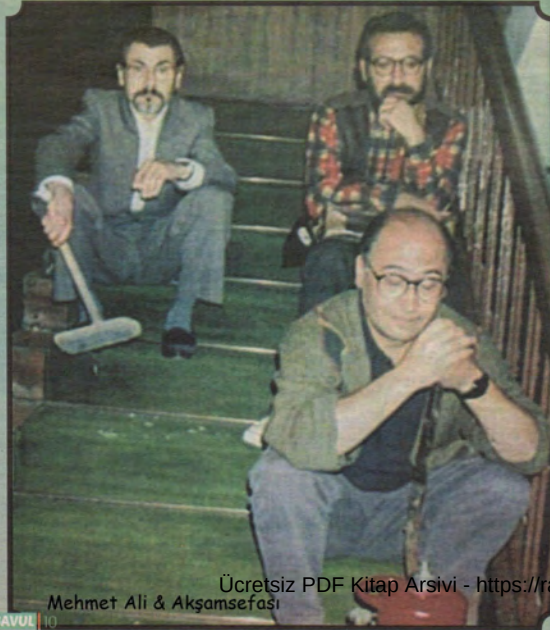
Toplanıyor ölü arkadaşlar
Her biri bir yerden gelerek

Kiminin boynunda ilmeği
Kimi kanını silerek

Kucaklıyor beni Metin Altıok
"Aldırma" diyor gülerek

"Yaşamak görevdir bu yangın yerinde
Yaşamak, insan kalarak"

Temmuz 1993

Mehmet Ali & Akşamsefası

Mağdur değiliz hiçbirimiz

GÖKHAN HORZUM

Selamınaleyküm. Müslüman mahallesindeysen merhaba, günaydın filan demeyeceksin kardeşim. Selamınaleyküm diyeceksin. Senin İzmirliğin beni ilgilendirmez. Yok hayırlı işler, yok nasılsınız filan. ALLAH'ın selamını vereceksin. ALLAH'ı her yerde büyük yazacaksın. İnşALLAH yazacaksın MaşALLAH yazacaksın çünkü ALLAH büyüktür evet ama mesele aslında o değil çünkü ben öyle yazıyorum. Çünkü ben göstermek zorundayım. Her yerde her şekilde gösteriş yaparım. Buna alışacaksın. Çünkü burası benim ülkem. Sen sadece misafirsın. Bıyık altından filan gülüyorum artık. Bak doğrudan söylüyorum. Tahakkümüm var senin üstünde. Yıllarca ben ezildim. Biraz da sen ezileceksin artık, kusura bakma. Ya da bak umrumda değil.

Nasıl mı ezildim? Benim dedelerimi şapka takmıyor diye astı senin dedelerin. No ferde mi? Bir tane var feyste ararsan bulursun. O fotoğrafın gerçekte nerde çekildiği, o adamın gerçekte neden asıldığı beni ilgilendirmiyor. O benim mağduriyetim. Ve benim mağduriyetim, o senin gerçek dediğin şeyden daha önemli. Yıllarca ben güzel yerleri tuttunuz, siz yazıklarınızda keyif çatarken biz yaylada tahtadan enverimiz geidiyoruz. Allahıma çok şükür artık bizim devar. Bu internet boku yüzünden Uzungöl'ü filan sarmaya başlamıştınız, yok çok güzel görünüyor da yok yeşilin ortasında, şu da bu da. Belli ki geleceksiniz, her yer sizin sanıyorsunuz ya hala. Etrafını çevirdik, diktik mis gibi apartmanlarımızı, asfalt yollarımızı. Bizim enverimiz, bizim yollarımız, bizim Uzungölümüz orası. Hep öyleydi bundan sonra da öyle olacak. Artık çok uzun değil ama bunun bir önemi yok. Yok güzelmis, yok doğalmıs. Al işte anasını belledim, gelse ne gavesi? Gelmezsin artık di mi? Senin için eski hane ya kalmadı. Entel senil Uzungöl bizindir bizim kalcak. Güzel olması önemli değil bizim olması önemli.

Evin, araban, bankadaki ya da yastık altındaki paran, altının, dövizin kadar konuşacaksın artık. Senin kimi tanıdığın önemli değil çünkü senin tanıdıkların çok üstündeki adamlar ben tanıyorum artık. Onlarla iş yapıyorum ben. Yıllarca siz yediniz bu devletin malını, biz kaldık domuz. Biraz da siz domuz olun bakalım biz yiyeceğiz bundan sonra. O müteahhit abimiz dedi ya bu milletin a... koyacağız diye. Oradaki millet biz değiliz sizsiniz. Biz diğer taraftayız. Biz çok bekledik. Biz haklı olmak da daha çok bakiyoruz çünkü biz kalabalığız, biz güçlüyüz. Ama gücümüz hep mağduriyetimizden geliyor.

Çizim: Yusuf Altıparak

gönder gitsin. Biz sizin gibi geçmişe takılı kalmıyoruz çünkü bizim geçmişimiz değil. Hayır bizim ecdadımız, sizin değil o ayrı. En büyük başarıları, bizim en çok işimize yarayan tarafları tabi. Eleştirilmeyi sevmiyoruz biliyorsunuz. Bir de yanlış ve yanlış bir tarih gösterdiniz bugüne kadar bize televizyonlarda filan, şimdi biz yanlış ve yanlış bir tarih göstereceğiz kusura bakma. Çünkü sıra bizde, artık tarih yazan güçlüler biziz. Senin oğullarına da kızlarına da bu yeni tarihi öğreteceğiz. O tarih anlatımında şimdiki zaman, hiçbir tarih anlatımında olmadığı kadar var. Çünkü biz yeni ve öğretilmeye değer olanız. Çünkü biz şimdikiy. Seninle tarih yazımı tartışmalarına girmiycem. Bizi biraz anlamak istiyorsan inkarların zamanı nasıl algıladığına bir bak.

Gelecek de bizi çok ilgilendirmiyor biliyorsunuz. Çünkü adı üstünde "Gelecek".

Daha gelmemiş yani. Burada şu anda değil. Gelecekte. Daha olmamış olan benim üstümden nasıl bir baskı kurabilir kardeşim! Gelecek bu, muğlak, ne olacağı belli değil ki daha. HES'lere taktınız mesela, yok doğayı mahvedecekmiş yok bir şey. Nerden biliyorsunuz. Daha olmadı ki. Ya mahvetmezse. Ayrıca mahvederse onu da düzeltmenin bir yolu buluruz güzel kardeşim. Kalıcı bir çözüm olması gerekmiyor, sen de orda bokuğu çarkıyorsun. Yollar çöküyor diye kızyırsınız. O yollar tabi ki çökecek, o kaldırımlar tabi ki her sene yeniden yapılacak. Başka türlü nasıl para kazanacağız? Üretim yaparak mı? Hahahahah. Lan gerçekten çok komiksin lan. Üretim yapmak için planlama yapıcın, yatırım yapıcın, onun sonucunu bekliycin, tuttu tutmadı ohoo... Bunların hepsi gelecek. Diyorum sana gelecek sevmiyorsun biz. Şimdiki seviyoruz. Bir sokakta Arnavut kaldırımları var mesela di mi? Şimdi, şu anda, o sokak hangi belediyeğe bağlı, musluğun başında kim var, bizden mi değil mi? Değilsen kimden, çok uzak ve ulaşılmazsa onun üstü var o bizden mi? Bizden değilse de bizden nasıl olur. Oldu mu? Tamam ver bize ihaleyi biz yenileyelim. Sen de sebeplen bir de sebeplenelim. Eskimemiş Arnavut taşlarını değiştirilelim. Biz derken kendi elimle yapmıyım herhalde, ben de vericim birine ihaleyi, o da vericek birine ihaleyi, birileri eninde sonunda yapıcak, ama kötü ama kötü. Zaten çok oluk zunda öbür türlü bozulmaz tekrar, çark bozulur, rutin bozulur, hoş olmaz. Ama benim vergilerime yapıcısunuz ne demek. Kimin vergisiyle yapıcısız olan tabi ki sizin vergilerinizle yapıcak böyle saçma bir soru mu olur! Hep yanlış sorulan sorularınız güzel kardeşim. Süslü püslü işlere gidebildiğin, şık şıkıdım okullarda okuyup, en kralından cep telefonu kullanıyorsun filan diye kendini modernleşmesini tamamlamış bir ülkede sanıyorsun ya ben en çok buna gülüyorum kardeşim.

Biz askerin karşısında, hakimin karşısında, valinin, kaymakamın karşısında hep sustuk. Onlar devletti, şimdi biz devletiz. Ama hala mağduru. Dünyanın dört bir yanında mağdur kardeşlerimiz var. Para topluyoruz onlar için, kimin gölünden ne koparsa. Sonra o paralar ne mi oluyor? Sana ne! Seni ne ilgilendiriyor! Sen iyyin ve kötünün bahçesinde dolaşmaya devam et, senin dünyandan sıyahlar ve beyazlar net. Sen düşün geçmiş ve geleceği. Biz bugüneyiz. Biz andayız. Biz şimdideyiz.

Yüz yıldır sarayda duran avize ne işe yarar ALLAH aşkına bana bi söyle. Alıcısı var, yoksa da bulunur, e biz de satıcısı nihayetinde. İsimiz ticaret. O zaman neden dursun? Şimdi, şu anda bir işe yapıyor mu? Hayır. O zaman

Gelecek de bizi çok ilgilendirmiyor biliyorsunuz. Çünkü adı üstünde "Gelecek". Daha gelmemiş yani. Burada şu anda değil. Gelecekte. Daha olmamış olan benim üstümden nasıl bir baskı kurabilir kardeşim! Gelecek bu, muğlak, ne olacağı belli değil ki daha. HES'lere taktınız mesela, yok doğayı mahvedecekmiş yok bir şey. Nerden biliyorsunuz. Daha olmadı ki. Ya mahvetmezse. Ayrıca mahvederse onu da düzeltmenin bir yolu buluruz güzel kardeşim. Kalıcı bir çözüm olması gerekmiyor, sen de orda bokuğu çarkıyorsun. Yollar çöküyor diye kızyırsınız. O yollar tabi ki çökecek, o kaldırımlar tabi ki her sene yeniden yapılacak. Başka türlü nasıl para kazanacağız? Üretim yaparak mı? Hahahahah. Lan gerçekten çok komiksin lan. Üretim yapmak için planlama yapıcın, yatırım yapıcın, onun sonucunu bekliycin, tuttu tutmadı ohoo... Bunların hepsi gelecek. Diyorum sana gelecek sevmiyorsun biz. Şimdiki seviyoruz. Bir sokakta Arnavut kaldırımları var mesela di mi? Şimdi, şu anda, o sokak hangi belediyeğe bağlı, musluğun başında kim var, bizden mi değil mi? Değilsen kimden, çok uzak ve ulaşılmazsa onun üstü var o bizden mi? Bizden değilse de bizden nasıl olur. Oldu mu? Tamam ver bize ihaleyi biz yenileyelim. Sen de sebeplen bir de sebeplenelim. Eskimemiş Arnavut taşlarını değiştirilelim. Biz derken kendi elimle yapmıyım herhalde, ben de vericim birine ihaleyi, o da vericek birine ihaleyi, birileri eninde sonunda yapıcak, ama kötü ama kötü. Zaten çok oluk zunda öbür türlü bozulmaz tekrar, çark bozulur, rutin bozulur, hoş olmaz. Ama benim vergilerime yapıcısunuz ne demek. Kimin vergisiyle yapıcısız olan tabi ki sizin vergilerinizle yapıcak böyle saçma bir soru mu olur! Hep yanlış sorulan sorularınız güzel kardeşim. Süslü püslü işlere gidebildiğin, şık şıkıdım okullarda okuyup, en kralından cep telefonu kullanıyorsun filan diye kendini modernleşmesini tamamlamış bir ülkede sanıyorsun ya ben en çok buna gülüyorum kardeşim. Kardeşim dediğime filan da bakma ha sen benim kardeşim değilsin.

Sanat Tarihini Değiştiren Bahçenin Öyküsü

Nilüferler, 1916

Monet'in kendi elleriyle yarattığı ve hayatının neredeyse son otuz yılında resimleri için tükenmez bir ilham kaynağı olan bahçesinin en değerli çiçekleri nilüferlerdi. Kariyeri boyunca seçtiği motif ne olursa olsun, her türlü ışık ve hava koşulunda defalarca yeniden resmederek değişen atmosfer etkilerinin neden olduğu sonuçları keşfetmenin peşindeydi.

İzlenimci (Empresyonist) ressamların hayatları, genellikle ebeveynlerinin onlar üzerinde kurdukları planlar ve bu planların boşa çıkmasıyla başladı diyebiliriz. Gustave Caillebotte'nin avukat olması planlanmıştı; Alfred Sisley, ipek ticareti yapan ailesinin işlerini yürütmeye devam edecekti; Frédéric Bazille açık havada resim yapmaya başladığında hala tıp fakültesinde okumaktaydı. Claude Monet'nin ise, toptan sebze-meyve satışı yapılan aile dükkânını

babasından devralması isteniyordu. Çok iyi bildiğimiz gibi Monet, alle işine devam etmek yerine, 19. yüzyılın en seçkin ressamlarından biri, izlenimcilik akımının öncüsü, hassas bir doğa gözlemcisi olarak gördüklerini tuvale aktarmanın ustası ve çok iyi bir bahçıvan oldu. Evet, doğru okudunuz, bahçıvan; hem de botanik konusunda kendini geliştirmiş çok iyi bir bahçıvan. Zaten Monet'nin en unutulmaz eserleri, yaklaşık otuz yıl boyunca Giverny'deki bahçesinde yaptığı nilüfer resimleriydi.

Açık Hava Ressamlığı

"Ressam olmamı belki de çiçeklere borçluyum" Claude Monet

İzlenim: Gün Doğumu, 1872

Çocukluk yılları Normandiya sahillerinde bir liman kenti olan La Havre'de geçen Claude Monet'nin, sanatsal hayatı bir açık hava ressamı (en plein air) olan Eugène Boudin ile tanışmasıyla değişti. Boudin ile deniz manzaraları ve değişen hava koşullarında yapılan resim çalışmaları onun doğayla olan yakın ilişkisinin başlangıcıydı. Bundan sonra neredeyse tüm ömrünü dirseklerinde boya ve toprakla, Seine Nehri boyunca kasabadan kasabaya taşınarak geçirdi.

İlk durağı olan Fontainebleau Ormanı'nı, onun gibi açık havada resim çalışan bir grup ressamla

tanışmasını sağladı. Fransa-Prusya savaşı sırasında Londra'ya sığınarak özellikle John Constable ve J.M.W. Turner gibi manzara resmine öncülük eden ressamları inceledi. Savaş sonrası Paris'te yaşamak zor olduğu için Sen Nehri'nin yanında küçük bir kasaba olan Argenteuil'e yerleşti. Burada Salon sergilerinde hayal kırıklığına uğramış bir grup sanatçıyla bir araya gelerek Modern resim sanatının ilk büyük devrimci hareketi, izlenimcilik (Empresyonizm) akımına öncülük etti; üstelik bu isim, onun aynı isimli deniz manzarasını küçümseyen bir eleştirmen tarafından konulmuştu.

Argenteuil

"Çimlerin arasında akan bir dere, Mona Lisa'nın gülümsemesi kadar harikadır" Pierre Auguste Renoir

Giverny'deki Bahçe Yolu, 1902

Paris'te 1853-1870 yılları arasında yapılan şehir planlamaları sayesinde, kent seksenden fazla parkla donatıldı. Şehir sakinleri bu yeşillik alanların tadını çıkarırken, sıkışık merkezin dışına taşınabilecek durumda olanlar, banliyödeki konutlarında bahçeciliğin keyfini çıkarmaya başladılar. Süs bitkileri ve bahçecilik üzerine yeni talebi karşılamak için bahçecilik endüstrisi gelişti. Birçok orta sınıf kent sakini gibi Monet'nin de bahçecilikle yakından ilgilenmesi, 1871'de Paris banliyölerine taşınmasıyla aynı zamana denk geldi.

Paris'in batısındaki Seine Nehri kıyısında küçük bir kasaba olan Argenteuil'e taşınan Monet, izlenimcilerin gündeminde olmayan yeni kompozisyonlar ve renk kavramlarını

Paris ve Londra parklarında edindiği deneyimlerle tasarladığı bahçesinde resimler yapmaya başladı. Aynı zamanda Seine Nehri'nin kıyısında çalışmalar yaparken suyun üzerindeki ışık oyunlarından büyülenmişti.

1879'da çok sevdiği karısı Camille'i kaybeden Monet, Argenteuil'deki bahçeyi bir sığınak olarak deneyimlemeye ve bir resim motif olarak çiçeklerin değerini anlamaya başladı. Birkaç yıl sonra bahçecilik tutkusunu sonuna kadar sürdürmek için, Île-de-France ve Normandiya arasında bulunan Giverny'de güzel kırsal çevreli bir ev kiraladı. Yerleştiği sırada bir harabeye benzeyen arazi, birkaç yıl sonra adeta bir cennet bahçesine dönüşecekti.

Giverny Bahçesi

"Resim yapmak ve bahçevanlık dışında hiçbir şeyde gerçekten iyi değilim." Claude Monet

Sanat simsarı Durand-Ruel'in New York'ta düzenlediği ilk izlenimci serginin ardından Monet'nin resimleri büyük ilgi görmeye başladı. Ekonomik durumundaki düzelme ile Giverny'deki evi satın alarak iddialı bir bahçe planına girişti. Yaklaşık bir hektarlık bu alanı farklı yükseklikler ve hacimlerle oluşturduğu muhteşem çiçek tarhlarına böldü; böylece, bir çiçeğin mevsimi geçtiğinde diğersinin açmasıyla bahçe sürekli rengarenk kalabiliyordu. Renklerin birbirleriyle ilişkisini, ışığın atmosferik etkisini iyi bilen usta bir göz olarak bahçesini de tuvalini tasarlar gibi kurguladı. İlerleyen yıllarda bu

tutkusu geliştikçe bahçecilikle ilgili dergilere ve çeşitli ansiklopedilere abone oldu; dünyanın dört bir yanından nadir bulunan tohumları sipariş etti ve bahçevanlık hevesini paylaşan arkadaşlarıyla tohum alışverişi yapmaya başladı.

Giverny'ye gelişinden on yıl sonra Clos Normand diye anılan çiçek bahçesinden memnun olunca, bitişğinde fabrika inşa edilmesi planlanan arsayı satın aldı. Deniz ve su manzaralarını büyüklü bulmasına rağmen bahçesinden ayrılmak istemediği için bu kısma bir gölet oluşturmaya karar verdi. Belediye başkanının desteğiyle Ru Deresi'nden taşıdığı suyla yarattığı su bahçesini

nilüfer, bambu, ginkgo ve Japon meyve ağaçları gibi Doğu bitkileriyle çevreledi. Aslında bu su bahçesinin planlarına, 1893 yılında Paris'te düzenlenen Japon baskı sergisini görünce karar vermişti. Fransa, 1858'de Japonya ile bir ticaret anlaşmasının ardından gerçekleşen bu sergi, Fransız halkını Japon sanatıyla tanıştırdı. Zamanının birçok sanatçısı gibi, Japon sanatının erken bir hayranı olan Monet, ukiyo-e denilen Japon baskılarını toplamaktan hoşlanıyordu; üst bahçenin aksını su boyunca uzatmak için inşa ettiği Doğu esintili köprüsü de bu baskılarda görüldüğü köprülerden biriydi.

Nilüferler

"Nilüferler yalnızca refakatçi. Motifin özü, her harekette görüldüğü değişen suyun yansıması." Claude Monet

Monet'nin kendi eliyle yarattığı ve hayatının neredeyse son otuz yılında resimleri için tükenmez bir ilham kaynağı olan bahçesinin en değerli çiçekleri nilüferlerdi. Kariyeri boyunca seçtiği motif ne olursa olsun, her türlü ışık ve hava koşullunda defalarca yeniden resmederek değişen atmosfer etkilerinin neden olduğu sonuçları keşfetmenin peşindeydi. Bu doğrultuda, büyük göletinde bulunan nilüferlerinin yüzlerce resmini yaparak, suyun yüzüne odaklandı. Bu amaca ulaşmak için Batı sanatının resimsel geleneklerini ve perspektifi terk ederek, izleyicinin bakış açısını merkezden uzaklaştırarak ufuk çizgisini yok ettiği, gözün farklı bölümlerde özgürce dolaşabildiği bir teknik geliştirdi. Monet'nin su yüzeyi ve nilüferlerle soyutlamanın sınırında gezdiği, bitmemiş gibi bir izlenim yaratan, eskiz benzeri bu çalışmaları 20. yüzyılda Dışavurumculuk sanatının temelini oluşturdu.

Nilüferler, 1898

Orangerie

"Her zaman suyun üstünde olmayı ve öldüğümde bir şamandıraya gömülmeyi istiyorum." Claude Monet

1911'de ikinci karısı Alice'i ve birkaç yıl sonra oğlu Jean'ı kaybeden Monet'nin, 1912'den itibaren görme yeteneği de zayıfladı. Her iki güçlü, acı verici duygu durumunda da bahçesinin sağlayabileceği tesellinin derinliklerine indi. Yaşlılığa, tembelliğe ve kedere karşı meydan okuyarak anıtsal projesine başladığında yetmiş üç yaşındaydı. Büyük bir motivasyonla devasa tuvaleri üzerinde çalışmalarını sürdürürken, Güzel Sanatlar Bakanlığı bu destansı çalışmalarını onurlandırmak için Tuileries

Bahçeleri'nde bir bina inşa etmeyi teklif etti. Monet, dönemin başbakanı Georges Clemenceau'nun girişimleri sonucunda, Nilüferler serisine ait sekiz büyük tablosunu, bu binada sergilenmek üzere Fransa Devleti'ne hediye etti. Her biri, yaklaşık dört metre uzunluğunda ve iki metre yüksekliğinde olan panoramik resimler eski bir portakal bahçesinden dönüştürülen Orangerie Müzesi'nde sergilenmeye başladığında Monet artık hayatta değildi ama kırk yıl boyunca emek verdiği bahçesi artık gülmüszdü.

Bu sac bir hore Diver
Saci kadar buyuk ve
uzun almaydi. Cize-
ler tikirten ucustu
ve agalar seildi.
ilk tasmani satti
alusurken ona;
"Pyango" ismi ver-
meye karar verdin.
Hm, elektro ohrak
hem de gunden sonra;
akustik ohrak cika-

Sanke hem aldatmaya
cahisiyorlar gibi geldi.
Sora bir daha aradim.
Yapacagim tek sey.
Bir notere gidip karti
istemek oldugunu
suyledi; inandim.
Bir notere gittim,
ier de onlara calisan
vardi. Birinin kuzni
sraya girdim.
Kanyu anhtimen biz
sagirdi, meyor bu cek
ise; yoran biri bulmisi
Geliscek, 2. pyango
derin kendi kendime
Gali; Pede cadde;
uzeninde omur usti;
yapim bir elektro sac
tasarlamak istiyor
idim. Hizer yelisi-

Telefon galdi agtim
Karsimdaki kadin dedi;
ki "meshur bi kredi
karti" kullanicisi ola-
rak yapilan cekiliste
su mik tar para kan-
siliyi kredi; yekloge
cekleri bir kart
kazanmigim.
Teskir edip
kapattim.
Sariarak uyudum.
Gun geldi 3.5 metre
yuksekteki Amerikadi;
bir sahnenin unuila
sirt ustie distim.
Bent bir konserte
bile yalniz birkeval
0 benim yozuclisi
nuur; ruhunun elisi;
Anlatimin yadigari...

CAN

ÖZLEM YANMAZ

Bana göre dünyalar güzeli o. Ama güzel diye sevmiyorum ben onu, o olduğu için seviyorum. Başkası öyle düşünmez. Sadece bana güzel olsun, başkasına olmasın istiyorum. Ben her halini sevmiyorum onun nasılsa. Cümlerle düşündüm nasıl kıyanım, nasıl yaparım diye. Geceler boyu uyku girmedi gözüm. Frezeyle gittim geldim, elim varmadı. Sonunda yaparken de onun değil, benim gözümünden yaş geldi. Ama ne yaptysam onun için, bizim için yaptım. Biraz rahatladım şimdi, kim ister bir kulağı kesik...

"Mevlûtl! Hazırladın mı oğlum malı?"
"Hazırlıyorum usta, az kaldı!"

Bambaşkadır o, kimselere benzemez. Başkaları gibi yapmaz. Zarar gelmez ondan. Ne kepeç kulak der, ne yarım... İlk görüşte vuruldum ben ona. Böyle bir şey hiç olmadı daha önce. Aklimin ucundan bile geçmedi. Günaha mı giriyorum diyorum bazen ama fena bir şey düşünmüyorum ki diyorum sonra. Varlığı yetiyor bana. Onunla aynı yerde olayım yeter. Sevmek dedikleri mutlu olmak içinse ben mutluyum işte böyle. Sabah artık ona kavuşmak için geliyorum işe. Yüreğim küpürdüyor, ya yoksa orada, bulamazsam diye. Görür görmez yüzüm aydınlanıyor. Onun da öyle oluyor gibi geliyor. Ben geçerken gözünün ucuna takip ediyör, göz süzüyor gibi geliyor. Biraz ortaklıkta görünmeyince dudağını büzmüş gibi geliyor.

"Hadi be oğlum! Arabanın eli kulağında, bekleme yapmaz."
"Tamam usta, son kolli! Çıkıyorum hemen kapiya!"

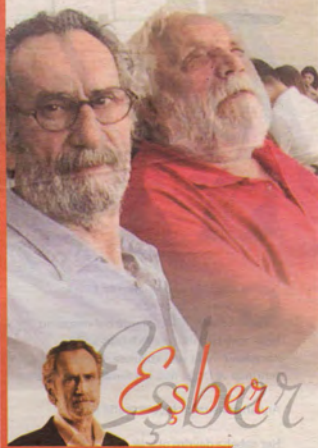
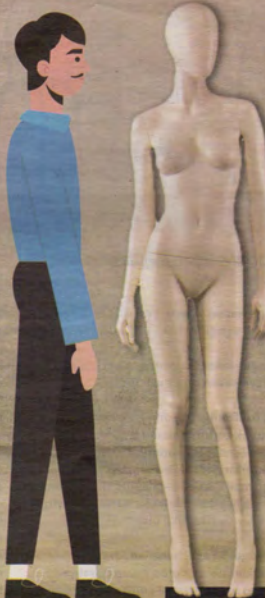
Gönderecekler onu buradan diye aklım çıkıyor. Ustanın gözüne ilişmesin diyorum, neme lazım... Geçen ödüm koptu, sıkışınca aklıma o gelecek diye. Mal yetiştirmiyoruz, çok tutuldu bu kalıp. Kalıp gelmeden şanı geldi zaten, usta görmüş çok beğenmiş fuarda, çok da pahalıymış ama basmış parayı. Kalıbı takınca bana da bir farklı geldi, artık usta çok methetti diye mi bilmem.

"Hadi yükle yükle yükle!"
"Yükledim usta, tamamdır!"
"Birkaç tane daha alır bu. Fazla da varsa gönder dediler. Getir, hani yok mu başka?"
"Yok usta başka, hazırladıkların hepsini yükledim."
"Kıyıda köşede oluyor bir şeyler, görüyorum ben hep, iyice bak. Sallanma, çabuk!"

Yok diyorum işte, yok! Dayanamadı...

arkamdan geliyor şimdi de... Taktı... Allah muhafaza...

"Aha işte, şu ne, köşedeki? Ayakta uyuyorsun be oğlum! Kap getir!"
"O... O olmaz usta."
"Ne demek olmaz? Araba bekliyor oğlum, hadi!"
"Usta şey o, şey... Defolu o..."
"Ne defosu?"
"Kulağı usta... Bir kulağı kesik, frezeyle kapırdıydım ben... İstemezler öyle..."
"Yahu getir, kulağına mı bakacakları!"
"Getiremem usta."
"Versene oğlum şunu!"
"Usta veremem..."
"Çekil öndüml! Deli etme adamı, fesüphanallah!"
"Usta... Veremem... Seviyorum ben onu..."
"Ne diyorsun sen yarım akıllı! Tövbe tövbe... Cansız mankeni mi seviyorsun oğlum? Peynir ekmekle mi yedin aklını?"
"Usta deme öyle... Gücenir... Hem o benim 'can'ım..."

MENDERES SAMANCILAR

Kim bilir
Hangi karanlıkları yırtıyorsundur şimdi
Allı yeşiller içinden geçüyor
Ve çığıyorsundur tüm basamakları

Saçlarında, Tortum'un çocukluk rüzgarı
Dokunuyor omuzlarına Asır'ın picı.
Bir yanında İsa, bir yanında Musa
Kendini ortaya atmış evliyalara gibisindir şimdi.

Geziyorsundur
Saçaklarından buz damlayan sokakları
Kulaklarında nal sesleri
Koşuyor çocuklar, en önde sen.
Kim bilir nerelere gitmek istiyordur,
Papatyalı incitmek istemeyen ayakların,
hem de gece yansı.

Ay tutulmuş,
Kıyıya vurmuş, vurgun yemiş balıkları
Bulanık sular
Dere geçerken atı vurdurdayı.
Demli çaylar gibi demlendin,
Alçıların zincire vuramadığı demliğinde.
Çayların en güzeli
Karanlığı delip geçen gözlerinde
Aydınlıklar saçın sözlerindedir dayı.
Hasret hızında geçip gitti dostların.
Kimleri anyorsundur şimdi
Nereledesin, kim bilir.

Yaşlı tren istasyonları
Yorgun vagonlar
Aydınlık kompartimanlar.
Geçip gidiyor pencerenin önünden
Kasabalar köyler
Umutları yağmura kalmış
Kayboluyor köylüler.
Tutmak için güneşin saçlarını
Hangi tünellerden geçiyorsundur şimdi...

Kim bilir

Tek hanelik devrim

AYŞEN ŞAHİN

Gülây Abla gördüğüm en büyük devrimcilerdendir. Adını öyle kitaplarda bulamazsınız belki ama İstanbul'un yedi tepesinde, Karadeniz'in on yedi köyünde, Ege'nin beş şehrinde ve Doğu'nun her ilinde seveni çoktur.

Anılan sonsuzdur hiçbirisi esefle bitmez.

Her sabaha devrim olacak diye uyanır ta 1967'den yani 20 yaşından beri.

'70'lerde herkes sıraya, senede girerken evine buzdolabı almamış, "Devrim olunca devlet dağıtır zaten" diye. '80'lerde televizyon almamış. "Darbecileri dinleyip ne yapacağım, bunlar gider, devrim olur, o zaman bakarsınız" diye.

'90'larda doğalgaz bağlatmamış. "Bunun parasını biz vermemeliyiz. Devrim olsun, devlet bağlatır zaten." diye.

Gördüğü işkence yüzünden "Çocuğun olmayacak" demişler. "O zaman evlenmem ben de, bu devletin nikahına, kağıdına ihtiyacım yok sevmek için." demiş.

Amalı dolu dolu altı büyük aşk yaşamış.

Ne acıdır ki beş aşkın cenazesinde bulunmuş, birinin cenazesi hiç bulunmamış.

Çocuğu olmasa da 11 çocuk yetiştirmiş üç kuruş maaşıyla. Yeni koltuk almamış, perdeleri yenilememiş, turbo fırını hiç olmamış ama çiçek gibi 11 kız çocuğu okutmuş üniversitelerde.

Tırnakları söküldükten sonra hiç manikür yapmamış ama ojesini de eksik etmemiş.

Bitmeye yakın ojeleri asetona çoğaltma işi onun icadıymış.

Burnu bir boksör gibi eğik, onun hikayesi bambaşka, kıranda daha çok iz bırakmış.

Bir kolu hafif eğik, kırığı kendi kendine yanış kaynamış.

Amalı Gülây Abla'nın dudakları düşük değil çünkü hep çok gülmüş, hep çok güler. En çok

Çizim: Bedia Zeynep Çakar

"gülmek devrimci bir eylemdir" cümlesini sever.

4 kere kanser atlatmış, beşincisine "Bu en faşisti, sıçtığımız boka bile karışıyor" derdi.

Akciğer, kolon dayandı da karaciğere sıçrayınca pek umut kalmadı.

Hiç özele gitmedi, ona göre devlet ona bakmak zorundaydı, onca yıllık sigortası vardı. Devlet Hastanesi'nde yataklar sayılı. Doktorlar dedi ki "Bu saatten sonra acılarını azaltmak dışında yapılabilecek şey kalmadı. Evinde beklesin. Belki bir hafta belki yirmi gün. Siz de hazırlıklı olun"

Aldık geldik eve, haber edildi tüm sevdiklerine. Ev dolup dolup boşalıyor. Herkes bir tur uğrasa günler sürer ziyaretler.

Çok ağrısı var, dayanamıyor ama insanların hatrına, herkeste güzel bir veda olsun diye elinden geleni yapıyor. Anılara dalıyor, gözlerinden acıdan yaşlar akıyor.

Hemşire arkadaşımız var, sık sık gelip çok güçlü ağrı kesiciler yapıyor. Sonra başlıyoruz mezarı başında okuyacağımız marşları ve türkülerini listelemeye.

Yürek dayanmıyor böylesine. Hala gülüyor Gülây Abla, şarkıların hikayelerini anlata anlata yazdırıyor.

On yedi günü geçti. Canı bitti, görüyoruz. Acısı acımız. Başucundan hiç kimse ayrılmak istemiyor. Eve sığmayanlar mahalledeki kahvelerde bekliyor. Vardiyaya bağladık elini tutma işini.

Gidemiyor Gülay Abla. Bırakıp gidemiyor. Gizli gizli ucuz votkayı sek ve tek çakıyoruz mutfakta. Uyuşmamız çünkü gözyaşlarımızı tutmak başka türlü mümkün olmuyor.

Bir anda aklımıza geldi: Gülay Abla ölemiyor çünkü bir ömür devrim beklemiş. Böyle ölmeyi kendine yediremiyor.

Gözümüzün önünde ömrünün son ve en ağır işkencesini çekiyor.

Hemen plan yapıldı. Ertesi gün tüm sokağı apartman apartman gezerek anlatlık durumu, icazet alıldı.

Ö akşam sabaha karşı bizim çocuklar zılgıtlar, düdüklər, davul ve tokmak lazım cam önüne, bağırırlar "Kalkın Devrim oldu" diye.

Gülay Abla zorlukla, inleyerek açtı gözlerini. "Öldüm mü?" oldu ilk cümlesi.

"Abla şu an ölemezsin" dedik. Bir arkadaş bilgisayarı açtı. Önceden çektiğimiz kayıdn, canlı yayınımsı gibi bastı düğmesine.

TRT'de bir spiker manifestoyu okuyordu. Ülke artık sosyalizme geçmişti. Şu an siyasi tutsakların tahliye işlemleri tamamlanıyor, yurttaşlara karşılamaların tarifi engellenmesi için kitlesel kutlamaların mahallelerde yapılması tavsiye ediliyordu. Yap-İşlet-Devret işletmelerinin tamamı, özel hastaneler ve okullar kamulaştırılacaktı. Bu eğitim yılına öğrenciler bulundukları okullarda devam edecekler ancak önümüzdeki sene için yeniden yerleştirme yapılacaktı.

Bundan sonra tüm maden işletmeleri, kara-hava ve deniz yolu işletmeleri devletin olacaktı.

Halkımız müstehir olsundu, bugünden itibaren elektrik-su ve doğalgaz ücretsiz olacak iklim krizi düşünülerek kişi başı belli bir limiti olacak, ancak bu limit üzeri faturalandırılacaktı. Yargıda yeni atama listesi okunuyordu. Görevden alınan bazı isimlerin emniyette işlemlerine başlanmıştı. Kolluk görevi, atamalar tamamlanana kadar ezilenlerin emniyet güçleriyle takviye edilecekti.

Comandante 27 yaşında bir kadındı. Arkadaşın bulduyu Güzel Sanatlar son sınıf öğrencisi kadını hepimiz tanıyor gibi yapıyor ve Gülay Abla'ya "Ya nasil hatırlıyorsun, hanı şurada şöyle bir konuşma yapmıştı, hanı şu kadar kere yargılanmıştı da böyle savunma yapmıştı, hanı Filistin'e de gitmişti" diye kahramanlık hikayeleri uyduruyordu. Hafızası onu yanıltmaya başlamıştı ya da inanmayı o kadar istiyordu ki "Aaaah galiba

hatırlıyorum, şimdi çıkarır gibi oldum, gözlüğümü getirin" diyordu.

Yatakta dik oturdu, gözlüğünü takip dikkatle seyretti, verdiğimiz ilacı eliyle itti.

Kapının önünde coşkuyla kutlama büyüyerek devam ediyordu. Çünkü anlayış rica ettiğimiz mahalleli anlayışlı olmakla kalmamış, devrim kutlamalarımıza katılmıştı.

Sabah sekizde, bir arkadaş kızıl-kahve montu ve üzerine yıldız rozeti işlenmiş kasketiyle kapıyı çaldı. Tüm sayaçlara yeni ölçüm cihazı takılacağını, rahatsız olmamamız, her şeyi halledip gideceğini ve bir daha fatura çıkmayacağını anlattı.

Öğlene doğru bir başka arkadaş üzerinde tiyatroun kostüm deposundan bulunmuş bir forma ile gelip evin eksiklerini not aldı.

Tüm yurttaşların eşit yaşam koşullarına kavuşması için ivedilikle adım atılmış, yereller hızla çalışmaya başlamıştı. Gülay Abla gözleri şaşkınlıktan kocaman açılmış halde ve hiç beklemediğimiz şekilde "Ölüyor olmasam bir kettile isterdim bak, hiç kettile'im olmadı" dedi.

Memur "Esağfurullah, 10 TL altı istekler 24 saat içerisinde karşılanacaktır." diye yanıtladı. Çok iyi oynuyordu, hiç gülmüyordu. "Yavrum bir kettile nereden baksan 200 lira" lafına da "O düdüğü ablacım. Bugün 1 TL 0,2 dolar. Vergiden kaçındığı ve uşulsüz teşvik kullandığı tespit edilen 6 küçük ev aletleri üreticisinin stoklarına el konuldu ayrıca. Derhal yerine getiriyorurum." dedi ve 2 saat sonra bir kettile ile geldi.

Nizami bir selam verdi. Kırtasyeden çıktı alınmış üzerinde excel olan bir kâğıda teslim aldım yazdırıp imzasını attırdı.

Bu anlarda gülesimin geliyordu ve tutmuyorduk kendimizi. Hepimiz devrim coşkusuna kapılmıştık. Evde sürekli müzik çalıyor, kendimizi tutamadık oynuyorduk. Bir yandan arkadaşlar sürekli yeni videolar üretiyorlardı. Gülay Abla "Ajansı aç" dedikçe bir süreliğine özel televizyonların kapandığını, devir işlemleri hallolana kadar sadece tek kanal izleyebileceğimizi söylüyordu.

Sabahlayarak iki farklı 16 sayfalık gazete hazırlamış çocuklar. Saman kâğıda bastırılmış oldukları için okunabilirliği kötüydü.

olmuştu. Bunu da ilk sayfa üst banтта "Bu ülkenin halkı her şeyin en iyisine layıktır, gazetemizi kuşedir" diye yazmışlardı. O gün ayaklandı Gülay Abla. Kırmızı bir elbise giydi üzerine. Bir yemeniyi bandana gibi bağladı saçsız başına.

"Gelen giden çok olur bugün, rujumı sürelim." dedi. Sürdük kim bilir kaç yılından kalma bir ruju çekmecelerin dibinde bulup. Öğleden sonraydı, televizyon çalışan arkadaşlar, dış çekimleri bitince kanala geçmeden uğradılar. Gülay Abla'yla devlet kanalı için röportaja gelmişlerdi güya. Mikrofon ve kamera üzerine yıldızlı bir TRT logosu çıktı alıp yapıştırmışlardı. Tam iki saat, hiç acıdan inlemeden, aç çektiği yüzüne yansımadan, tüm vücudunu kanser

illeti sarması gibi dimdik röportaj verdi. Arada sevinç gözyaşlarını siliyor, aklına geldikçe o günü göremeyen arkadaşlarını anıyordu.

O gece tam gece yarısı, kucağında hiç fişe takılmamış kettile ile dimdik otururken verdin son nefesini.

Bir oh gibi verdi, onca gürlüğü içinde dahi hepimiz duyduk.

Yüzü ölüme gider gibi değil şenlikten döner gibi huzurluydu. Camı acıp pencere demirlerine bir kızıl bayrak bağladık.

Davullar sustu, halaylar durdu. Az ötede bir evden siren sesi duyuldu acı acı ve uzun.

Gülay Abla bir devlet töreni hak ediyordu, devrim tek hanelik olsa da komşular o sireni işte çalıyor. Peş peşe siren sesleri geliyordu evlerden.

Sonra sırasıyla Venceremos ve Enternasyonal duyuldu pencerelerden. Sela istememişti. İmam dinlemeli ama selası "Yoldaş Gülay Hanımefendi" diye verildi.

Mahallede lokma, helva değil bir liste yapıldı 10 çocuğa dörder yıllık burs dağıtıldı anısına.

Bir de evin önündeki durağa korsan da olsa Gülay Yoldaş Durağı adı verildi.

İnmek isteyenler her gün yüzlerce kez adını ansin diye.

Belki bir devrimi gerçekte görmedi ama mahalli bir devrime imza atıp gitti Gülay Abla.

Hayalleri mücadelemizde yaşıyor.

ERDAL GÜNEY

KİM OLAKİ BU RÜSTEM ?!

Bavula üç beş bir şey tıkip kasabanın yolunu tuttuğumun sene-i devriyesi geçmişti. Dile kolay, üniversite için ayrıldığım kasabaya 30 yıla yakın bir süredir yaz tatilleri dışında sadece kısa aralıklarla geliştim. Portakal çeğini koklamayalı, baklayı tarlasında görmeyeli, frengiyemşilerinin çiçeklenmesine şahit olmayalı, nergisleri toplamayalı geçen, koskoca çeyrek asırdan fazla bir süre. Çocukluk arkadaşları, hisım akraba, eş dost büyümüş, yaşlanmış, çocuk olanların bıyıkları terlemiş, dalga dalga saçları olanların kafası çoraklaşmış, dağda bayırda top çevirdiklerim erken yorulur olmuş. Kimi çoluğa çocuğa karışmış, atılacak bir el king, "Çocuğun dersi var, kalkmam lazım," sorumluluğuna takılmış; kimi ise, "Süt içtim dilim yandı, yağurduna lanet uğrasın," deyip deniz kenarında kasaba yalnızlığını melankolik karakteri olmuş.

Bu sevimsizliklerin yanı sıra, bana, kendi hayat hikâyemin ilk cümleleriyle buluşmak gibi gelen kasabaya dönüşüm, hafızama tazelediği için de oldukça iyi gelmişti. Rutin çay ocağı oturmalarının birinde, çocukluğundan tanıdığım birisi -artık kocaman olmuş tabii- "Nasıl kasabada olmak?" diye sorduğunda, "Yılların ardından kasabada olmak bana iyi geldi," demiştim. Hay demez olaydım! Sen al bu lafı, "Kasabada olmak çok güzel," diye dolaştır. Kasaba mı beni büyüttü ben mi kasabayı büyüttüyorum, sanırım hiçbir zaman bunu bilemeyeceğim. Kasabada hafızama tazeleyen onca şey varken, buraya dair bazı noktalar zamanla körelmiş meğer. Bir süre sonra, kasabanın anlam veremediğim spot cümlesi ortalıkta yayılmaya başladı. Aldı başını yürüdü laf, ha babam de babam her mevsuda, "Kasabada olmak çok zor!" cümlesi yer buldu. Bana yakıştıran lafın konturu çekilmiş, böylece lafın kaynağı gölgenmesine rağmen işaret edilmişti. Zaten kasabada laf diktine söylenmez, o maharet naderin insanda bulunur. Adam çay içiyor çay ocağında, selam veriyorsun, "Nasılsın Süleyman?" diyorsun, "Kasabada çay içmek çok zor abii!" diye yanıt veriyor. Caddede yürürken, dükkânının önüne çıkıp geleni geçeni seyreden kasap Selim'e, "Ne de güzel yağıyor mübarek di mi, mis gibi toprak kokusu yayıldı ortalığa," diyorsun, "Kasabada ıslanmak çok zor be de yezöğlül!" diyor.

Bilindiğinin aksine, suskunluk tek kişilik değildir kasabada, iki kişinin yan yana gelmesiyle başlar. Konuşma için üçüncü kişi gereklidir, iki kişi konuşacaksa da üçüncü kişinin fillen kendisi değil, var oluşu yeterlidir. Ama genellikle konuştukları kişi kendileri olmaz, çünkü bu durum bir kalp kırıklığı ya da tatsız tuzsuz bir atışmaya dönüşebilir. Zira bildiğiniz, tanıdığınız hayat üzerine konuşmanız yanınızda kadehi duyulmaz, kulağı işitme yeteneğini geçici olarak kapatır o anda gelen sese. O nedenle bir başkası üzerine konuşmak, merakla o kişinin altını üstüne getirip sağını solunu kurcalamak, çekıştirmek, "bizlemek" belki de o günün ya da yeni bir üçüncü kişinin bulunacağı güne kadar geçecek zamanın heyecanı olur. Kasabanın sıradan, alışılmış can sıkıcı zamanlarını aşır bambaşka mecalarda olmak böyle mümkün kılınabilmektedir sanki. Aradan geçen çeyrek asrı aşkın zaman, benim üçüncü kişi olmam için fazlasıyla yeterliydi.

Tanınırlık, bilinirlik, bir anlamda "ünlü" olmak zaten zor bir durumken "kasabanın ünlüsü" haline getirilmek daha da zor, bunu hiç istememiş olmanıza rağmen hem de. Düğün davetiyesi elinize tutuşturulurken, "İki şarkı da söylersin di mi?" sorusu yok mu... Ah o, çeyrek altını garantilerken yanına iki şarkı da krema alma beklentisi... Hem de ben avokado bahçesinde çalışıp toz toprak içinde terimi soğutmak için çay ocağında bir yudum çay içip yorgunluk atmayı çalışırken. Çeveniz farkında olmadın sizi Lacan'ın "arzu nesnesi" kavramına yerleştirmeye teşnedir zaten, kudsuz başıma zihinsel zutku olarak eklemek

koşuluyula olan yerleştirme. Bu çevre, Oscar Wilde'nin dediği, hayatta var olan iki trajediden, yani, "Birisini istediğini elde edememek, diğeri de elde etmektir," sözündeki karmaşanın ortasında kendini konumlandırmışlar tarafından müteğakkıldır. O karmaşanın ortasında once mazrufa sonra ise zarfa bakılır ve orada kalınır, yani zarfta. Genellikle, yaptıklarının neler olduğu bilinmez, yaptığın şeyi yapan olman yeterlidir. Örneğin şarkı söylediğin, beste yaptığın bililir, ama yaptığın bestelerin, söylediğin şarkıların neler olduğu bilinmez. Genellikle bir yakıştıрма durumu hâsıldır.

"Abi senin bir şarkı vardı, çok iyiydi o!"

"Hangi şarkı abicim?"

"Ya içinde gül falan var, ama güllerin içinden canım koşarak koşarak gel değil."

Hay aksi dersin, hangi güllü şarkı acaba diye düşünsürsün. Ya da hiç söylemediğin bir şarkıda, o şarkıyı söyleyene benzetilir sesin, şarkıyı senin söylediğin düşünülür. Bunu da öyle bir ifade eder ki, bir mahcubiyet duymaması için gerçekten o şarkıyı sen söyleyormuşsun gibi davranmaya başlarsın.

Gecenin bir yarısı bir telefon gelir, bakmasan olmaz. Zaten ahizenin diğer ucundan gelen "Aloöğö," sesile, arayanın çakırkeyiflikten çıkıp çoktan küfüllik olma serüvenine başladığını fark edersin. O an seni arayan tanıdığın çevresinde senin tanımadığını insanlar da vardır muhtemelen. Telefon elden ele dolaşırken kimin kim olduğunu ve ne dediğini anlayamazsın. İyi niyetli yorumlar yaptıklarını var sayarak

teveccühle karşılık verirsiniz ancak. Zaten telefonda sesi, arkadaşın gelen Ahmet Kaya şarkısı bastırılmaktadır. "Şarabın gazabından korku," dese de dinleyen yoktur, serüven doluluğunuz devam etmektedir. Bu görüşmeler görümlü talep edilirse daha da vahimdir. Muhtemeldir ki yatma pozisyonundasınız ve hemen üzerinize bir gömlek geçirmek ihtiyacı duyarsınız. Altı kaval üstü şeffahane, kadrajı girersiniz. Finalde, bir şarkı istenmesi ise çok olasıdır. Kimi anlarda ise, karşınızdaki kasabaların sizinle o kadar yakın, o kadar yakındır ki, telefonu açtığınızda onun neşe dolu sınıklı cümleleriyle sarsılırsınız. Çünkü sınıklı kelimeler sevginizi aktarıncı kullandığınız şiirsel imgeler gibidir. Bu sınıklı cümlelerin herkeste uyandırılacağı ortak etkiyi kırmak için gülerken vurgular yapılır, sonra tekrar yanındakilere telefon uzatılır. Muhtemelen, yolda görseniz tanımayacağınız için kelimelerden emmedeceğiniz insanları da vardır o anda. Son derece duygusal, samimi, içten selamlamalar yapılır. Aslında bellidir ki telefonu açan kişi sizinle yakın olmaktan değil, sizinle kurduğunuz yakınlığı çevresine ispat edebilmiş olmaktan hazzetmektedir.

En fecisi de hafızanızdaki kaydı silinmek üzere olan biryle yılları arından kasabada karşılaşmanızdır. Doğal olarak, size verilen selama karşınızdakinin tanımayan bir ses tonuyla, mesafeli ve saygılı bir biçimde karşılık verirsiniz. Karşı taraf, "Tanıdın mı beni?" diye sorar. "Tanımam mıyım," yanıtıyla kendi ağızından bir nezaketlilik yapmaya özen gösterirsiniz. Karşınızdaki kişi bu özeni hissedemeyecek kadar durumu algılamaktan uzak olabilir. "Peki kimim ben?" diye sormasıyla, bunu anlamamız mümkündür. Fara yakanmış tavşan gibi kalakalırız. "Hayır, aslında tanıyamadım," diyemeyeceğiniz bir andır o. Keşke burada bitse, ama sessizliğinizin olumsuz bir yanıt olduğunuz anlayış devam eder, "Nasıl tanımanızın! Yanımda şu da vardı, şurada görüşmüştük, şöyle yaptık, yağmurlu bir gündü," gibi ipuçları vererek bulmacayı çözmenize yardımcı olmaya çalışması da iyice zora sokar durumu. "Ahmet yahu ben!" dediğinde ise, "Ahmet sen misin ya, ne haber, tanımam mı, tanıyorum tabii ki!" dersiniz. Yetmez! Bu durumun keyfini sürmesi, "Hangi Ahmet peki!" diye sorularak uzatılmaya çalışılır. Sonuçta yıllardır görmediğiniz bir insanı tanımayarak çalışarak, ama bunu başaramayarak, caddede huzursuz ve mahcup, bir sağa bir sola bakarsınız, o hâlâ tanımanızda ısrar ederken.

Kasabada herhangi birini tanımamak gibi bir şansınız yoktur. Gazeteye, radyoya televizyona çıkıp biraz "kasabanın ünlüsü" kvamına geleceksin, sonra da tanımayacaksın, olmaz öyle şey! Çünkü dinleniyorsunuzdur, bu dinlemenin

bir tanışmışlık olduğu duygusuyla sizin de dinleyen tanımanız gerektiği düşünülebilir. Haklıdır da; sen radyodan, kasetten, CD'den şarkı söylerken o da dinliyor haliyle, doğal olarak da karşılıklı ve bir mekânsal gereklilikte yapıyor bunu. Bu tanıma sürecinin zorluğunda dolayı, kolay çözüm, "Ben senin beni tanıdığından daha fazla seni tanıyorum," duygusunu iletircesine, olanca seveceğinizle davranırısın. İş görür mü, görür. Bazen de büyük bir ders alarak iş görmediğini anlarsın:

Sahilden ayrılmı köy yoluna saptığımda bir araç önümü kesmişti. İçinden iki kişi indi. Aracının şoför kapısını açıp yanıma seğırtti ve "Vay halamın çocuğu," diyerek bana yaklaşıp, sarılmakla kalmamış, 40 derece sıcaklığını insan teninde yarattığı ısıklığı yanaklarına sürmek suretiyle de beni görmenin mutluluğunu, hoşkusunu hissetmeye yardımcı olmuştu.

"Dayım nasıl, Rüstem ben, yanlarına da geldim mi ne zamandır, çok selam söyle," hoşbeşinden sonra tam vedalaşırken arabanın bagajını açıp ırice iki kavanoz çıkardı. "Ellerinden öperim halamın, dayımın," deyip kavanozları verdi. Yanındaki arkadaş gösterip, "Teyzemden çocuğu" dedi ve "kovanları var yaylada, bu nefis ballar onun kovanlarından, ateşle bir şeyler de harçlığı çıksın çocuğacığın" diye ekledi.

Ben bir yandan yeni tanıdığım hissımlarımla arabalık biçimi düşünürken, "Aynı olmasın, ne vereyim" diye Rüstem'in kulağına doğru hafiften fısıldadım. Hatırı sayılır bir miktarı kulağıma yanıtladı. Bal bul! Tabii hatırı sayılı olmalıydı fiyatı. Denizden geldiğim anlaşılsın diye, hâlâ kurumamış mayomun delil göstermek için tenimi cibartması pahasına asılıp bıraktım. Çıkan sese ilişkin umudum işe yaramadı. Üzerimde para olmadığını, "Bari birini alayım," dediğimi duyar duymaz elimdeki parayla birlikte kavanozun birini de aldı. "Halamın, dayımın ellerinden öperim," deyip uzaklaştılar.

Köye gidene kadar bir mahcupiyet duygusu devam etti kender. "Çocukcağız yayınları başında bal için cabalıyor, bir kavanozunu daha alamadık," hayırlımanasıyla eve geldim. Anımla babama biricik yeğenleri Rüstem'in selamını ilettim, "Aha bu da size gönderdiğim bal," dedim. "Rüstem? Rüstemi! Kim ola ki bu Rüstem?" diye kafa kafaya verdi anımla babam. Rüstem'in kim olduğu babam baldan küçük bir kaşık alınca ancak açığa çıktı. Gülerken anneme doğru dönen babam,

"Şimdi çıkarttım ailemize yeni katılan yeğenimi, hatun," dedi.

Soran gözlerle babama baktım.

"Sahtebalı! Sahtekâr! Rüstemi o!"

"Dolap çevirmek" deyiminin anlamını: "hile, dalavere çevirmek, gizli kapaklı işler yapmak" olarak ifade edebiliriz.

"DOLAP ÇEVİRMEK"

Peki bu deyim nasıl ortaya çıkmış?
Hikayesi için Osmanlı Devleti zamanına, eski konak geleneklerine doğru yöneliriz. O zamanlar konaklarda, kadınlara misafir edildiği "haremlik" ve erkeklerin misafir edildiği "selamlık" bölümleri varmış. Aynı aile fertlerinden olmayankadın veya erkekler zihhar aynı odada kalamazlarmış. İşte bu haremlik ve selamlık arasındaki duvarda bir dolap bulunmuş. Kendi ekleni etrafında dönelensilindirik şeklinde olan bu dolaba hizmetliler tarafından konulaneymekler yada diğerleriyağlar, dolap çevirilerkerlek kısmına geçebilir, boşalan kapılarıneaynı şekilde dolap çevirilerle alınmış. İşte servis bu şekilde yapılırmış. Peki bu dolabın işlevi bu kadar mıydı? Olu mu hiç! O dolabınininde "aşk" da saklıymış. Bahçivanlar, arabacılar, hizmetçiler, asgılar, dadılar, kıscak konakların hizmetlileri bu dolaplarınininde yazdıkları mektupları, topladıkları gülleri, ipeki mendilleri koyarak birbirlerini alanaşık ediyorlarmış. Konak sahiplerine sezdilirmeden işte böyle masumane "dolaplar çeviriyorlarmış".

GÜL_BATMANOĞLU_ÇETİN

Mehmet Ali & Akşamşefası

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

KAAN SEZYUM

Kollu

Merhaba ben Kollu. Bu satırları sizlere kiraya çıkırtığım yeni evden yazıyorum. Yeni eve çıkmak bir dert, çıkmamak ayrı bir dert. Kamyon kiralayacaksın, eşyaları kolliyeceksin, kitaplar, plaklar, camlar, çerçeveler, onlar ve bunlar derken hayattan ve özellikle hayatınızdan sıkılmamız olası. Sıklıkla diyorsam, eski kağıtlar, notlar, atamadığınız biletlere, fotoğraflar, delik çoraplar, kötü kadife pantolonlar filan derken... Neyse ya geçmişimle yüzleştim sonunda. Çok sıkıcıymış. Biraz daha renklendirmek için yeni eve çıktım. Cebimdeki tüm parayı taşınma, badana ve emlakçıya depozito olarak bitirdim. Bundan sonrası hayırlısı. Apartmandaki komşularım inşallah beni cinlendirmezler. Çünkü cinlendim mi tersim çok terstir...

Size biraz kendimden bahsedeyim. Daha önce size biraz Anadolu'dan bahsedeyim. Dünya Dışı ziyaretçiler –yani biz- Harran'dan, Siirt'e, Kapadokya'ya, Efes ve Bergama antik kentlerine kadar olan çok geniş bir alanda toplumsal ve tarihsel hafızada asla silinmeyecek anılar bıraktı. Çok iyi hatırlarım bir zamanların reptilian merkezini olan Efes antik kenti, şimdilerde sadece bir antik kent, onun da büyük kısmını Almanlar ve İngilizler kapırdı. Hatta bir kısmı da Ruslardaymış... Bir zamanlar reptilianların reptilian olduğu dönem vardı. Şimdiki reptilianlara güven olmuyor. Hepsi çok afedersiniz yumşak, güce tapan, para için larvasını, yumurtasını bile satacak tıynetmiş şeref yoksunları oldular.

Dünya da bozdu bunları. Normalde dünyaya gelmeden önce reptilian dedin mi, şöyle bir destur çekerdin. Şimdi ise çok afedersiniz o koskoca ırk gitti, yerine malum partili / değnekçi arası, lüks araba, dar paça mavi pantolon, tuhaf ayakkabı giyen tayfa geldi... Bütün reptilianlar mı bozdu? Evet, son 40-50 yılda bunlar iyice yavaşlaştı. Çok fena ya. Vallahi de billahi de Dünya'ya bir daha gelme imkanım olsa, Dünya'yı tercih etmem. Dünya çok bozdu. Yakında zaten yeni yerleşilecek, denizleri, ormanları bitirdiniz keriz gibi. Neyse, ben işime bakırım. Birazdan işimi de anlatacağım sizlere.

Bundan yaklaşık 90 yıl önce Göbeklitepe ta raflarına iniş yaptım. Aracında sıra dışı bir arıza meydana gelmişti. Normalde bizim araçların tüm motorları, anti graviti şekilleri filan pas yedeklidir. Sizin yük gemileri gibi araçlar yani aslında o UFO dediğiniz şeyler... Aslında o da değil. Çünkü sizin genelde UFO diye gördüğünüz şeyler aslında bilistediği drone'lar var ya, işte tam olarak da onlar. İçinde canlı yok. Canlı dediysem, yine gördüğünüz geminin içinde onu kullanan, gittiği gezegenden örnek ve Sayısal kuponu toplayan klon-organizmalar var (Evet, Sayısal bilinen evrenin çoğunda çok sevilen bir şans oyunu ama nendense evrende her yerde sadece yoksunlukta işlevi olan bir şey).

sahip şirketlere ait bu olaylar. Neyse ya, Sayısal seviyor gelen klonlar, bunu bilin yeter. Bir de sayı evrensel bir dil olduğu için tüm evrende güvenle Sayısal oynayabiliyorsunuz. Tabii sonuçları şaibeli olsa da tüm evrende oynatabileceğiniz ve dolandırılabilceğiniz bir şans oyunu olması bile çok güzel).

Neyse, ne diyorduk, aracım arızalandı ve Göbeklitepe taraflarına düştüm. Baştan söyleyeyim, klon değilim. Öz be öz uzay çocuğuyuz. Peki benim gibi bu uzay çocuğunu ne oldu da gezegenler arası araştırma işine (sizin ortamlarda sürgün de denilebilecek bir şekil) düştüm? Bunu da ayrı bir dertleşimle paylaşacağım. Özetle bizim yaşadığımız gezegen buradan medeniyet ve teknoloji olarak çok ileri ama bir farkımız var. Biz adam kazıklamadan ve şerefsizlik yapmadan duramayan bir ırkız. Ben de bu ırk içindeki en kerizlerden biriyim. Huyum kurusun, keşke biraz daha alavereci, pislik seven, kumpaşı -bir avantacı olsaydım... Reptilian yavaşlarına laf ettim ama şöyle söyleyeyim bizim gezegendekiler o kadar aşağılık, o kadar fırsatçı ve o kadar iğrençler ki, tanısanız hemen oy verip başınıza geçirirsiniz. Sonra yıllarca aman öyle oldu, aman ayranım döküldü, aman istenmeyen olaylar gelişti... Neyse ben size baştan söyleyeyim bizim ırkımız ileri ama beş para etmez. O yüzden de kendini onlardan 'tavırlarımla ayırdığım an, beni böyle uzayda Allah'ın bile unuttuğu bir yere sürdü. O unutmama konusunu da sonra bir ara insanlık buna hazır olduğunda anlatırım inşallah...

Evet "Dış güçler" var ama sizin çapsiz perspektifinizden çok daha ötede bir "Dış güçler" devrede. Azar azar anlatacağım, çünkü fazlasına hazır değilsiniz. Görüşmek üzere.

Beni düştüğüm Göbeklitepe yakınlarında buldular. Ufak tefek ve tüysüz olduğum için çocuk zannettiler. Fazladan iki kolum olduğu için "annem" bana Kollu deyiverdi. Köyde de kollu aşağı kollu yukarı o şekilde adımı kaldı işte. Tabii ben insanlar görmesin diye kollarımı gömlek içine sıkıştırıyorum. Yani normalde beni görseniz fazladan kollarımı göremezsiniz. Beni çocuk sandıkları için ilkokul vb gibi mezuza da yolladılar. Yani şöyle diyeyim, gezegenimde görmediğim ilgiyi sizden gördüm. Zaten bizim gezegendeği yavaşklar, gemim düşünce benim için bir arama kurtarma droidi bile yollamadılar. Neyse işte, ben zaten bu heriflere iyice kuruldüğüm için okul mokul işlerini hallettikten sonra MİT'e başvurdum. Dedim "Beni alın, ben sizi galaksiler üstü bir yerlere getireceğim" dedim ve girdim. Şimdi MİT'in ve emniyetin en gizli bölümünde, yani GİZEM'de çalışıyorum. Maceralarımı sizlere paylaşmaya can atıyorum. Neler neler oluyor ülkenizde her gün, hiç haberiniz yok. Onu bunu takip etmekten iyice şaşko bir hale gelmiş herkes. Oysa oyun büyük. Evet "Dış güçler" var ama sizin çapsiz perspektifinizden çok daha ötede bir "Dış güçler" devrede. Azar azar anlatacağım, çünkü fazlasına hazır değilsiniz.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

**“Babasız çocuklar
tanrıya sığınırdı
ama o tanrı
olmayı seçti.”**

Berlin Emniyet Müdürlüğü'nün cevval başkomiseri. Yıldız Karasu ve yardımcısı Tobias Becker, göçmenlerin, işgal evlerinin ve sokak sanatçılarının renklendirdiği Berlin sokaklarından Bergama'ya uzanan bir macerada bir dizi cinayeti çözmeye çalışıyor. Soruşturmanın Türkiye ayağında sürpriz bir ismin olaya dahil olmasıyla heyecanın dozu gitgide artıyor.

Ahmet Ümit'ten polisiyeyi arkeoloji ve mitolojiyle harmanlayan usta işi bir roman.

Kayıp Tanrılar Ülkesi, Zeus Altarı ve Pergamon Tapınağı'nın gölgesinde mitlere yeniden hayat verirken, suçun çağlar ve kültürler boyu değişmeyen doğasını bir tokat gibi yüzümüze çarpıyor.

AHMET ÜMIT

Unuttuğunuz yerden başlayacağım. Adımın silindiği son şehirden, son heykelimin parçalandığı son tapınaktan, son kâhinimin son kehanetinin son sözünden, sunaktaki son kurbanın tüten son etinden, sevgiyle, saygıyla, korkuyla yalvaran son kulumun son duasından. Ne zamanın acımasızlığı, ne insanın vefasızlığı, ne ufalan taş, ne eriyen mermer, ne çürüyen ahşap, ne sözün çaresizliği, ne duanın kifayetsizliği; hiçbir ama hiçbirini önleyemeyecek gelmekte olan hükümranlığı. Yine şimşeklerle parçalayacağım gökyüzünü, yine yıldınmlar yağdıracağım ırkılı şehirlerinizin üzerine, seller içinde bırakacağım lanetli ülkelerinizi, hastalıklar tebellüş edeceğim başınıza, aptal krallarnızı kandırıp savaşlar çıkartacağım, yine besili balıklarla dolduracağım denizlerinizi, yine balı yemişler bahşedeceğim bahçelerinize, altın rengi tahıllarla bereketlendireceğim tarlalarınızı, doğuran hayvanlar bağışlayacağım ağıllarınıza.

Eskisi gibi yeniden yakaracaksınız bana, yine korkuyla diz çökeceksiniz önümde, saygıyla sıraya gireceksiniz tapınklarımda, adımı anarken titreyeceksiniz tepeden tırnağa. Yeniden hatırlayacaksınız sizden ne kadar nefret ettiğimi, sizi ne kadar sevdiğimi, sizden ne kadar kuşku duyduğumu, size ne kadar güvendiğimi. Atalarnızın dedelerinizin, babalarınzın

unuttuklarını da hatırlayacaksınız birer birer. Ne kadar acımasız olduğumu da hatırlayacaksınız, ne kadar merhametli olduğumu da. Dizginsiz öfkemi de hatırlayacaksınız, sonsuz şefkatimi de. Sizi belalardan nasıl koruduğumu, dertlerden nasıl uzak tuttuğumu da hatırlayacaksınız, başınıza getirdiğim felaketleri de.

Ey belleği zayıf, ey akıllı kıt, ey ahlaki düşük insanlar, beni unuttuğunuz günden başlayacağım. Olympos'taki altın tahtıma yeniden oturacağım ki, işlediğiniz bütün günahları görebileyim. Krallığımı yeniden kuracağım ki, gökyüzünde ve yerinizde yaptığınız yağma sona ersin. Toprağa yeniden bereket getireceğim, denizi kutsayacak, havayı temizleyeceğim. Eskisinden daha kudretli olacağım, daha zalim, daha acımasız. Ve tek tek yazacağım unuttuğunuz ne varsa bana dair, hepsini satır satır, kelime kelime... Sizin kanınızla...

Sonsuz karanlığı, kaosu, Toprak Anamız Gaia'yı, dedemiz Uranos'u, babamız Kronos'u ve ben Zeus'u anlatacağım yeniden. Titanları ve devleri nasıl yendiğimi, o kanlı muharebeleri, şanlı savaşları anlatacağım. Okumanız, yeniden hatırlamanız, hiç unutmamanız için.

Ahmet Ümit, *Kayıp Toprak Ülkesi*, Yapı Kredi Yayınları, 2021

POLİSİYE ARTIK ÜVEY EVLAT DEĞİL

MUSTAFA KÖMÜŞ

**Polisiyeye, dünyanın
birçok yerinde olduğu gibi
Türkiye'de de üvey evlat
muamelesi yapılıyordu...
90'lı yıllarda üç isim bu
tabuyu yıktı: Ahmet Ümit,
Celil Oker ve Osman Aysu.**

Türkiye'de polisiye edebiyat artık kendine belli bir yer edinmiş durumda. Elbette bu durum her zaman böyle değildi. Polisiyeye, dünyanın birçok yerinde olduğu gibi Türkiye'de de üvey evlat muamelesi yapılıyordu. Öyle ki polisiye yazan bazı yazarlar eserlerini müstear isim kullanıyorlardı. Kemal Tahir'in yazdığı ve çevirdiği polisiyeler F.M. İkinci, Peyami Safa Cingöz Recai serileri ise Server Bedii imzasıyla yayımlanıyordu. Bu durum 90'lara kadar böyle devam etti. 90'lı yıllarda üç isim bu tabuyu yıktı: Ahmet Ümit, Celil Oker ve Osman Aysu.

Ahmet Ümit şiirle başladığı edebiyat hayatında, Türk edebiyatında polisiyeye baktığı değiştiren bir kitap yazmıştır: Sis ve Gece. 1996 yılında yayımlanan kitap aynı zamanda yabancu dilde çevrilen ilk polisiye kitap olmuştur. Yalnızca bu kitapla da kalmamış, birçok iz bırakacak eserler vermiştir Ümit. Yarattığı Başkomiser Nevzat karakteriyle suçluların peşinden koşarken bize Anadolu'nun hiç anlatılmayan tarihini de anlatır Ümit. Ayrıca eserlerinde toplumsal konulara da oldukça değinir. Onun söylediği şu söz aynı zamanda polisiyeyi küçümseyenlere bir tepkiydi: İyi polisiye iyi edebiyattır.

Dedektif Remzi Ünal ise Celil Oker'in baş karakteridir. Bütün eserlerinde yer alır. Oker'in deyimile "Hava kuvvetlerinden müstafi, THY'den kovulma, kendisine saygısı olmayan özel dedektif Remzi Ünal." Oker, ilk romanı Çıplak Ceset'i 1998'de yayımladıktan sonra neredeyse her yıl bir kitap yayımladı. Kitaplarında iş dünyasının siyasete, futboldan güncel konulara birçok alanda çarpıklığı ortaya koyardı. 2019 yılında hayatını kaybeden Oker, ükde polisiyenin sevilmesinde ve büyümesinde en büyük paya sahip olan yazarlardan biriydi şüphesiz. Sıradan insanların sıradan hikayelerini oldukça güzel bir şekilde aktardı Oker.

Ve tabii ki Osman Aysu. Aysu, bir konuda bu iki yazardan ayrılır. O oldukça sık kitap yazan bir yazardır. Tam 84 kitap yazmıştır Aysu. Öyle ki ilk kitabı Havar Operasyonu; Bir Suikastın Anatomisi'ni yayımladığı 1995 yılında ayrıca Kurt Sığnağı ve Sir Duvarları'nı

da yayımlamıştır. Aysu'nun kitaplarında öne çıkan bir unsur da polisiyenin bir alt türü olan casusluktur. Onun eserlerinde dikkat çeken bir yön de biraz abartıya da giden erotizmdir. Psikolojik yönleri ağır basan eserleriyle Aysu, bu alanda oldukça önemlidir.

Bu üçlünün ardından kadınlarla devam edelim. Gülce Başer, bugüne kadar iki kitap yayımladı polisiye edebiyat türünde. Aynı zamanda şair olan Başer, "Bir Ceset Bir Söz" ile girmişti polisiye alanına. Bir süre ara verdikten sonra da Yanığı Bulmak isimli kitabı yayımladı. Başer'in kitaplarında casusluk ve güncel konular oldukça önemli bir yer tutuyor. İlk kitapta Gezi Direnişi ikinci kitapta ise 15 Temmuz Darbe Girişimi kitapların içinde kendine yer buluyor.

Elçin Poyrazlar, kadınları yazdığı eserleriyle dikkat çekiyor. Türkiye'nin en önemli meselelerinden biri olan kadın cinayetlerini yazdığı son kitabı Ecel Çiçekleri oldukça vurucuydu. Tam anlaşılmış Türk edebiyat tarihinde iz bırakacak bu eserin öncesinde

de Poyrazlar'ın eserleri dikkat çekicidir. Poyrazlar, Mantolu Kadın'da ise bir ölü kadını konuşturmuştur okurlar.

Elbette ki Çığatay Yaşmut ve yarattığı karakteri Başkomiser Galip. Galip, oldukça sert bir Başkomiser. Kadıköylü ve cinayetlerin çoğunu da Anadolu yakasında çözüyor. İstanbul'un diğer yakasında da çözdüğü cinayetler oluyor tabii ki. Yaşmut, Galip'i kimi zaman bir bilim adamının öldürülmesinde kimi zaman bir töre cinayetinin peşinde koşturur. Tarikat ağlarının emniyete sızmasını, gece kulüplerinde işlenen cinayetler, seri katiller hepsi Yaşmut'un kaleminden çıkan eserlerde yer alıyor.

Buradan emniyet ve devlet içinde kurulan dengeleri oldukça güzel anlatan Timur Soykan'a değinmeden geçmemeliyiz. Soykan, son dönemde edebi bir dille yazdığı gerçek suç öykülerinin yanında iki romanıyla da polisiye edebiyatta bir yer edinmiş durumda. Zavallı: Gerçek Kimin Umurunda ve Liste romanları AKP'li yılların ükeye verdiği zararı da polisiye yoluyla bize oldukça iyi bir şekilde aktarıyor.

Emrah Serbes ve antikahraman karakteri Behzat Ç. Daha doğrusu tüm Ankara cinayet büro. Hayaleat, Akkaba ve diğerleri. Televizyon dizisi ve filme de uyarlanan bu karakterin hikayeleri oldukça çarpıcı. Serbes de polisiye yoluyla toplumsal meseleleri oldukça iyi veren bir yazar. Ankara'nın sokaklarını ve semtlerini hiç görmeden sevmeyi sağlayacak eserler bıraktı polisiye edebiyatımıza.

Serbes'ten sonra tekrar İstanbul'a dönelim. Sonhaneli dedektif Metin Çakır ya da diğer bir deyişle Pezevenk dedektif Metin. Armağan Tunaboğlu'nun baş karakteri. Her kitapta neredeyse hem suçlu hem dedektif. Evet, Metin şüpheli olduğu için kendini aklamak rüchubiyetle dedektifliğe soyunan bir karakter. Tunaboğlu'nun kullandığı mizahi dil de kitapların okunmasında oldukça kolaylık sağlıyor.

Son olarak bu listede mutlaka olması gerektiğini düşündüğüm kişi Altan Sezgintüredi. Vedat ile Tefo'nun ortaklığında katillerin peşinde Kadıköy'ü Suadiye'yi nakış nakış zihnimize işliyor Sezgintüredi.

Elbette bu listede olması gereken çok daha fazla isim var. Özetle polisiye artık üvey evlat değil. Hele ki bu topraklarda mazemesi bu kadar çokken. Evet, Ahmet Ümit'in de dediği gibi iyi polisiye iyi edebiyattır.

AHMET ÜMİT:

Mitolojinin dilini bulmaya çalıştım

Usta yazar Ahmet Ümit'in yeni kitabı 'Kayıp Tanrılar Ülkesi' 15 Haziran'da okurla buluştu. YKY tarafından yayımlanan romanda Ümit, Pergamon antik kenti ve Berlin'i anlatırken aynı zamanda birçok konuya da değiniyor. Kitapta Başkomiser Yıldız Karasu ve Ölmez ailesi üzerinden Almanya'da yaşayan göçmen ailelerin sorunlarını, yaşadığı ırkçılığı da görüyoruz, Neonazilerin yükselişini de. Ayrıca Zeus'un ağzından mitolojik öyküleri de okuyoruz. Kitap, ilginç bir şekilde soyismi 'Ölmez' olan Cemal'in öldürülmesiyle başlıyor. Her cinayette Yunan mitolojisine bir gönderme yapılıyor. Ayrıca Ahmet Ümit okurlarının çok sevdiği Başkomiser Nevzat da kitabın sonlarında bize küçük de olsa bir merhaba diyor. Ahmet Ümit ile 'Kayıp Tanrılar Ülkesi'ni, kitapta anlattığı konuları, polisiyeyi ve edebiyatı konuştuk.

■ İlk olarak kitaptaki başkarakterden başlamak istiyorum. Başkomiser Yıldız Karasu'dan... Türkiye'li politik göçmen bir ailenin kızı ama sürekli kendisinin "Alman vatandaşım" diye bahsediyor. Bunu özellikle mi tercih ettiniz?

Ben kitabı yazarken Berlin'e gittim, orada yaşadım. Orada Türkiye'li insanlarla oturup kalktım. Epeydir de giderim Berlin'e. İlk gittiğim zaman oldukça şaşırmıştım. Bir kütüphanede Türkiye'li, Deniz isiminde genç bir arkadaş çalışıyordu. "Ben Almanım. Babam ve annem Türkiye'li ama ben Alman'ım. O ailede doğduğum için Türkiye kültürüyle yakından ilgilimiyim ama ben Alman'ım" dedi bana. Artık ilk göçün 60'ıncı yılı. O çocuklar orada doğdular ve kendilerini Alman olarak görüyorlar. Amerika'daki Afrika kökenli siyahlar gibi.

Özellikle buy karakteri seçtim. Çünkü romanın merkezinde Berlin var. Berlin'i anlatırken de bir aileden bahsediyoruz. Ölmez ailesinin romanı bu aslında. Bunlar Pergamon kazılarında yıllarca çalışmışlar. Sonra Almanya'ya göç etmişler. O nedenle Almanya'daki göçmen işçi meselesini anlatmak ve yükselen ırkçılığı anlatmak için böyle bir karakter şart olmuştu.

■ Ölmez ailesinden bahsettiniz. Bir de Yıldız Karasu var. Bunlar Türkiye kökenli ama bir taraf Almanya'yla entegre olabilmiş, diğertaraf hâlâ bazı sıkıntılar yaşıyor. Kitabı yazma sürecinizde bunu nasıl gözlemlediniz?

Almanya'ya giden ilk Türkiye kökenliler dönme için gitti. Gittiklerinde biraz para kazanıp dönmeyi düşünüyordular. Almanya hükümeti de böyle düşünüyordu. Ama dönmediler. Alman hükümeti buna hazırlıksız yakalandı. Türkiye hükümetinin ise hiç umurunda değildi. Bu insanların çoğu da kırsal kesimden insanlardı. Dolayısıyla oraya gidince Alman toplumuyla uyum sağlamak bir yana iyye kapandılar. Bu birinci kuşak. İkinci kuşak biraz daha uyum sağladı. Fakat üçüncü kuşak artık orali oldu. Eğitimlerini aldılar, orada iş kurdular. Fakat hâlâ kendilerini Alman hissetmekte sorun var. Yıldız için de sorun var. Yıldız da o ırkçılığın, dışlanışlığın içinde yaşıyor, Ölmez ailesi de. Her zaman ikinci sınıf vatandaş olma durumunu hissediyorlar. Özellikle Yıldız, bunun kavgasını veriyor kaptı içinde.

■ Türkiye'de de dünyada da başkomiser veya dedektifin kadın olmasına çok sık rastlarıyoruz. Son dönemde artmış olsa da... Bir erkek olarak bu kadar güçlü bir kadın karakteri yazarken zorlandınız mı?

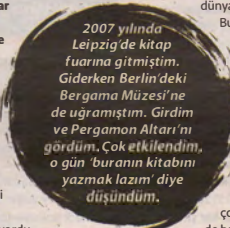
Aslında çok zorlanmadım. Çok fazla güçlü kadın tanıyorum ben. Özellikle Yıldız Karasu'yu yazdım ben. Hem kadın olsun hem de Türkiye'li olsun istedim. Polis teşkilatı Türkiye'de de dünyada da erkek bir teşkilattır.

Bu topluluğun içinde kadın olarak var olan bir karakter olsun istedim. Bir de çelişki yarattım. Yıldız'ın babası ve annesi politik göçmen. Tarihse TKP'nin üyesi ikisi de. Ben de o teşkilattandım. Solcu bir anne babanın kızı. Bıraz da tepki olarak polis oluyor. Ama babasıyla daha sonra çok doğru ilişkiler kuruyor. Ben de benzer şeyler yaşıdım. Kızım

Gül 12 Eylül koşullarında doğdu. Bu aileye doğdu için de illegal evler büyüdü. Bu yapının içerisinde mücadele etmek zorunda kaldı. Yıldız Karasu'yu yazarken de Gül'ü model olarak aldım. Onun Almanya'da ortaya çıkmış hali oldu aslında Yıldız karakteri. Yaman'la Yıldız'ın ilişkisi benim kızımın ilişkileri gibidir.

■ Kitabın daha önceki kitaplarınızdan Patasana'yla çok benzer yönleri var. Yeni bir kitaba başlarken diğer kitaplarınıza bakıp etkileniyor musunuz?

Elbette etkileniyorum. Bu, benim on dördüncü romanım artık. Bu kitabın övet, Patasana'yla bir bağlantısı var. Dönüp

Patasana metinlerini okudum. Bu kitabın metinlerinin daha farklı olmasını istedim çünkü. Patasana'dan farkı şu: Oradaki metinler günümüzdeki cinayet problemlinden bağımsızdı. Burada ise okurlarımız okudukça görecekler, Zeus'un ağzından yazılan metin doğrudan cinayette bağlantılı. Polisiye diliyle söyleyelim, muammanın içerisinde o metinler. Bir de Patasana'dan farklı olarak burada yabancı bir kenti anlatılmı. Kar Kokusu'nda aslında biraz Moskova'yı anlattım ama biz illegal yaşadığımız için kentin dışında bir köyde yaşıyorduk. Dolayısıyla Moskova'yı çok anlatmamıştım. Ama bu roman Pergamon kadar Berlin'i de anlatıyor. Berlin'in sokaklarında geziyorsunuz, tarihini görüyorsunuz, Rosa Luxemburg'lara selam var, İkinci Dünya Savaşı, Naziler... Bütün o süreci görüyorsunuz. Böyle bir farkı var Patasana'dan. Ayrıca Zeus'un dili de farklı bir dil. O dili kullanmak için oturuş tekrar Homeros'un İlyada'sını Odyssea'sını; Hesiodos'un Theogonia'sını okudum. Bu metinler Yunan mitolojisinin temelidir. Ben onları okudum ve o dili bulmaya çalıştım.

■ **Zeus kipta bise insanen kötü bir varlık olduğunu anlatıyor. Şiz eserlerinizde insanen doğasının iyi olmadığını vurguluyorsunuz. Bu kipta biraz daha öne çıkmış gibi...**

İnsan kötüdür diyemeyiz. Ama insan zor koşullarda ayakta çalışıyor. Günümüzdeki sanayi toplumu, kapitalizm vahşi bir toplum ortaya çıkardı. Güçlülerin ayakta kaldığı, güçsüzlerin yok olduğu bir sistem yarattı. Bunun karşısında başından beri; Spartaküs, Fransız İhtilali, Paris Komünü, Ekim Devrimi, 68 hareketleri gibi duranlar hep oldu. Yani insanlar hep adaletsiz düzenlere karşı, acımasız düzene karşı bir arayış içerisindeydi. Toplumsal adalet, özgürlük, bağımsızlık, insan onurunun korunacağı sistemler yaratmak için arayış içinde girdiler. Fakat şu ana kadar her defasında istenilen o toplum yaratılmadı. Ama bir anlamda da yarattıldı. Bugüne kadar verilen bütün mücadeleler bize insanlaşma yolunda kazanımlar sağladı. Günde 8 saat çalışma, çocukların çalıştırılmaması, ırkçılık var olsa bile lanetlenmesi, diktatör var olsa bile anaylanmıyor, diktatör bile ben diktatörüm diyemiyor. Bu mücadeleler sağladı bunları. Ben 'insan kötüdür' den çok 'insan iyi değildir' diyorum. İyi eğitilerek, iyi koşullarda yaşayabilirsek iyi olabiliriz. Burada kültürün önemi açığa çıkıyor. Demokratik, doğaya saygılı, öteki canlılara, insanın saygılı bir kültür yaratmamız lazım.

■ **Kitaplarınız ciddi psikolojik öğeler içeriyor. Kipta kendini mitolojik karaktere bütünleştiren bir aile var. Bunun için özel bir çaba harcıyor musunuz, yardım alıyor musunuz?**

Tabii ki psikolog arkadaşlarıma soruyorum. İşte bu kiptaki hikâyede grandiyöz megalomani görüyoruz. Ama esas olarak derinlemesine bunun üzerine çok çalışıyoruz. Kendi karakterlerim üzerine çalışıyorum. Bence roman biraz da bu demek. Romani öteki edebi türlerden ayrıran şey de budur. Örneğin

Dostoyevski'nin politik görüşlerine asla katılmam ama insanı anlatmada oldukça iyidir. İnsan ruhunun en aşağılık tarafını da en yüce tarafını da en güzel şekilde verir. Roman da tam olarak budur. Bunu ilk Cervantes Don Kişot'ta yaptı. İpuçu vermemelim bizim katilimiz de Don Kişot'un yaptığı gibi yapıyor. Kendi topluma kapatıyor ve buna reaksiyon veriyor. Aynıısı Zeus'ta da var.

■ **Şiz daha önce de bu toprakların tarihine ilişkin eserler verdiniz. Bergama'nın mitolojik tarihini yazmayı neden istediniz?**

2007 yılında Leipzig'de kitap fuarına gitmiştim. Giderken Berlin'deki Bergama Müzesi'ne de uğramıştım. Cirdim ve Pergamon Altarı'nı gördüm. Çok etkilendim, o gün 'buranın kitabını yazmak lazım' diye düşündüm. 2011 yılında psikologlar beni konuşma yapmam için Bergama'ya davet etti. Orada Bergama'yı ilk kez gördüm ve çok etkilendim. Muhteşem bir antik şehir. O zamandan beri okudukça daha da etkilendi beni. Tarihini öğrendim. Pergamon'un önemli şu, Helenistik dönemde başkent. Bir kere Zeus Altarı benzersiz. Başka hiçbir tapınağa böylesi yok. İkinci küthüphan. Mişirllarla aralarında problem kınca Pergamonlular parşömeni buluyor. Parşömen sayesinde kitabın ilk hali ortaya çıkıyor. Sonra Roma kenti oluyor. Olağanüstü bir antik şehir. Gözümüz gibi bakmamız gereken bir şehir ama biz yapmıyoruz. Almanlar geliyor orada yol çalışması yaparken Zeus Altarı'nı götürüyor hem de izin alarak. İkinci Abdulhamid'in imzasıyla geliyor bunlar. Hala da değişmiyor. Türkiye'deki tarih anlayışı 1077'den başlatılıyor. Böyle saçmalık olur mu? Hitler, Iskender, Roma, Şişlik, Osmanlı... Bu senin kültürün, buna nasıl sahip çıkılmaz.

■ **Kitapta sizin en çok yazdığınız karakteriniz Başkomiser Nevzat da var. Nevzat'a ilişkin yakında bir roman gelecek mi?**

Türkiye'ye yansıyan bir polisiyevaka olursa iş Nevzat'tan sorulur ve dolayısıyla onun da merhaba demesi lazımdı. Şimdi bir masal üzerine çalışıyorum. Sevmeyi bilmeyen erkekler üzerine bir masal. Sevdikler kadına ulaşmak isterken kendilerine bir hapishane yaratan erkeklerin masalı. Onun yarısı bitti. Ardından herkesin merakla beklediği Başkomiser Nevzat'ın karısının ve kızının katilini bulduğu romanı yazacağım.

■ **Şiz polisiye yazmaya başladığınız zaman polisiye edebiyatın içinde dahi değerlendirilmeyen bir türdü. Şimdi polisiyenin geldiği noktayı nasıl değerlendirirsiniz?**

Edebi türler içerisinde roman her koşula kendini uyarlayan bir tür. O yüzden şiz eski etkisini kaybetti, deneme kaybetti, hikâye kaybetti ama roman hep gündemde ve etkisini kaybetmiyor. Ama polisiye roman çok daha rahat uyarlıyor kendini. Çünkü insan sıkılıyor. Sıkılan bir varlık. Bu nedenle de insanlar boş vakitlerinde riske girmeden gerilim duygusunu yaşamak istiyorlar. Romanda da filmlerde de

Şiir kışkanç bir sevgili

■ **Sizin edebiyatı ilk girişiniz şiirle olmuştur. Zaman zaman kitaplarınızda şiirden de faydalanıyorsunuz. Bu kipta da Zeus'un okurla konuşuşu kısımlarda şiirsel bir yön var. Ahmet Ümit'ten yeni bir şiir kitabı gelir mi?**

Aslında yakın zamanda düşünüyörüm. Şiir romanın biraz daha farklı. Arada şiir yazıyorum diye bir şey olmaz. Bağlı başına üzerine düşünüp ona odaklanmamız gerekir bir şey şiir. Tümünü kendini şiire vermemiz gerekiyor. Çok kışkanç bir sevgili, asla başka bir şey istemiyor. Bütün zamanınızı ona ayırmamız lazım. Ama daha sonra tabii ki neden olmasın.

■ **Biraz kipta geçen mitolojik hikâyelerden bahsedebilir miyiz?**

Bu romanda mitoloji öykünün temel anlatılıyor. Pergamon Altarı'nın duvarları kabartmalar bunu anlatıyor. Tanrılarla devlerin savaşını anlatıyor. Bu bir kırılma noktasıdır. Anatanın çarşısı, diğer bir deyişle anaerik yapıdan ataerik yapıya geçiş anlatıyor. AnatanınGaia herkesi yaratandır. Zeus kadın dönemi bitti, ataerik dönem başladı. Devleri yemmesinin anlamı aslında Gaia'yı, kadını yemesidir. Böylece tarihsel gelişim içinde anaerik yapının yıkıldığını ve ataerik yapının kurulduğunu görüyoruz.

baktığımız zaman polisiye her zaman onlar için vardı. Shakespeare'den Dostoyevski'ye, Umberto Eco'ya kadar ağır entelektüeller bile polisiyeye ilgi duydular. Bugün bu ikisini birleştirdiği görüyoruz.

Polisiye bir metinde dünyanın sorunlarını anlatmak ama aynı zamanda edebi metinler ortaya koymak... En azından ben bunu yapmaya çalışıyorum. Bunu başlattığımı da düşünüyörüm.

■ **Şiz ülkenin en çok sevilen ve okunan yazarlarından biri olarak okurlarımıza önerileriniz nelerdir?**

Dostoyevski mutlaka okunmalı. Özellikle Suç ve Ceza, Karamazov Kardeşler, Budala ve Ecninniler. Tolstoy'dan Savaş ve Barış, Anna Karenina, Kreutzer Sonatı. Hikaye okunacaksa Poe okunmalı, Şifalı Faim mutlaka okunmalı. Sherlock Holmes elbette okunmalı. Agatha Christie'nin 84 kitabı da okunmalı. Bence ama okuyamayacaksanız Orient Ekspresinde Cinayet, 10 Küçük Kız, ve Roger Ackroyd Cinayeti okunmalı.

Ahmet Ümit romanları üzerine bazı düşünceler

EROL ÜYEPARZARCI

1990 sonrası dönem, Türk polisiye yazınının bir gelişiminin, çeşitlenmenin ve hareketliliğin yaşandığı yıllardır. Osman Aysu, Ahmet Ümit ve Celil Oker üçlüsünün başını çektiği iki ayrı kuldarda gelişen Türk polisiye yazını, bu türün sevdalılarını umutlara boğacak bir gelişmeyi de beraberinde getirmiş ve en önemlisi "polisiye roman veya öykü yazmanın ikincil önemde bir edebi uğraş olduğu" şeklindeki değer yargısının yanlışlığını da ortaya çıkarmıştır. Osman Aysu'nun özellikle ABD'deki çoğu "best seller" olan polisiye romanı seks ve şiddet ögesiyle harmanlanmış "thriller" türü kitapları örnek alan ama yerli renklerini de başarıyla koruyan çalışmalarını yanında Ahmet Ümit ve Celil Oker'in büyük ustaların çizgisindeki edebi değeri de tartışılmayacak ve kanımızca çağdaş dünya polisiye edebiyatında rahatlıkla yer alabilecek eserleri ve bu üç yazarın iki ayrı kuldardaki çok sayıdaki izleyicileri, polisiye tutkunu bu satırların yazarına, geleceğin olumlu gelişmelere açık olduğuna inandırmaktadır.

1990 sonrası ilginç bir gelişme de, Türkiye'de pek çok yazarın polisiye kurgunun baştan çıkarcı iplerini eserlerinde kullanmayı yeğlemeleridir. Bizim kabul ettiğimiz "muammaiçeren suçun anlatıldığı yapıtlar" tanımına göre tam olarak "polisiye roman" kapsamına girmeyen ama polisiye kurgunun izlerinin açıkça gözlemlendiği örneğin Orhan Pamuk'un *Benim Adım Kırmızı* gibi pek çok yapıt bu dönemde Türk edebiyatçıları tarafından kaleme alınmıştır.

1990'lı yıllarda başlayan ve büyük gelişim gösteren Türk polisiye edebiyatında en öne çıkan isim hiç kuşku yok ki Ahmet Ümit'tir. Osman Aysu'nun aksine "thriller" alanında değil; daha çok "kara roman" ustalarının izinde yürüyen Ahmet Ümit (1960 -) Marmara Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü'nü bitirmiş ve 1985-1986 yıllarında Moskova'da Sosyal Bilimler Akademisi'nde eğitim görmüştür. *Sokağın Zulası* (1989) isimli bir şiir kitabı, polisiye roman ve öyküleri dışında *Çıplak Ayaklıydı Gece* (1991), *Bir Ses Böler Geceyi* (1998) ve *Aşk Köpekliktir* (2004) isimli üç öykü; *Ninatta'nın Bileziği* adlı Hititler zamanında geçen bir aşk romanı, çocuklar için kaleme aldığı *Masal Masal İçinde* (2000) ve *Olmayan Ülke* (2011) isimli iki kitabı ile İnsan Ruhunun Haritası (2007) adında bir deneme kitabı vardır.

Ümit'in romanlarının genel niteliği veya onu diğer polisiye roman yazarlarından ayıran özelliği; yapıtlarındaki kahramanların içinde bulundukları durumların, okuyucu açısından muamma veya serüven ögesinden bağımsız olarak bir kıymeti olmasıdır.

Ümit'in romanlarının genel niteliği veya onu diğer polisiye roman yazarlarından ayıran özelliği; yapıtlarındaki kahramanların içinde bulundukları durumların, okuyucu açısından muamma veya serüven ögesinden bağımsız olarak bir kıymeti olmasıdır. Ahmet Ümit, insanlara bağlı ve onları anlatan farklı çevreleri anlatır. Bu kişiler Mit elemanları, Moskova'da eğitim gören gizli Komünist Partisi mensupları, arkeologlar ve onun bağlamında binlerce yıl önce yaşamış bir Hitit kent devletinin üst düzey görevlisi, basın mensupları, İttihat Terakki cemiyetinin fedaisi, racon kesen mafia babası olabilir. Bunun yanında tek bir karakterin serilerini romanlarını yazmak da Ahmet Ümit'in yeğlediği bir davranış biçimidir. Birçok eserinin kahramanı okuyucularının yakından tanıdığı Komiser Nevzat'tır.

Ahmet Ümit için; "Günlük hayatta karşılaşılan, gazetelerin üçüncü sayfalarında okunan olaylar heyecan vericidir ve romanlarının malzemesini oluşturur; bunların üzerine kurgu yapılabilir; yaşamın kendisi Binbir Gece Masalları'ndan daha çekicidir; zaten aslında gerçek yaşamda karmaşa ve zenginlik vardır."

Ümit polisiye roman yazmanın saygın bir iş olduğu gerçekten inanır; ona göre "Edebiyat varoluşu, polisiye roman en önemli edebi türlerden biridir. Önemlidir, çünkü suçu anlatmaktadır. Suç tıpkı insan DNA'sı gibi birçok bilgiyi içinde barındırmaktadır. İşlenen bir suçu inceleyerek çağını, insanı ve toplumu anlatabilirsiniz." Bu nedenle de ona göre Dostoyevski bir polisiye roman yazarıdır ve Suç ve Ceza da Karamazov Kardeşler de çok nitelikli birer polisiye romandır.

Ahmet Ümit'in yapıtları hayata karşı hiç de iyimser olmayan romanlardır. Onu kendisi şöyle açıklar: "Okuru rahatlatmamak lazım. Çünkü gerçek rahatlatıcı değil; anlattığım durumlar hep var ve var olacak. Ben katarsis denen şeyi (estetik olmayan her ögeden anıma) gerçekleştirmiyorum. Dünyada tedirginlik var ve insanların tedirgin olması gerekiyor."

Yazarımızın romanlarındaki kahramanlardan ilk söz edeceğimiz şüphesiz ki komiser Nevzat olacaktır.

Onun birçok romanının değişmez detektifi komiser Nevzat; Holmes ve Poirot gibi

kozluğunda oturur piposunu içip olayı çözen mantıklı düşünme dehalarının aksine; gerçekleri ipuçlarının yorucu analizi ve bununla ilgili analitik çıkarsamalarla değil, sokağa inerek, gözlemler yaparak, onları izleyip yakalayarak ve inatçı bir şekilde hatta zor kullanarak sorgulaymaya ortaya çıkarır. Gerçeğe, kusursuz bir usa vurma sonucunda değil, kendisini olayların akışına bırakıp, değerlendirmelerini sürekli olarak yeniden gelişmelerle uyarladığı için ulaşır. Dikkatlerini ve bakışlarını yakın çevresi üzerine yoğunlaştırır çünkü çoğu zaman ölümler karşı karşıyadır. Hiçbir terslikten yılmaz, kavgaya cesaretle atılır. Komiser Nevzat hâlâ ferdietçi tiptir ama polisiye olayları çözmekten zevk alan eksantrik ve zengin bir meraklı da değildir; detektifliği bir görev olarak mütevazı maaşetini sağlamak için yapar.

Ahmet Ümit'in detektifi komiser Nevzat, cinayetin karşısına; onu kapalı bir mekanda çözümlemesi gereken bir mantık sorunu olarak değil; denetlenemez, ne olduğu ve olacağı saptanamaz bir şiddetin kendini ortaya koyuşu sayarak çıkar. Ancak her şeyin para gücüne bağımlı olduğu bir ortamda ahlaki olarak savunulabilir bir tutum sürdürmeye çalışır ve çoğu zaman da gerçeği ortaya çıkarıldığında kimseler mutluluktan havalara uçmaz. Bu kentin adı sokaklarında ne lekeli ne de korkak bir adak gibi geçmez. O kahramandır, o her şeydir. Komiser Nevzat sıradan biri gibi gözükür ama yine de eksiksiz bir yine de sıradışı biridir. Öyle olduğunu aklına getirmeksizin ve şüphesiz öyle olduğunu söylemeksizin, içgüdüsel olarak, kaçınılmaz bir şekilde şerefli biridir. Komiser Nevzat mevcut toplumsal düzenle ilgili herhangi bir yanlışlamadan alaycı bir biçimde uzak duran sert bir karakter gibi gözükse de alttan alta hâlâ bir duygusal adam, başı dertte kadınlara hayır diyemeyen bir yufka yürekli, güçlüğün yanında zayıftan yana olan kimsedir.

Ahmet Ümit, aynı kahramanın maceralarını konu alan geleneksel polisiye roman türünde usta bir yazar olduğuna kitabılarıyla bize kanıtlar. Olayları anlatışçı çok başarılı, kurgu ustaca ve en önemlisi biz komiser Nevzat'a alışıyoruz. Bu son husus aynı kahramanın öykülerini yazan bir polisiye roman yazarı için çok önemlidir. Kişisel kanımızca, okuyucu kahramanı benimserse, olaylar karşısında nasıl davranacağını merak eder ve ona güvenirse bu durum, bir tür tiryakiliğe yol açıyor. Ahme Ümit'in komiser Nevzat'ı da bu tiryakiliği veren bir detektiftir.

Yazarımızın komiser Nevzat'ın rol almadığı yapıtları da okuyucu için meraklı bir polisiye kurgu içinde çeşitli toplumsal ilertiler içeren eserlerdir.

Örneğin ilk romanı *Sis ve Gece*'nin kahramanı Mit elemanı Sedat'ı okuyucu bütün önyargılara karşın sevecektir. Çünkü o, "rastlantısal olayların gelişiminde, gelgeç yaşam çizgisinin çok ötelinde, insan psikolojisini zorlayan bir sevdâ ekseninde gelişip insanlığı kanat geren" bir yaşamı olan kişidir. Kitabın finalinde bütün varsayımları yok eden gerçek ise; ancak has yazılarına özgü bir allegorik buluştur.

Ümit, en sevdiğim romanlarından biri olan *Kar Kokusu*'nda olaylara nesnel olarak yaklaşıp; kendini olayların akışına kaptıranak bir komünist kahramanlar destanı yazmaktan kaçır; yeğlediği davranış o dönemin resmini; hataları ve sevalarını okurun gözleri önüne sermektir. Ahmet Ümit "kar kokusunu duyumsayabilme" simgesini kullanarak; inançları uğruna tutuklanmayı, işkence görmeyi, ölmeyi göze alarak yaşamlarını anlamlı kılanlara; Asaf gibi ideallerini resmi göreve dönüştürüp bir iş ve geçim aracı yapanlar arasındaki farkı çok iyi belirtir. Tipler uzun tasvirlerle değil diyaloglarla çizilir. Romanın kurgusu çok sağlamdır ve geleneksel polisiye yapıya umyayan bir şekilde katil kitabın sonundan önce belli olsa da okuyucu kitabı elinden bırakamaz; çünkü öykü bitmez; okuyucu için ilginç olan katilin kim olduğu değil öykünün bizzat kendisidir.

Ahmet Ümit bir diğer ilginç yapıtı *Patasana*, muammayı kişilerin trajedisinde değil Anadolu'nun onlarca ulusun ortak olduğu tarihinde arar. Kızı yazarın arkeoloji ekibinin yükünde gelişen olaylar da, bir taraftan yazdığı tabletlar gün ışığına çıkan geç Hitit dönemindeki bir kent devletinin kiralının saray yazmanı Patasana'nın öyküsünü öğreniriz; diğer taraftan kazı sırasında işlenen sıradışı cinayetlerle sarsılır. *Patasana*'nın öyküsünde şiirli bir anlatımıyle yegleyen yazarımız, asıl öyküde akıcı bir dilte olayları nakleder. Birbirine paralel iki öykü de okuyucuyu saracak; günlük gelişmelerle, 3000 yıl önceki trajedi gitgide birbirine örtüşecektir.

Bab-ı Esrar da Patasana'da olduğu gibi iki paralel öykünün birlikte geliştiği bir romandır.

İngiltere'de yaşayan, İngiliz bir anne ve Türk bir babanın çocuğu Karen Kimya'nın

yolu bir iş gezisi nedeniyle Konya'ya düşer. Hem içinde hem de özel yaşamında çözmesi gereken sorunlarla boğuşan Karen, birdenbire kendini uhrevi gizemlerin ortasında bulur. Yazarın deyimiyle "bir ırmak gibi akan doğrusal zamandan tüm zamanları içine geçtiği bir okyanusa" yuvarlanır. Bu anda Karen'in elinden büyük bir sufi tutacaktır: Şems-i Tebrizi. Mevlana'nın can dostu, rehberi ve müridi olan ve hâla tam anlamıyla bilinmeyen bir cinayetin kurbanı Şems-i Tebrizi...

Ümit'in en etkilendiğim romanı *Elveda Güzel Vatanım* ise ünlü İtihat Terakki Fırkası'nın inanış, idealist, romantik bir fedaisi olan Şehsuvar Sami'nin çarpıcı, hüznü, ihsanların deyimiyle ibretimiz öyküsüdür.

Ahmet Ümit okuyucuları bu romanda; inanılmaz sürükleyicilikte; edebi lezzeti üst aşamada bir roman okumanın yanında ilgilene ilgileneşinler Türk tarihinin en çarpıcı figürlerini toplayan bir kurumu yani İtihat Terakki'yi hiçbir tarih kitabının anlatamayacağı kadar çarpıcı bir şekilde tanıyacaklar ve bu idealist, romantik ama deneyimsiz kuşağın bir temsilcisinin yaşamıyla hüznülenip, idealleri uğruna aşkını feda etmesini, Musevi sevgilisi Ester ile birlikte birebir yaşayacaklardır. Ama edebi lezzet ve kitabın size verdiği hüznün yanında neredeseyiz yüzyıl öncesinin olayları ile bugünün olayları arasındaki paralellikleri görüp ülkemizin değişmeyen makus talihini de gözlemleyeceklerdir.

Ele aldığım bu son kitap nedeniyle bir anımı anlatıp diyecelerimiz noktaıı koyalım. Rahmetli hocam Reşat Ekrem Koçu'ya belki bundan elli yıl önce çok merak ettiğim İtihat Terakki hakkında okumam gereken kitapları görmuştum. Rahmetli on kitaplık bir liste verdi. Listede Mithat Cemal Kuntay'ın *Üç İstanbul*'u ile Nâhit Sırık'ın *Abdülhamit Düşerken* adlı romanları da vardı. Ben şaşkın "bunlar roman ama hocam" deyince kızmış; "Yine böyle gibi konuşuyorsun, bu romanlar birçok palavra kitaptan daha iyi İtihatçılar anlamana imkan sağlar" demişti. *Elveda Güzel Vatanım* da hocamın iki kitabı yanına konulacak bir romandır. Genç okuyucular için belirtelim *Elveda* Arapça bir sözcük olan eblehin çoğuludur.

1- Ahmet Ümit, *Kızıl Nehirler Nereye Dökülür?* *Radikal Kitap Sayısı:8, İstanbul 2001, s.7*

SEVİN OKYAY

Ahmet Ümit'te zaman, mekân, karakter

İlk kitabı 1989'da yayımlandı. Bir şiir kitabıydı: "Sokağın Zulası". 1992'de ilk hikâye kitabı çıktı, bunu başkaları izledi. Çok başarılı masal/fantastik edebiyat denemelerinde bulundu. İlk romanı "Sis ve Gece" (1996) sonradan beyazperdeye uyarlandı. Benzersiz (bençe) "Kar Kokusu"nu tarihe dalan "Patasana" izledi. Sadece yazmaya, başka bir iş yapmamaya o zaman karar verdi.

Ahmet Ümit, dönemine, mekânlarına hakim bir yazardır. Başta Başkomiser Nevzat olmak üzere, akılda kalan, yakından tanıdığı, sağlam karakterler yaratmıştır. Tarihiyle, politikasıyla şehirleri, devirleri anlatır. Yazarlığa tesadüfen başladığını söylüyor. 1960'ta Gaziantep'te doğan yazar, 1978'de İstanbul'a geldi. Ülkenin o sıralardaki hayhuyu içinde, Marmara Üniversitesi Kamu Yönetimi'nde eğitim gördü, doktor ağabeyinin yanında kaldı. Eşi Vildan'la tanıştı, sıkı yönetim döneminde onu istetti, evlendi. Şimdi bir kızı, bir torunu var.

Siyasi bir kimliğe sahipti. "Sovyet politikasına çok inanıyorduk, o nedenle TKP'ye (Türkiye Komünist Partisi) girmiştim." diyor. 12 Eylül öncesinde aktif bir hareketin saflarında yer aldı. On beş yıl boyunca profesyonel devrimcilik yaptı. TKP'nin öğrenci gençlik sorumlusuydu. Üyelerden biri afiş asarken tutuklanınca, örgüte bir rapor yazdı ve bu rapor, onun ilk hikâyesi oldu. Prag'da 40 ayrı dilde yayımlanan Barış ve Sosyalizm Sorunları dergisinde basıldı. Rapor yerine yazdığı hikâyede ("Bu Son Sınava Değildir") bir öğrencinin işkencede direnmesini anlatmıştı.

Sonra gene görevli olarak Moskova'ya gitti ve idealindeki ülkenin burası olmadığını anladı. Örgütten ona edebiyat okutmalarını istedi. Dönmesini söylediler, döndü. Bir süre bir gazetede çalıştıktan sonra, yazar olarak daha etkili olacağına karar verdi. Yani once mücadelede, macera, once gerilim sonucu kendini polisiye yazarken buldu.

Yazmaya da devam etti. Çünkü artık polisiyeyi küçümsemeye gerek olmadığını anladı. Hatta polisiye, sistemi eleştirmeye bile yarıyordu. Başka devirlere, adını bilsek de bize malum olmayan mekânlara geçti. "Patasana'da Hitler'in ikinci başkenti 'Kargamış'ı yazdı. Ona göre, 'Patasana', 'Kavim', 'Beyoğlu Rapsodisi', 'Bab-ı Esrar', 'İstanbul Hatırası' bir zincirin farklı halkaları. Okurunu da Olimpos'tan tutun da İtihat ve Terakki dönemine kadar tarih fonuna yerleştirilmiş polisiyelere alıstırdı. Ama en çok eski ve yeni halıyla İstanbul'a, ille de Beyoğlu'na dönüp durduk...

2004 yılında "Patasana" yedi baskı yapınca, bundan sonra sadece yazma kararı aldı. Bir tek yazarlıkla geçinecek, başka iş yapmayacaktı. Dizi, film teklifleri de başlamıştı. Böylece yazarlıkla geçinen birkaç kişiden biri oldu. Polisiye yazma kararı ne kadar önemliyse, yazarlıktan başka iş yapmama kararı da bir o kadar önemlidir. Erol Üyepazarcı, yalnızca polisiye roman yazan yazarların öncülüğünü Osman Aysu ile Ahmet Ümit'in yaptığını söyler. Ona göre Ahmet Ümit'in, edebi lezzetleri olan bir kurgusu da vardır. "Polisiye roman yazmanın ikinci sınıf bir edebiyatçılık olmadığını Türk romanseverlere kabul ettirdi."

Büyük ustaları vardır Ümit'in. Shakespeare ve Dostoyevski gibi. Polisiyede, "Beyoğlu

Rapsodisi" ile hatırlını sorduğu Agatha Christie gibi. Ama asıl hocalarının, kendi dilini kullanan yazarlar olduğunu düşünür. Sait Faik, Bilge Karasu, Nâzım Hikmet, Oğuz Atay, Ahmet Hamdi Tanpınar gibi. Hele Orhan Kemal gibi.

"Bereketli Topraklar Üzerinde", 'Murtaza' gibi pek çok kitabı beni derinden etkilemiştir. Etkilerini benim yazım tarzımda da görebiliriz. Ben de Orhan Kemal gibi kısa cümlelerle, kısa diyaloglarla karakterleri anlatmaya çalışırım. Onun karakterleri de benim karakterlerim de sokaktan gelir. Ustam diyebileceğim büyük yazarlardan biridir."

Bir başka özelliği de yazacağı konu, dönem, kişiler hakkında uzun uzun araştırmalar

yapmasıdır. Ahmet Ümit, araştırmayı sever; bazen araştırma süresi, kitabı fillen yazma süresinden fazla zaman alır. "Elveda Sevgili Vatanım" ve şimdilik son kitabı "Kayıp Tanrılar Ülkesi" bu uzun gezme, okuma dönemlerine örnek oluşturun. Mekânlarına da hakimdir. "Beğöglü Rapsodisi"ni yazdiktan sonra onunla Beğöglü'nda kullandığı mekânları dolaşıştık bir gün. Radikal'de şöyle anlatmışım:

"Baraka'da buluştuk. Balo Sokak'ta, Mudurnu Tavuk'un binasında, eski Safran'ın üst katında olan bu rock bar, kitabın önemli mekânlarından biri. Sahipleri, Ümit'in arkadaşlarıymış: Kitapta da birer karakter olarak karşımıza çıkıyorlar. Lafın kısası, edebiyata oturma edebiyet bahsetmiş. Biz masada otururken (yazarımı, mekânın bar olduğu belli olsun diye, rakı içiyor) masamıza güler yüzlü bir delikanlı geldi. Ben de tam o sırada Ahmet'e, kitapta Baraka'yı işletenlerin gerçek adlarını mı kullandığı diye soruyordum. "Tabii," dedi, "işte." Kahramana, "Erdinç mi, Erhan mı?" diye sordum. "Erhan," dedi gülümseyerek. "Siz Selim Bey olmalısınız." "

"Beğöglü'nun En Güzel Abisi"nde de, Başkomiser Nevzat, gönülleri almak için çalışan elemanları Ali ile Zeynep'i aşkam yemeğine oraya götürür. Bu sefer Erdinç karşılar onları. Derken, her gülen yüzü ve kendine güvenili Nevzat'ın sinirini bozan "sırnaşık" yazar da bir arkadaşıyla çıkagelir. Çocuklar da onu tanıyordur, hatta Zeynep adının dilinin ucunda olduğunu söyler. Nevzat, onun varlığını belirgin şekilde rahatsız olur. Ahmet Ümit böylece kendini bir karakter olarak (her ne kadar adı geçmiyorsa da) bir kitabına ilk kez dahil eder.

Beğöglü o kitapta, en önemli karakterlerden biriydi. Son kitabında da Tarlabasıyle oldu: Farklı bir biçime bürünmüş olsa bile yaşayan bir mekân. Karakterleri için o kadar önemli ki, altlarından mekânlarını çeksen dimizlemez havada kalırlar. Ahmet Ümit, doğduğu şehir Gaziantep'i ne kadar seviyorsa, kendini ona ne kadar borçlu hissediyorsa, İstanbul'u ve özellikle Beğöglü'nu da o kadar sever. Zaten çalıştığı, kitaplarını yazdığı yazıhanesi de Beğöglü'ndadır. "Beğöglü'nun En Güzel Abisi"nin irili-ufaklı karakterlerine ilham kaynağı olacak insanları da Taksim kapalı olduğu için taksiyle Sakızacı Caddesi'nden geçip o yazıhaneye giderken görmüştür.

Ahmet Ümit, yazmayı seviyor, edebiyatın ağır işçilik olduğunu da farkında. Bir kuyumcu gibi sözcükleri altı oldukları yerlere yerleştirme çabasıyor. Kurgu ise onun için biraz da araç. Ama kurgusu da, gerilimi de sağlam bir yazardır. Karakterleri de üzerlerinde kafa yorulmuş karakterlerdir. Karakter deyince, "ağır ağabey" Başkomiser Nevzat'ı vurgulamak gerek. Yazarını

deyişle, o artık Türkiye'nin dedektifi. Hikâyelerinden film çekildi, dizi film yapıldı. Benim en sevdiğim, görsel olarak Nevzat'ın en iyi karşılığı olduğuna inandığım, İsmail Gülgeç'in çizgi roman tipidir. Rahmetli Gülgeç Ümit'e gelmiş, çizgi roman yapmak istediğini söylemiş. İki çizgi roman yaptılar: "Çiçekçinin Ölümü" ile "Tapınak Fahişeleri".

Yazar bir yerde, Başkomiser Nevzat'ın, Atıf Yılmaz'ın 'Ah Güzel İstanbul'daki Haşmet İbriktaoğlu karakteri, Yavuz Turgul'un Muhsin Bey karakteri ve öldürülen Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul'un bileşkesi olduğunu söylemiş. Bir yerde de "adaletle inanan, çok iyi bir adamdı" diye tanımladığı Yurdakul ile Morgan Freeman'ın dedektifinin kendisini çok etkilediği "Seven/ Yedi" filminden söz ediyor. "Artık suçla baş edemeyeceğini bilen ama elinden de kaçma bir iş gelmeyen polis!" Ki, sevdiğimi polisler de genellikle böyle tiplerdir: Harry Bosch, Matthew Scudder, Martin Beck, Guido Brunetti, Kostas Haritos. Hatta, üstadımız Maigret'ın kendisi...

Ahmet Ümit'in kendisi de, hayat yorgunu, acıyı damıtmış, işini yapabildiği en iyi şekilde yapmak isteyen namuslu başkomiserine yakışıyor bence. Ama buraya bir de "gene de ümidi elden bırakmamış" eklemek lazım belki. Ne de olsa bazen soyadlarını böyle faydaları olabiliyor. Belki diyorum, "Kayıp Tanrılar Ülkesi"nin ardından en hasından, en babasından bir Başkomiser Nevzat romanı daha gelir, neden olmasın? Teyakkuzdayız, amirim!

Kıtap kıtap çok kıtap!

Ahmet Ümit'in başılan ilk kitabı, bir şiir kitabı: "Sokağın Zulası" (1989) demiştik. 1992'de ilk öykü kitabı "Çıplak Ayaklıydı Gece" yayımlandı. Bunu "Bir Ses Böler Geceyi", 'Agatha'nın Anahtarı', 'Şeytan Ayrıntıda Gizlidir' adlı polisiye öykü kitapları izledi. Mem çocuklara hem büyüklere yönelik 'Masal Masal İçinde' ve 'Olmayan Ülke' kitapları ile farklı bir tarz denedi. 1996'da yazdığı ilk romanı 'Sis ve Gece', polisiye edebiyatta bir başyapıt olarak değerlendirildi. Bu romanın ardından 'Kar Kokusu', 'Patasana' ve 'Kukla' yayımlandı. Onları da 'Ninatta'nın Bileziği', 'İnsan Ruhunun Haritası', 'Aşk Köpeklikleri', 'Beğöglü Rapsodisi', 'Kavim', 'Bab'ı Esrar', 'İstanbul Hatırası', 'Sultanı Öldürmek', 'Beğöglü'nun En Güzel Abisi', 'Elveda Güzel Vatanım' ve 'Kırlangıç Çığlığı' adlı kitapları izledi. Ahmet Ümit'in, İsmail Gülgeç'le birlikte hazırladığı 'Başkomiser Nevzat-Çiçekçinin Ölümü' ve 'Başkomiser Nevzat-Tapınak Fahişeleri', 'Aptüklü' (Abdulkadir Elçioğlu) imzalı 'Başkomiser Nevzat-Davulcu Davut'u Kim Öldürdü?' ve Bartu Bölükbaşı ile birlikte hazırladığı 'Elveda Güzel Vatanım-İtihatçıların Yükselişi' adlı çizgi romanları da

- Sokağın Zulası (1989)
- Çıplak Ayaklıydı Gece (1992)
- Bir Ses Böler Geceyi (1994)
- Masal Masal İçinde (1995)
- Sis ve Gece (1996)
- Agatha'nın Anahtarı (1999)
- Kar Kokusu (1998)
- Patasana (2000)
- Şeytan Ayrıntıda Gizlidir (2002)
- Kukla (2002)
- Beğöglü Rapsodisi (2003)
- Aşk Köpeklikleri (2004)
- Başkomiser Nevzat-Çiçekçinin Ölümü (2005)
- Başkomiser Nevzat 2: Tapınak Fahişeleri (2005)
- Kavim (2006)
- Ninatta'nın Bileziği (2006)
- İnsan Ruhunun Haritası (2007)
- Olmayan Ülke (2008)
- Bab'ı Esrar (2008)
- İstanbul Hatırası (2010)
- Başkomiser Nevzat 3: Davulcu Davut'u Kim Öldürdü? (2011)
- Sultanı Öldürmek (2012)
- Beğöglü'nun En Güzel Abisi (2013)
- Elveda Güzel Vatanım (2015)
- Kırlangıç Çığlığı (2018)
- Aşkımız Eski Bir Roman (2019)
- Kayıp Tanrılar Ülkesi (2021)

Yayınlamış 27 eseri bulunan Ahmet Ümit'in seksene yakın kitabı 26 yabancı dilde yayımlandı.

Aynı zamanda usta yazarın öykülerinden yola çıkılarak Uğur Yücel tarafından 'Karlıkta Koşanlar' ve Vedat Mercan tarafından 'Şeytan Ayrıntıda Gizlidir' dizileri yapıldı. 'Sis ve Gece' adlı romanı 2007 yılında Turgut Yasalar tarafından, 'Bir Ses Böler Geceyi' ise Ersan Arseven tarafından sinemaya uyarlandı. 'Şeytan Ayrıntıda Gizlidir', 'Agatha'nın Anahtarı', 'İstanbul Hatırası', 'Kavim' ve 'Kırlangıç Çığlığı' kitapları radyo tiyatrosu formatına uyarlanarak NTV Radyo'da yayımlandı. 'Aşk Köpeklikleri' tiyatro olarak sahnelendi. 'Ninatta'nın Bileziği' ise opera olarak sevirilme buluştu. Senaryosunu Ahmet Ümit'in yazdığı 'Merhaba Güzel Vatanım'ın yönetmenliğini Cengiz Özkarakabekir üstlendi 'Merhaba Güzel Vatanım'ın çekimleri ise devam ediyor. Bir drama belgeseli olan 'Merhaba Güzel Vatanım', yolu Moskova'dan geçen dünya şairi Nazım Hikmet'in hayatı ile onun örnek alması ve tipki onun gibi hayatının bir döneminin Moskova'da geçirmiş Ahmet Ümit'in yazmasını konu ediniyor.

TİMUR SOYKAN

Çöp

Her gün karşı yakadaki apartmanların sarı ışıklarının tek tek sönmelerini beklerim. Lacivert gökyüzünün altındaki kara tepelerde titreyen yıldızlar yavaş yavaş eksilir. Mutlu ailelerin uykuya yatışlarını hayal ederim. Annemin beni saçlarını okşayarak uyuştugu zamanlar gerçek miydi yoksa uyduruyor muyum? Vallahi bilmiyorum.

Ama o gece mih gibi saplanmış çocuk aklima. Ne kadar kovsam gitmez. Çiğlik halen kulağımda, 30 yıl geçti üzerinden o kadar korkunç ses duymadım. Yataktan çıkıp kapıyı açtım. İlk babamı gördüm. İşte burada, eskiden piril piril salonun ortasında bağdaş kurmuş oturuyordu. Elinde bıçak, ortalık kan revan.

Mavi gözlerinin içinde siyah noktalar deli dönyordu. 30 yıl geçti o kadar korkunç göz görmedim. O zaman böyle menteşelerinden kopup devrilmemişti kapı. Giderken bir anamın cesedine, bir bana baktı. Beni de öldürecek sandım.

Ben saçını okşarken anam her nefesinde hırıltıyla kan kusuyordu. Bir an gözlerini açtı sanki canlanacaktı. Birden ağzı kocaman açıldı, kara kırmızı kanarak kuyu oldum. Nefesi susup çırpınışı durduğunda taş kadar cansızdı, yanğından iki damla gözyaşı akıyordu. Milyon kez kabusunu gördüğüm için o azap hiç gitmedi içimden. Ne zaman unutuyor olsam uymaktan korktum diyecek diye. Bir ölümden bir de uykudan kaçılmaz. Katil babam bin kere rüyamda anamı, sonra beni öldürdü.

Boğaz manzaralı gecekondu ben büyüdükçe üzerime çıktı. Komşu Nuriye Nine, ilkokul sonuna kadar analık yaptı öksüzlüğüme. Rahmetli "Zavallı" diye severken canımı yaktığını bilmezdi. Ben de hiç "Öyle söyleme" demedim.

Allah razı olsun Nuriye Ninem kahırını çok çekti, ben askere gitmeden öldü. Muhtar, inşaatlarda, tekstil atölyelerinde iş bulmuştu. Askere gönderirken cibime para koydu.

Çok dövüldü ben mi. Muhtar Emmi hep söyler, "Bu Yusuf'un üç gram akli vardı, kışlada kaldı." der.

Astsubay hastanelik edince 1 ay erken tezkere verdiler. Mahallede döndüm

evin çatısı devrilmiş, pencereleri sökülüp götürmüşler. Küçük bahçeyi Karabaş yuva bellemiş, 5 enik bana arkadaş oldu.

Çok aç kaldım, çalmak istedim cesaret edemedim. Ben yemedim, Karabaş ile yavrularını besledim. Belediye öldürdü Karabaş'ı. Bahçeye zehirli et atmışlar. Ölü gözleri aynı annemin gözleriyle sanki.

Hurdacı Selim, çuvalı yırtık tekerlekleri paslı el arabasını verip çöplerden ekmeğini çıkartmayı öğretme hemimiz aklıktan ödlük. Allah razı olsun.

Halen anamın can verdiği salonun ortasındaki yere ayağımy basmam, basamam. Unutmuş olurum, ruhu incirir. Mezarına yılda bir Kurban'da giderim. Asıl mezarı evinin ortasındadır benim için.

Gece uyumam. Beklerim Boğaz'ın karşısındaki evlerin yıldızları sönsün. Mahalledeki apartmanların pencereleri gözlerini kapatıp huzurlu uykularına dalsın.

Erken uyanan beni görmez, tanımaz mahallede. Ben çöplerden bilirim ne yediklerini ne içtiklerini neler yaptıklarını. En mahremlerini bile görürüm. Yüzlerini, isimlerini bilmem. Çöp torbalarından, içindekilerden tanırım. Salı, Perşembe, Cumartesi sabahın köründe çöp kamyonu geçecek sokaklarda ben dolanırım. Torbaları dağıtmadan açıp işim bitince bağlarım. Atıklarından hayatlarını hayal ederim.

Konteynirlarda kancamla tenekeler kutuları, plastikleri ayıklarım. Taksiciler, bekçiler, gece mesaiiden dönenler bilir beni. Etrafımda 10 tane köpeği görünce korkan, kaçan çok olur. Ama o hiç korkmazdı. Hemşireydi, yeşil kıyafetlerinin üzerine kırmızı mont giyerdi.

"Zalim tepe" derler buranın en dik, en güzel manzaralı yokuşudur. Onun eteğindeki muhtarın tek katlı evinde kiracıydılar. En fazla 5 ay olmuştur buraya taşınalı. Hastane hemen aşağıda, sahilde. Yürüyerek dönyordu işinden. Rengarenk türbanını tepesinde taşıyordu. Büyüktü gözleri, aldı yanakları, bembeyazdı teni. Boyu kısa omzuma gelir. Onu görmek için Zalim Tepe'nin zirvesinde gelişini gözlediğimden habersizdi. Üçüncü karşılaşmada belki de köpekleri sevdiği için merak etti beni. "Sen mi besliyorsun bunları?" dedi.

Utandım konuşmaya. Başımı salladım. Güldü, çok güzel güldü, gözümün ucuyola gördüm. Keşke söyleseydim, Canavar'ın aslında uysal olduğunu, Okı'nın beni koruyormuş gibi süreklili etrafa havlayıp kendini sevdiğini, Kara'nın en kalleşini uzun uzun anlattığını.

Hep hayaller kurdum, hep o evine döneceksen yokuştan karşısına çıktım. O da selam verip geçti. Yeniden sorsaydı belki konuşacaktım.

Salı, Perşembe, Cumartesi evinin önündeki çöp torbasını kimse görmeden kancamla alıp götürdüm. O torbadan onun hayatını okudum. Kocası otomobil tamircisiydi herhalde. Yağlı, pis bezler, kıyafetleri atıyorlardı ara sıra. Pişirdiği yemekleri, aldığı gazeteyi, içtiği meşrubatı, sevdiği golfreti, en mahremlerini öğrendim. Bense benden nefret ederdi.

Bir hafta önce gecenin sessizliği tam çıktığında köpekler başlamıştı, bahçenin harabe kapısını tırmalamaya. İki tekeri, uzun iki kolu paslanmış bizim emektarı yağlıyordum. Yeni çuval da geçirmiştim, yıcır olmuştu.

Kırmızı montuyla sahilde yürürken küçükçü görünüyordum. Evine girmeden karşılaşmak için hızlanmıştım, köpekler şaşırıyordu. Hep sokak aralarına dağılır sonra mıknaştı çekmiş gibi yanımda toplanırlar. Etrafımı sardıklarında hemşire karşımdaydı, başını kaldırıp bana baktı. Yine gülümsedi, Okı'nın koruma numarası yapacağı tuddi, havlayınca korktu.

"Korkma bir şey yapmaz" dedim. "Dilsiz sanmıştım seni" derken sesi yumsacıktı.

Ne diyeceğimi bilemedim. Kalbim kulağımda atıyordu, uğultu peyda olmuştu kafamın içine.

"Canavar aslında usludur" derken sanki başkası konuşuyordu.

Şaşırmıştı, "Hangisi" diye sordu, Canavar'ı gösterdim.

"İyi geceler" diyerek evinin kapısını gitti.

Ben sustum, sonra çok kızdım kendime.

Ertesi gece biraz erken çıktık evden. Yokuşun tepesindeki arazide bekleyeceğini gelmesini, oradan da sahil görünür.

Zalim Tepe'ye geldiğimden karanlıkta mavi turuncu ışıklar dönyordu. Anamın öldüğü gece de siren ışıkları bütün mahallede böyle dolanmıştı.

Koşarak indim bayırı, hemşirenin evinin önündeydi ambulans ile polis arabalar. Zor durdum, el arabası devrilince herkes bana baktı. Kırmızı beyaz seridin arındıkları polisler, sağlık ekipleri eve girip çıkıyordu. Kalabalık hemşire ile kocasının öldürüldüğünü konuşuyordu. Kalbim eridi, nefesim kesildi. Anacağımı yüzü geldi gözlerimin önüne. Elimde yapıp yapıp kanını hissettim. Bir polis "Al götür bu köpekleri buradan" diye bağırdı.

Onları bahçeye götürüp geri döndüm. Saçlar sonra iki kara torbada cesetleri

çıkartıp üzerinde Adli Tıp Kurumu yazan cenaze aracına koydular. Muhtar Emmi, polislerle konuşuyordu. Kapıda zorlama izi olmadığı, katilin muhtemelen tanıdık olduğunu, ikisinin de defalarca bıçaklandığını anlattılar.

Polisin ifadesini aldığı komşular, kadının gece çalıştığını, evden pek çıkmadıklarını söylüyor, ardından polisten daha fazla soruyu onlar soruyordu:

"Nasil, ne zaman olmuş, güvenlik kameralarından katil tespit edilir miymiş..."

Kendileri için korkmaktan iki gececik insana üzülmeye fırsat bulamıyorlardı.

Elinde ajanda, herkesle konuşan sivil polis benimle de konuşacaktı ama muhtar, "Akli kit bunun, konuşamaz." deyince vazgeçtiler.

Herkes gitti, beyaz kırmızı şeridin önünde tek ben kaldım. Gün karşı yakadaki tepenin ardından doğuyordu.

Bana gülüş gözünden, yumuşak sesi kulağımdan gitmiyordu.

Babam kadar nefret ediyordum katilden.

Tanıdıkları biriydi, belki bizim mahalledendi. Dedim ya; çöplerden hayatları okurum, onları öldürenin izini aramaya karar verdim. Ertesi gece, her gece evlerin önündeki bütün torbaları didik didik aradım. Çöp konteynırlarındaki torbalara katile vurur gibi vurdum kancamla. Her zamanki gibiydi atıklar. Ya uzaktan gelmişti cani ya da hiç iz bırakmayacak kadar akıllıydı.

Bu gece evin önündeki şerit sökük olmuş, torbalar dolusu çöp, kanlı halı soakağa bırakılmıştı. Torbalar çuvala doldurup bizim bahçeye taşıdım. Onlara sonra bakacaktım. İz aramak için soakağa döndüğümde Muhtar Emmi seslendi.

"Ne yapıyorsun sen?" derken sesi kızgındı. Komşular hemşirenin evi önündeki torbaları aldığını görüp ona haber vermiş.

Ben çok düşündürüm ama konuşamam. Kelimeler birikir aklımda, dilimin ucunda kilitlenip kalır.

Zar zor "Katili bulacağım" diye çıktı ağzımdan. Daha da kızdı Muhtar.

"Ülan koca polis teşkilatı bulamıyor, kaç güdüyor. Sokakta bir tane kamera yok. Bir tane yabancı parmak izi bile çıkmamış evden" diyor ama konuştukça sesindeki öfke azalıyordu. Sabir çektikten sonra bana acıyarak bakmıştı. Anam öldürüldüğü için bu olayın peşine düştüğümü zannetmişti.

Bahçenin alçak duvarına yaslanıp yanına gelmemi işaret etti. Köpekler dağıldıkları sokak köşelerinden

dönüyordu. Onları gösterip "Biliyorsun bunlardan da çok şikayet var. Belediyeyi arıyorlar habire." dedi. İç çektikten sonra devam etti:

"Beni bugün 3 kişi aradı, 'Artık uzun uzun karıştırıyor çöpleri, evin önünde yarım saat uğraşüyor' dediler. Bak evladım seni gönderecekler buradan."

Tek kelime etmedim, konuşabilsem de söylemezdim.

"Duvara konuşuyoruz" diyerek kızgın gitti Muhtar Emmi. Bu gece daha sessiz, hızlı çalıştım. Birkaç evde ışık yanınca hemen uzaklaştım. Gün aydınlanmak üzereyken hemşirenin evinin bir alt sokağındaaydım. Çöp kamyonu gelmek üzereydi, 4 katlı apartmanın kapısından elinde kocaman, kara torbayla biri çıktı. Köşe başında, kuytudaaydım, beni görmemişti. Sokak lambasının sarı ışığının altında kara bıyıklı, sadece kulaklarının üzeriyle ensesinde saçları kalmış, iri yarı adamı çok net gördüm. Etrafı kolaçan ederken sanki tedirgindi.

Biraz bekledikten sonra torbayı çuvala atıp eve döndüm.

Bahçede torbayı boşaltırken kanlı, kırık bıçak ayağımin ucuna düştü. Çöpu etrafa saçtım, yarısı kurumuş kanla kaplı büyük beyaz bezi buldum.

Galiba katili yakaladım.

Babam geldi gözümün önüne.

Katil, korkunç suratıyla değil, şaşkın, korkmuş, kanlı yüzüyle kafamın içinde. Neden bu hali, ölü kadar beyaz suratı

dolaşıyor zihnimde.

Oki bahçenin köşesinde toprağı eşeliyor yine. Sanki aklımlı parçalıyor pençeleriyle.

Bir an önce sabah olsun, polise gidip anlatacağım katili bulduğumu. Nasil bilmiyorum ama anlatacağım.

Hemşire'nin evinin önünden aldığım torbalar duruyor çürümüş çitlerin köşesinde. Ölümünün izlerini görmekten korkuyorum içlerinde. Katile dair başka izler bulurum belki. İncitmeden yavaşça açıyorum ölü kadının hatıraları dolu torbayı. Onu son kez gördüğüm gece başındaki rengarenk türbanı geliyor elime. Saçlarının güzel kokusu var halen üzerinde. Kıyafetleri var, beyaz geceliğinde teninin yumuşaklığı kalmış sanki.

Evin önünde iki araba durdu, kapıları açılıp kapandı, köpekler havlıyorlar. Susmaları için bağıryorum.

Bahçenin ahşap kapısı önündeki adamları tanıyorum. O gece insanlara sorular soran sivil polisler. Uniformalı olanlar bizim karakoldan. Muhtar Emmi arkalarından yaklaşık kapıyı açmamı söylüyor.

Neden geldiler?

Kapıyı açtığımda bahçeyi kaplayan çöplere şaşkın bakıyorlar. Bıçağı, kanlı bezi yerden alırken boynundan tutup çekti biri.

Konuşamıyorum, dilim düğüm sanki. Bileklerimi kelepçelerken son bir gayret "Katilin bıçağı, kel, iri yarı adam" diyebildim.

El arabamda asılı kancayı eldivenli bir polis alırken diğeri konuşuyor:

"Bıçakla öldürülmediler. Bununla öldürüldüler."

Hemşirenin çöplerine bakıyorum. En üstte türbanı, geceliği duruyor. Kokusunu, teninin yumuşaklığını nereden biliyorum? Altta kocasının pis pantolonu, yağ bulaşmış, kirli gömleği var. Onun yüzünü nereden tanıyorum? Korkmuş, çığlık atan suratı canlanıyor aklımda. Hemşire'nin ölü gözlerini gördüm ben. Ellerim kanla yapış yapış sanki.

Çöplerinde bulduğum, peçeteye sarılı, meni dolu prezervatifleri hatırlıyorum. Tiksinen, kıskançlık, canımı yakan kaşınıtı ve aklımlı alan öfke.

Babamın ölü yüzü.

Hatırlıyorum...

Geçen yıl eve gelen babama da öyle saplamıştım kancayı.

Oki onu gömdüğüm yeri eşeliyor, sanki kafamın içini kazıyor...

YAZIYA "SIFIR"

Fizik, kimya, matematik, geometri. Ortaokulda hiçbirini anlayamadım. Diğer yandan güncel bilimi Bilim Teknik Dergisinden, evreni Carl Sagan'ın kitaplarından, insan beynini Oliver Sacks'tan, bilim kurguyu ise Ursula Le Guin'den takip ediyordum. Kendi dünyamda pozitif bilimlere bu kadar meraklıyken neden okul sıralarında başarısızdım?

Dert ettim, "Matematığı en azından sınıf arkadaşlarıma kadar öğrenebilirdim" dedim. Öğretmenimle konuştum, dersi en ön sırada, dikkatle takip ettim. Ödevlerimi düzenli yaptım. Öğretmenim bana öğretmek için gayretliydi, ben de onun emeğinin karşılığını verecektim.

Sınav zamanı geldi. Sorular dağıldı. Ben boş beyaz kağıda baktım, baktım, öğrenebilirdim" dedim. Öğretmenimle konuştum, dersi en ön sırada, dikkatle takip ettim. Ödevlerimi düzenli yaptım. Öğretmenim bana öğretmek için gayretliydi, ben de onun emeğinin karşılığını verecektim.

Ne kadar çabaladığımı, hem kendime hem de öğretmene nasıl mahcup olduğumu aklımdan geçtigi gibi düz yazıya dökmeye başladım. Sonra kalem kayımsı, hayallerimden bahsetmeye başladım. Aslında güzel Senatılara girmek istediğimi, en azından ileride bir şeyi güzel yapabileceğimi itihmaline tutunmuşum. Kağıt onlu arkalı, dolduğunda yazacaklarım bittirmemi ama hayallerim açıldı. Yazımın sonuna da gururla suna benzer bir cümle eklediğimi hatırlıyorum. "Lütfen bunu yapmadığım sınavdan geçer not almaya çalışan bir öğrencinin mektubu olarak almayın; zira ben bu sınavdan sıyrıldan başka bir not kabul etmem."

Ertesi hafta öğretmen sınav sonuçlarını sınıfta yüksek sesle okumaya başladı. Müge 65, Serra 75, Reyhan 60... ve Pinar, kısık sesle "sıfır". Hayatımın ilk sıfırı. Sınıfta bir sessizlik, bende ise çekingen bir gurur. Utanmışım, gözlerim önde. Bir yandan hayatımda aldığım en güzel sıfır, diğer yandan dersten mücadele. Kendi dilimden, yazdığım sevgiye matematikle itimhanam.

Dersten sonra öğretmen beni yanına çağırdı. "Madem böyle içten bir yazı yazdın, sana bir şey anlatabım. Ben de senin yaşlarındayken resim yapanlara hayrandım, onlar gibi çizilebilirdim. İleride resim okumak istedim, o zaman ki sıralarda bu mümkün olmadı. O yüzden senin yazdıklarını okuyunca duygulandım. Hayalini gerçekleştirmen benim için de büyük bir mutluluk olurdu" dedi.

Eğer duruyorsa ilk uzun yazım matematik öğretmenimde kaldı. Ve eğer şu an hayatıysa kendisi sayesinde bir yazı daha yazdım. Uzun zaman sonra hatırladım ki ben aslında çizmeden evvel, baştan beri yazmaya meraklıydım.

Pinar 1994

ALİ DENİZ USLU

MAKUL GÜNAHLAR

Etleri kemiklerinden nefret edenler arasındayım
Ölülerin arasında sıkışıp kaldım.
Yeterli sayıda kötü arkadaşım da var.
Yüklemsiz hayatın sayfa sonu bu.
Arızalarımı dengelemeye çalışıyorum.
Biraz suskun ve sıkça kederliyim
Gözlerimdeki coşku,
Aslında en büyük korkum!
Dilim varsa da ağzım yok.
Odamdaki canavarlar, barbarlar uyumamı bekliyor.
İslah edilmiş şehirli vahşeti posta kutumda.
Alıkoyamıyorum düşünmek suçundan kendimi
Kuşkudan kuşkulanmanın hazin sonu benimki
Ne de olsa dürüst bir sahtekarım.
Zamanın kuytusundan tüm bu garabet
Gecenin ayazı şimdi diz kapaklarıma iniyor
Karşılıksız bir varlık sancısı sanki.
Belki de takdir edilme çabası
Makul günahlar biriktirdiğim bir günün daha sonu...

Mehmet Ali & Akşamsefesi

bavulunda dizeler

Çok şey öğrendim geçen üç yıl boyunca
Balkona yorgun çamaşırlar asmayı
Ki uçlarından çile damlardı.
Güneşte nane kurutmayı
Ben acılarının başını
evcimen telaşlarla okşadım bayım.
Bir pardösüm bile oldu içinde kaybolduğum.
İnsan kaybolmayı ister mi?
Ben işte istedim bayım.
Uzaklara gittim
Uzaklar sana gelmez, sen uzaklara gidersin
Uzaklar seni ister,
bak uzaklar da aşktan anlar bayım

Didem Madak

Siz Aşktan N' anlarsınız Bayım

KULAK TIRMALAYAN TELÂFFUZ HATALARI

Öneriyi kabul etseydim, ilk yıl, İletişime Giriş ile birlikte, Türkçe, Tarih, Sosyoloji, Psikoloji, Siyaset Bilimi, İktisat, Felsefe konularında giriş dersleri verdirecektim. Türkçeyi ise mezun olana kadar her yarıyıl zorunlu ders yapacaktım. Böyle öğrenciler bir yandan sosyal ve beşeri bilimlerdeki kavram ve terimleri öğrenecekler, öte yandan Türkçe konusunda bütün eğitimleri boyunca alacakları derslerle de doğru dürüst konuşmayı ve yazmayı sadece öğrenmekle kalmayacaklar, her iki beceriyi de içselleştireceklerdi.

EMRE KONGAR

Pıtrak gibi çoğalan üniversitelerde, iletişim fakülteleri, öğrencileri doğru dürüst Türkçe bile öğretmeden mezun ediyor.

Bana bir üniversiteden İletişim Fakültesi kurmamı önerdiklerinde konu üzerinde biraz düşünmüştüm.

Öneriyi kabul etseydim, ilk yıl, İletişime Giriş ile birlikte, Türkçe, Tarih, Sosyoloji, Psikoloji, Siyaset Bilimi, İktisat, Felsefe konularında giriş dersleri verdirecektim.

Türkçeyi ise mezun olana kadar her yarıyıl zorunlu ders yapacaktım.

Böylece öğrenciler bir yandan sosyal ve beşeri bilimlerdeki kavram ve terimleri öğrenecekler, öte yandan Türkçe konusunda bütün eğitimleri boyunca alacakları derslerle de doğru dürüst konuşmayı ve yazmayı sadece öğrenmekle kalmayacaklar, her iki beceriyi de içselleştireceklerdi.

Ama hem böyle bir eğitimi sağlayabilmek çok zor ve meşakkatli olduğu hem de o sıralarda gerçekten hem basında hem de televizyonda çok meşgul olduğum ve yazmakta olduğum kitabı da yetiştirmek zorunda olduğum için, bu öneriyi üzümlere reddetmiştim.

Zaten kabul etseydim de Üniversitemin kaynakları benim istediğim öğretimin kadrosunu temin edebilir miydi, çok emin değildim.

Medyada çalışan gençler hem üniversitede kötü yetiştirildikleri hem de Türkiye'de zaten genel kültür, ilkö orta ve lise öğretiminin kalitesizleştirilmesine bağlı olarak gittikçe seviyesizleştiği için, haber metinleri ve bu metinlerin seslendirilmeleri işler acısı Türkçe imla, dilbilgisi ve telaffuz hatalarıyla dolu.

Bu yazıda genel olarak yapılan bazı kullanımlar yanlışlarına ve kulağımızı tirmalayan bazı telaffuz hatalarına değineceğim.

İlk belirtmek istediğim yanlış, "yaptı" fiilinin hatalı olarak boşuna, anlamsız bir ek olarak kullanılması:

"Giriş yaptı"...

"Çıkış yaptı"...

Söylemleri yanlış.

Çünkü "girmek" ve "çıkmaq" gibi sözcükler zaten mastar, yani fiilin kendisi:

"Girdi"...

"Çıktı"...

Kelimeleri yeterli.

Sanıyorum, bu Türkçe kullanımı yanlış, polis dilinde telsizlerde anlamayı kolaylaştırmak, yanlış anlamaları önlemek için yapılan vurgulu konuşmadan kaynaklanıyor.

Onların telsizlerinden etkilenen polis muhabetleri de bu deyişleri kullanmaya başlamış, böylece bütün medyada yaygınlaşmış diye düşünüyorum.

İkinci yanlış kullanımı "oldukça"

sözcüğü.

Bu sözcük, birazdan biraz fazla anlamına gelir.

Örneğin "oldukça dolu bir salon", tam dolu olmayan bir salonu belirtir.

Buna karşılık metin yazarları, haber okuyucuları ve yorumcuları sık sık, bu sözcüğü "çok fazla" anlamında kullanıyorlar. Yani "tıka basa dolu" anlamında "oldukça dolu" diyorlar.

Üçüncü bir yanlış kullanımı hayvanlar konusunda, ölümler için "telefon oldu" denilmesi.

"Telefon" sözcüğü genellikle boş yere ölmeye, harcanma anlamına kullanılır.

Canlarını kaybeden hayvanları için kullanılması onların canlarını ve ölümlerini

önemsizleştirmektedir.

Korkunç bir cinsiyetçi ve kültürel hata, bazı kadın cinayetlerinin "Aşk cinayeti", "Namus cinayeti" "Kıskançlık cinayeti" gibi sıfatlarla nitelendirilmeleridir.

Bu nitelermeler, cinayetleri adeta haklı göstermekte, katilleri mazur görme eğilimi yaratmaktadır.

Sayı yerine rakam kelimelerin

kullanılması da beni çok rahatsız ediyor.

Biliyorsunuz, rakam sıfır ile dokuz arasında 10 tanedir.

Bunların birleşimiyle sayılar meydana gelir.

Aynen harf ile kelime arasındaki ilişki gibi:

Nasıl harfler birleşerek kelimeleri meydana getirirlerse, rakamlar da birleşerek sayıları meydana getirirler:

Örneğin, "İhracat sayıları açıklandı" demek yerine "İhracat rakamları açıklandı" denmesi yanlış ifadedir.

Bir de dilbilgisi sorunu olarak belirtmem

gerekir ki, "ne" ve "ne" dendiikten sonra cümle olumsuz bitmez, olumlu biter, çünkü "ne ve ne" zaten ifadenin olumsuzluğunu belirtir:

Örneğin "Ne Ahmet ne de Mehmet gelmedi" denmez, "Ne Ahmet ne de Mehmet geldi" denir.

Sevgili okurlarım, bu örnekler daha çoğaltılabilir ama yukarıdaki örnekler ana fikrimi yansıtmaya yeterli olacaktır sanırım.

EVREN BARIŞ YAVUZ

Vedalaşmayalım Ayrıldık Sanırlar

Şimdi sıra bazı sözcüklerin yanlış
telâffuzlarına geldi.

Genellikle eski dilden gelen
Arapça kökenli sözcüklerde yapılan
tereddüt ettiğiniz sözlük için **Aydın
Sami Güneyçal**'ın güncellediği, **Ferit
Devellioğlu**'nun **Osmanlıca Türkçe
Ansiklopedik Sözlük** adlı muhteşem eserine
bakmamızdır.

Gerekirse önlerine açıklama da koyarak,
bu sözcüklerin alfabetik sıralamasını, önce
yanlış, sonra da siyah ile vurgulayarak
doğrusunu belirttiğim liste şöyle:

- Acilen - **AAcilen**
- Atıl - **Atıl** (kullanılmayan demek)
- Azamî - **Aazamî**.
- Azap - Ek aldığı zaman: **Azaabı** (Uzun a)
- Daahi - **Dahi** ("De" anlamına gelen)
- Doymus - **Doymulmaz**,
- **Doymulmayan** (Doymusuz tatminsiz demektir)
- Enkaz - Ek aldığı zaman: **Enkaazı**
- Gazap - Ek aldığı zaman **Gazabı** (Kısa a)
- Hasan AliYücel - **Hasan Aali Yücel**
- İcraatlar - **İcraat** (İcraat zaten "icra" sözcüğünü çoğuludur. **İcraatlar**, "icraatlar" demek oluyor, yanlışdır)
- İlrak - **İrak** (İlran'dan esinlenerek yapılan yanlış)
- Külliye - **Külliyen**
- Kabiine - **Kabine**
- Kadiri - **Kaadiri**
- Küsür - **Küsür**
- Miling - **Miting**
- Mücevheratlar - **Mücevherat** (Mücevherat zaten "müceherler" demektir. Mücevheratlar olmaz)
- Oysa ki - **Oysa** ("Ki" fazla)
- Pakistan - **Paakistan**
- Rakım - **Raakım**
- Resen - **Reesen** (E uzun)
- Sabahattin Aali - **Sabahattin Ali** (A kısa)
- Sabahattin Zaim - **Sabahattin Zaaim** (Son A uzun)
- Safhaasında - **Safhasında**
- Sait Faik - **Sait Faalik** (ikinci A uzun)
- Sudan - **Suudan**
- Suuni - **Suni**
- Tabi - **Taabi** (Bağımlı olmak)
- Tabi - **Tabii** (Doğal)
- Tabii ki de - **Tabii ki** ("De" fazla)
- Vaaka - **Vaka**
- Vasi - **Vasil** (Kontrol eden anlamında)
- Yedi emin - **Yeddi emin**
- Zatiire veya Zatiürre - **Zaatürrie veya Zaatürree**

Değerli okurlarım, yukardaki sözcüklerin yanlışlarını ve doğrularını yüksek sesle kendi kendinize tekrarlasanız, bu sözcükleri kullandığınız zaman yanlış telâffüz etme olasılığınızı azaltmış olursunuz.

Hepinize temiz bir Türkçe kullanma yeteneği diliyorum.

Bir nefes tutumunda oldu bunların hepsi.
Kalbimizin diline düşülen diyezin, ellerimizle ifade bulan telaşın, tutku ve kahr arasında dalgalanan günlerimizin bir anlatımı oldu.

Anlatıcı bizim için yazdı bunları. Bin bir dile çevirdi. Çiçek sesine, yaprak kurusuna, balta pasına, ekme küfüne çevirdi.

Bizi anladı cümle beşer. Bizi anladı haksızlık ettiklerimiz, bizi anladı canına kıydıklarımız, canımız verdiklerimiz bizi anladı.

Şimdi...

Saçlarımı tariyorum yüzünde. Eski sokak aralarında sesimi duyuyorum, kışlarında titrememi. Benim yüzüm incinmiş duyuyor. Dügümleniyor parmaklarım.

Vedalaşmayalım ayrıldık sanırlar.

Ellerimi örtüyor ellerim. Kışlar

birakıp gidiyor benim göç içinde, sakince bir lokma ekme kırıp dallardan zeytin topluyoruz.

Kan ılıkliği akşamüstlerini alıp, uzakta bir yere koyuyor. Kan ılıktır, yüzün buz kesmiş bir tipiden diğere. Hiç kimselere demediğimiz bir sırmız var bizim.

Geceleri aydınlık gelip İmam Ali'nin yüzüne düşünce başlıyor.

Gecenin cemli.. Bizim sırmız bizim yine. Sınır boylarında yürüyoruz atlamızın. Gözlerimi kapatsam Halep'te kayboluyorum, ovalasam gözlerimi İsfahan'da kamaşıyorsun sen. Cizre'de kekkik adamları, Ankara'da bozkır akşamları...

Bunlar bir ayaklanma kılavuzu, bir dalgın ontolojidir.

Geçiyor banliyö trenleri. Mezar kenarlıklarında incecik kadınlar, bir şarkı söylüyorlar. Şatılla mı burası, Ulucanlar mı? Ben dilsizim. Konuştuğlarımız başlayacak bir karanlık köyüğe rehnedilmişti.

Hıdır'ı ve İlyas'ı astılar dallara... Hıdırellez diyoruz. Dallarda uçuşuyor kuşlarımız. Ben Diyarbakır'a gidiyorum seni sormaya. İbrahim diyorum... İbrahim.

İşte, İbrahim arabanın içinde, baba ardında ben hemen onların gerisinde... Arabanın teker sesinde saklı bir yemin oluyor. Kim bilir bizim bu dünya üzerinde yer küreyi sarsacak denli çığgın bir aşkla hayatın kalbine saplanmış olduğumuzu... Kim bilebilir?.. Kim!

Çorum'a geliyoruz. Ben Ankara'da indim. Beni Yenisehir'de postane önünde bekliyorlar. Uzaklara gideceğiz, diyorlar, uzaklara... Kimliği yitiriyorur oracıkta, hüriyet kokusu, poğaça kokusu, çay demli.

Hıdırlıktepe yolunda ince boyunlarımızı gerdan olmuşken urgan, sehpada Seydim bana bakıyor. Ellerinden öpcek oluyorum, elini alıp anıma koyuyor. Uyu diyor şimdi. Uyu ki uyandığında bizden size bir hüküm kalacak... "Biz" diyeceksiniz adına.

Üç kere her cemre için. Her cemrenin kanlı diyetini ödemiş olanlara aşk olsun diye. Suyu kanla, toprağı tenle, havayı gülümseyişle hür

birakanlara bizi bahar diyeceğiz. Mayıs onlar için kiraz olacak. Mayıs onlar için, çiçekler rüzgâra bırakabilecek kendilerini...

Çiçekdağı'ndan akanak çiçek tozları, siyah güllerine karışacak Halfeti'nin.

Ümmiyiz işte bunlardan yapılmış. Manifestomuz biraz kırık, biraz Asyalı, biraz gözyaşı şişeleridir. Dipnotlar bilmeziz, tekniğe karışmaz aklımız, köleliğin izlerini tenimizden kôr biçaklarla sıyrırız. Komünizm bizim için ekme arası helvadır uzun yollarla.

Bizim için bele vurulan bardaktır, alına koyulan bezdir, sevgiliye alınan çoraptır. Anlamışımız bundandır ki biz hep hayatın ve ölenlerimizin arasında bir yerde, sarsıcı bir zamanda yaşarız...

Cemre içindiri bunca kıyam, bunca kıyamet. Bunca ses, soluk, sessizlik bir avuç içinde arkadaşların mezanına savrulan toprak içindir. İnanırız ki inanmak üzere inşa olmuştur benliğimiz.

İnanırız ki Hızır bizimledir, Mehdi her günü gelmek üzere örmektedir. Bizim için uğruna ölünecek dava, misafirliktir, aşık mektuplandır, kurutulmuş karanfillerdir, sıkı tutulmuş elleridir.

Saçlarım taranmıyor aslında. Yüzün yok. Bütenlerden ölümcül haberler geçiyor. Saçlarım taranmıyor yüzünü göremiyorum kör oluyorum.

Vedalar zor geliyor gittikçe. Hayat bize fısıldamıyor bazen, ellerimizde ateşleniyor yazılmamış kâğıtlar...

Cemreler düşme, Hıdır bana inanmasa, İbrahim ağabeyim olmasa kör olurum.

Kör.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Çiçekseverim

Evime hiç sakı çiçeği almadım. Pencere önündeki orkidelerinin açan çiçekleri ile övünenler, çocuğunun saçını okşar gibi menekşelerinin yapraklarına dokunanlar, uzun zamandır beklenen tomurcuğun patlamasına, mevsimler bundan sonra hep bahar olacak haberi almışçasına sevinenlerden değilim. Buna rağmen, ısrarsız açan çiçeklerini gösterip "Bak ablası nasıl da kuduruk çıktı bu" diyenlerle, tahammül etmekte zorlandığım pek çok sohbetin içinde kaldım. Kurur! çiçeklerinin adını sanını cinsini, aman aslında nasıl da kurur bir dalken çiçek açtığını anlatıp, bitkiyi gözüme sokarcasına gösterenler ise benden yana hep hayal kırıklığına uğradı. Çünkü ilgisizliğimin

sebebini, sohbeti bıçak gibi kesip bitirecek şekilde söylüyordum.

"Ben çiçek sevmem."

Çoğu çiçeksever, sanki "Ben yemek yemeden besleniyorum" ya da "Kulağımla nefes alıyordum, burnumla duyuyordum." demişim gibi şaşırırdı buna. Sözlerimin sebebini merak etmeyenler, sonucun hoşnutsuzluğu ile beni "bizden değil" ilan eder, mevzuyu kapatırlardı.

Oysa bazı mevsular kolay kapanmıyordu. Yaş büyüyüp dünya küçülse de kimi anıların etkisi, olduğu gibi yerinde duruyordu. Onlar ne büyüyor, ne küçülüyor, ne artıyor, ne

eksiliyordu. Pervasızca yerlerine kurulup, hayatın köşelerini istedikleri gibi yontan anılar. Çocukluk böyle bir şeydi işte. Baksan beş-on yıl bile sürmeyen yarım akıllı bir dönem. Sonrasında sırtına çok daha fazla yaş eklesen de hiçbir anı, o kısacık dönemde yaşananlardan kadar iz bırakmıyordu.

Aranıman demet satan mağazacılara değil çiçek üreten çiftçilere "çiçekçi" denilen zamanlar. Manyetolu telefonların üstüne dantel örtü örtülür, tek kanallı siyah-beyaz televizyonda nadiren çizgi filmler görülürdü. Ben çocuktum. Henüz okula başlamamıştım. O bahar, annem ve babamda bir haller vardı. Gözlerini, kör olanın bile fark edeceği bir ışık, seslerini sağırın bile duyacağı bir cıvıltı kaplamıştı. Babam, eve içinde rengârenk çiçekler olan dergiler getiriyor, annem ile birlikte aynı sayfalara tekrar tekrar bakıyorlar, durmaksızın konuşuyorlardı. Sonunda olan biteni bana da anlattılar. Tane tane, bir masal gibi... Zaman zaman pikniğe gittiğimiz meyve bahçemizde artık çiçekler büyüyecekti. Öyle heyecanlıydım ki! Rengârenk, kokulu bir dünyada Alice olacaktım. Sonrasında ise kimse biliyordum o zamanlar.

İlk zamanların anıları hayal meyal de olsa, sonrakiler belleğimin en sağlam köşelerine yerleşti. Annem ve babam, gün ışığıyla bahçeye koşardı. Beni evden daha geç alırlar, armut ağacının dibine otupturn hızla işe koyulurlardı. Kıştan anlaşıktıken yemiyeli işçilerin çoğu, her yaz türlü bahanelerle yok olur, onlarca serada büyüyen yüzlerce çiçek, annemin narin, babamın esmer ellerine kalırdı. Bahçe büyük, iş çoktu.

Bizimkilerin benden başka çocukları da vardı artık. Fideyken ürkek bedenlerini toprakla buluşturan, sonra göz alıcı renklerinin gizlendiği tomurcuklarını patlatan çocuklar. Kimi bahçede gökyüzü ve güneşle haşır neşir, kimi muşambalarla kaplı seralarda, kışın sobayla ısıtılarak, sulanarak, temizlenerek, zamani geldiğinde çiçeklerini bedenlerinden şefkatle alarak çok ama çok sevilerek büyütülürlerdi. Hepsiyle tanıştırmıştı babam. Karanfil, sümbültüber, kasımpatı, gül, hüsnüyusuf, narin, statis. En çok sonradan doğrusunun glayör olduğunu öğrendiğim o zamanlar glayöl dediğimiz çiçeği severdim. Uzun ve güçlü bedeninden fıskıran asil çiçekleri vardı. Babam bir defasında usulca kestiği demeti kucağıma vermiş, "İşte böyle bebek gibi tutacaksın." demişti. Kalbim heyecanla çarparak, güneşten yanımsız kollarımı kaplayan serin dallarını kucaklamış, yüzüme dokunan zarif

Oysa bazı mevsular kolay kapanmıyordu. Yaş büyüyüp dünya küçülse de kimi anıların etkisi, olduğu gibi yerinde duruyordu.

beyaz çiçeklerini kolumağıstım. O gün ona hayran olmuştum.

Yalnızlığın tek başınalıktan farklı olduğunu çabucak öğrenmiştim çiçek bahçesinde. Bakarsan bir ağaç dibine serili kilimin üstünde yalnız bir çocuk, oysa ne kalabalık etrafı. Kırmızı şapkallı bir bebek, cızırtılı şarkılar çalan radyo, harflerini birleştirenek okuduğu, gazeteler, hohlanan tükümezek kalemler, resimli çocuk dergileri. Sadece bunlar mı? Telaşa bir o yana bir bu yana koşturan karıncalar, "bende bal yok, çiçekte pek çok" şarkısı ile çiğlağın teğet geçen anılar, toprağı eşelersen selam veren solucanlar ve diğerleri...

Oyunlar bitince uzanıp gökyüzünü seyredirdim. Mavilerin içinde şekilden şekle giren beyaz bulutlarla içimi sabırsız bir sevinçle kaplardı. Sınırlarını çizmeden ha'yal kurmak, ilımsız akşam denizinde sırt üstü yüzmeye benziyordu. İnanıyordum, ben büyüyecaktım her şey çok güzel olacaktı.

Gün uzundu. Sabah serinliğı yerini öğle güneşine bıraktığında, ılımlar ağacının gölgesinde yenilecek zeytinli, helvalı öğle yemeğı zamanı geldi demekti. Bazen sıcak ve saygılı olmam öğütlenen teyzeler olurdu yemekte. Terden insanmış yemenilerin düzeltip annemin kurduğı sofraya otururlardı. Onlar pek çocukların diline pelesenk olan "yevmiyeçilerimiz" değil misafirlerimiz, yol arkadaşlarımızı. İnsanları sevmeliydik, insanları ve doğadaki her şeyi. Toprağı, çiçekleri, yabani otları, ağaçları, hatta batınca çayır çayır yakan sandiklenli, tüyler ürperen kırkayakları, yeşil tırtılları, başakların arasına gizlenmiş yılanları, ırılı ufak karıncaları, kuşları ve göğüş sevmeliydik.

Akşam olmaya başladığında telaş artardı. Demetlenmiş çiçekler, tahta sandıklara özenle yerleştirilirdi. Babam sandıkları kooperatife yetiştirmek için yola çıktığında, annem ortalaktaki alet edevatı toplar, konu komşuya verilecek çiçek demetlerini, meyve poşetlerini hazırlardı. Dönüş yolunda, babam bedenini nasıl taşıy bilmeden bir de omuzlarına çıkar, sağı solu seyre daldırdım.

Günter günleri, yazlar yazları kovalıyordu. Annem ve babamın gittikçe keyifsizleştğini seziyordum. Bazen konuşmalarına şahit olurdum. "Üretici hiç kazanmıyor. İş mi bu, çiftçi didinsin sonra da böyle sömürsün." diyordu babam. Cebinde terden rutubetlenmiş ince pembe mezat kağıtlarını atıyordu masaya. "Kooperatiflerin de adı var. Kime hizmet ettikleri belli değil!" diye deşin dostun "Ne uğraşıyorsun, öyküme yazmış adamsın. İlle çiçek diyorsan aç bir dükkân." demelerine kulak asmayor, işinden vazgeçmiyordum. Her sene sil baştan

araştırıyor, fuarlara gidiyor, yeni çiçek soğanları alıp yeni yöntemler deniyordur. Oysa sorun nasıl ya da ne kadar güzel çiçek yetiştirildiğinden değildi. Bunu babam da biliyordu.

Babamın anneme en güzel doğum günü hediyesini verdiğini seneydi. O sıra başka hiçbir bahçede olmayan, yarım daire şeklinde metal bir gül serası. Annem besbelli daha çok çalısacak, daha çok yorulacaktı ama içinde kırmızı güller yetiştirecek koca bir serayı hediye alınca gözleri ıslıdamıştı. Ekmek derdinde direnen romantizmin, hayat içinde var olmaya çalışan hayallerin el ele yolculuğuna şahit oluyordum. Emek nedir çoktan öğrenmiştim, artık aşkı da biliyordum. Çok değil birkaç hafta sonra da hırs, kötülük ve ihanet sözcükleri ile tanışacaktım.

O akşam çok keyifliydi babam. Bahçeden erken ayrılıp amcamla balığa çıkmışlardı. Henüz zehirli bir havuza dönüşmemiş Marmara'dan, bir kova dolusu istavritle dönmüşlerdi. Temizlenen balıklar kızgın yağıda cızdırdı. Kokusu, tabakataki kırıcıkların, rokalann, domateslerin bile başını döndürdü. Babaannem, amcam, annem, babam ne zamandır sofrada böyle neşeyle bir araya gelmemişti. Tokuşturdıkları çay bardaklarından keyifli bir anason kokusu yükseliyordu. "Her şey güzel olacak." diyordu babam. Ben bunu zaten biliyordum, kalbim, sevinçten bir pamuk şeker gibi kabarıyordu.

Kapı çaldığında hepimiz ırkildik. Yemek saatı habersiz misafir gelmez, hiçbir çocuk hem zile basıp hem kapıyı yumurklamazdı. Amcam "ben bakırım." dedi, merdivenleri birer ikşer inip kapıyı açtı. Aşğıdan telaşlı sesler geliyordu. Babam sofradan kalkmaya kalmadan amcamın sesi duyuldu. "Abi yetiş, bahçe yanıyormuş!" Annem, babam, amcam koşarak evden çıktılar.

O gece, kucacağa sokulduğum babaannem hep ağladı. Anlamadığımı dualar etti, ben de tespihin bir ucundan tutup ona yardım ettim. Yangın mı çıkmıştı, nasıl olmuştu, söndürebilmişler miydi? Hiçbir şey bilmiyorduk. Korkuyordum. Saatler gece yarısını geçmemişti ki, annem geldi. Gözyaşının yol yaptığı ıslı yüzüne baktığımda Allah'ın dualarımızı kabul etmediğini anladım. Keşke ben de armut ağacının dibinde hayal kurmak yerine arkadaşları gibi Kuran kursuna gidip bir iki dua öğrenseydim. Çiçek bahçemiz yanıp kül olmuştu. İtfaiye geç gelmiş, kovalarlar dökülen sular rüzgârlı yaz gecelerinin el verdiğii alevlerin kuvvetine yetmemişti. Alice'in Harikalar Diyarı, sıyahı bir yorganın altında sonsuza dek yutulmuştu.

Felaketleri sahipsiz, kendiliğinden gelen şeyler sanırdım. Yanılımsım. Kısa süre sonra babam bahçeyi kimin yaktığını öğrendi. Bir yabancısı, bir hırsız, bir arsız olsa belki böyle kahretmezdi. Buna rağmen ne yüzüldü, ne ihbar etti kuzenini. Kendakçı, babamın her şeyi bildiğinden habersiz, bize gelip gitmeye devam etti. Çiçek bahçesinin içinde olduğu arsada küçük bir hissesi olduğundan, babamın buna karşılık ödediğı kirayı almaya gelirdi önceleri. Son zamanlarda ise ziyaretleri sıklaştı. Ev sahiplerinin gönlüsüzlüğünü anlamazlıktan gelir, saatlerce oturur, bölgedeki arsaların nasıl değerdendiğini, çiftçilerin birer ikşer müteahhitlerle anlaşmaya başladığını, kat karlılığı beş dairelik sözleşmenin çok katı olduğunu ballandıra ballandıra anlatırdı.

Babam toprak soğur soğumaz bahçeyi temizletti, traktörü sattı, alet edevatı diğer çiçekçilere verdi. Evin başköşesinde duran çiçek dergileri, çiçek, sera, mektup kelimeleri gibi bir anda yok oldu. Oyalanmadı babam, nicedir haber bekleyen müteahhitle anlaştı. Bir daire de halağına düştü. İnşaat hızla yükselirken babam eve kapanmış, kimselerle görüşmez olmuştu. Zaten o kiş, sıkça hastalanmış, kanepeden battaniye eksik olmamıştı.

Annemle, eskiden işe gittikleri şafak saatine kadar oturuyor, konuşuyorlardı. Ne zaman kulak misafiri olsam aynı şeyleri duyardım. Babam, onu hüzünle dinleyen anneme dünyanın tekinsizliğini, insanların harisliğini, kötülüğün gittikçe yayılan bir hastalık olduğunı anlatırdı durdu. Öfkeye kalınlaşan sesi, zaman zaman kısılır, sözleri gözyaşına karışır. "Çiçeklerime de kıyamadım ama o yavruçuklara daha çok yandım. Böcekler, karıncalar, anlar, yılanlar. Onların ne suçu vardı?"

Evimizin rengi de çiçek bahçemizin renkleri gibi solmuştu. Babamın küskünlüğü gittikçe içini kuruttu. Zamanla kimseye güvenmemeye, zoraki akraba ziyaretlerinde bile hırçınlaşmaya, etrafındakileri küstürmeye başladı. Sadece hayvanları ve çocukları, yani ona göre kirlenmemişleri seviyor, her şeyin başka olduğu bir dünyayı umutsuzca arzuluyordu. Çiçek bahçemizin üstünde betonarme katlar yükselirken, onu bidden erkten alan habis hastalığın vücudunu sarğıdını hiçbirimiz bilmiyorduk.

Armut ağacımı bir daha hiç görmedim. Yandı mı, kestiler mi bilmiyordum. Artık ne zaman küçük saksılara hapsedilmiş çiçekler görsem, etime sarıdiken batmış gibi yandım. Öğürce başlarını göğşe uzatmış, el ele salınan çiçeklerin, bir daha asla kurulamayacak mavi hayallerin, çubuk bir kıl bir hikâyenin hatırasına hatıracak "çiçek sevmem" deyip kestirip attım.

HALİL İBRAHİM SAĞLAM

Dünya Sinemasından 15 Polisiye Roman Uyarlaması Film

Bu dosyayı oluştururken sinema tarihinin farklı zamanlarına ait polisiye uyarlamalarından bir seçki oluşturmak istedim. Uyarlama olmadığı için türün muazzam örneklerinden *Se7en*, *Memories of Murder*, *Marshalland*, *The Chaser*, *Prisoners*, *36th Precinct* gibi filmler dosyada bulunmasa da hem türün klasiklerinden hem de keşiflerinden polisiye severleri tatmin edecek filmlerden bahsettım.

Türkiye'de polisiye belki hiçbir zaman çok izlenen bir tür olmadı ama dünya sinemasındaki örneklerinin çeşitliliği ve sürükleyici yapısı ülkemizde de sayılı denemelerde karşılık gördü. Ahmet Ümit bugüne kadar otuza yakın romanıyla polisiye denildiğinde Türkiye'de akla gelen ilk isim olduğu gibi romanları da en çok satan yazarlardan biri oldu. Polisiyenin içine tarihi, politikayı, gizemi, mitolojiyi, sokağı ve sokağın insanlarını, özellikle Beyoğlu'nu yedirerek özel bir dil yarattı ve sayısız sadık okuyucu kitlesi kazandı. Edebiyatın sinemayla ilişkisi, yazarın yönetmenle ilişkisi her zaman farklı bir dünyaya kapı araladı.

Ahmet Ümit öykülerinin efsanevi kahramanı Başkomiser Nevzat'ın hikâyesi henüz bir filmde canlandırılmadı ama üç kere diziye uyarlandı. 2001'de Karanlıkta Koşanlar'da Uğur Yücel, 2004'te Şeytan Ayırıtıda Gizlidir'de Çetin Tekindor tarafından canlandırıldı. Her iki dizi de zamanına göre başarılı sayılırdı. 2007'de Altan Erkekli'nin başrolünde Komiser Nevzat Kanun Namına adlı bir dizi daha çekildi ama tutmayarak kısa sürede yayından kaldırıldı. Ümit romanlarının birçoğunun filme uyarlanması konuşuldu fakat yalnız ikisi çekilebildi. 2007'de Turgut Yasarlar yönetmenliğindeki *Sis ve Gece* çekilen en iyi Ahmet Ümit uyarlamasıydı. 2012'de Ersan Arserver'in yönettiği *Bir Ses Böler Geceyi* ise pek ses getirmedi. Ümit'in en güçlü romanlarından Kavim'in uyarlanması farklı dönemlerde farklı yönetmenlerle haber oldu fakat günümüzde halen çekilemedi. Ümit'in bir öyküsü 2004'de Çalınan Ceset adıyla TV filmi olarak yayınlandı. En son 2019'da Nâzım Hikmet ile Ahmet Ümit'in gerçek hayat hikâyelerinden uyarlanan, senaryosunu bizzat Ümit'in yazdığı *Merhaba Güzel Vatanim* beyazperdede gösterime girdi.

Ülkemizde polisiye roman uyarlanmak istendiğinde ilk akla nasıl Ahmet Ümit geliyorsa yurt dışında da bu alanda eserleri birçok kez uyarlanan sayısız yazar mevcut. Jean-Christophe Grange, Jo Nesbo, Stieg Larsson, Dan Brown, John Le Carré ve elbette bu konuda rekoru elinde bulunduran Agatha Christie. Bu dosyayı oluştururken sinema tarihinin farklı zamanlarına ait polisiye uyarlamalarından bir seçki oluşturmak istedim. Uyarlama olmadığı için türün muazzam örneklerinden *Se7en*, *Memories of Murder*, *Marshalland*, *The Chaser*, *Prisoners*, *36th Precinct* gibi filmler dosyada bulunmasa

da hem türün klasiklerinden hem de keşiflerinden polisiye severleri tatmin edecek filmlerden bahsettım.

The Maltese Falcon (1941)

Amerikan sinemasında film noir akımının ilk örneği ve en önemli temsilcisi olan Malta Şahini, hardboiled polisiyelerin usta yazarı Dashiell Hammett'in romanından uyarlandı ve bir o kadar usta John Huston tarafından yönetildi. Türünde pek çok ilke imza attığı ve türün devamında sıklıkla taklit edildiği için bir klasik halini alan film 'tüm zamanların en iyi 100 polisiye kitabı' listelerinde yer alan bu

romanın üçüncü ve en etkili uyarlamasıydı. Atmosferi, gizem duygusu, karmaşık olay örgüsü, çetrefilli karakterleri ve Humphrey Bogart efsanesini başlatan film olarak tarihe adını yazdırdı.

The Big Sleep (1946)

Amerikan polisiyesinin klasikleşmiş isimlerinden Raymond Chandler'in romanından uyarlanan, farklı türlerde önemli yapımların yönetmeni Howard Hawks tarafından yönetilen ve senaryosunda William Faulkner imzası bulunan Birleşen Kalpler, Chandler'in efsanevi Philip Marlowe adlı

dedektif karakterini Humphrey Bogart'ın bedeninde ete kemige bürümüştü. Senaryonun grift yapısı, unutulmaz diyalogları, karizmatik Bogart ve femme fatale Lauren Bacall arasında oluşan derin kimyayla türün mihenk taşı filmleri arasına adını yazdırdı.

The Boston Strangler (1968)

Cerold Frank'ın kitabından Richard Fleischer yönetmenliğinde uyarlanan Boston Canavarı polisiye getirdiği yenilikçi tercihlerin yanı sıra seri katil filmleri janrında gerçeklikten ve belirsizlikten güç almasıyla bir nevi Zodiac ve Memories of Murder gibi başyapıtlarına öncülük. Ekran bölme tekniğini stil haline getirmesi, henüz yarısına gelmeden katilini göstermeye başlaması, ilk yirmi dakikada başroldeki dedektifin bile olmadığı belgeselvari bir aktarım sunması, türün her türlü klasik öğüsünü bozarak ilerleyen soğukkanlı rejisiyle az bilinen ama başyapıt kalibresinde bir film.

The French Connection (1971)

Robin Moore'un aynı adlı romanından William Friedkin yönetmenliğinde uyarlanan, en iyi film dahil beş dalda Oscar ödüllü Kanunun Kuveti dört başı mamur bir polisiye klasığı olmasının yanı sıra nefes kesen araba takip sahneleri ve paralel kurgu teknikleriyle ardılarını ilham vermiştir. Filmin en gerçekçi polisiye filmleri arasında sayılmasında Friedkin'in takip sahnelerinin ve Gene Hackman'ın rolüyle bütünleşen performansının yanında olayın gerçek isimlerinin de filme katkı sağlaması yatmaktadır.

Murder on the Orient Express (1974)

Kitapları en fazla sinemaya uyarlanan polisiye üstadı Agatha Christie'nin en ünlü romanlarından Ark Ekspressinde Cinayet, Sidney Lumet yönetmenliğinde Albert Finney, Sean Connery, Lauren Bacall, Ingrid Bergman gibi her biri başrol personası bulunan oyunculu geçidine sahip bir kadroyla uyarlandı. Christie'nin 1933 yılında İstanbul'da Pera Palas otelde yazdığı roman İstanbul'da geçen sahneler de barındırır. Christie'nin başat karakteri Hercule Poirot rolünde Albert Finney biraz karikatürize bulunsa da film kalabalık karakterleri ve çarpıcı finaliye en başarılı Christie uyarlamalarından biridir.

Prince of the City (1981)

Robert Daley'nin polis yolsuzluğunu ifşa eden bir NYPD memuru hakkındaki kitabından uyarlanan ve usta yönetmen Sidney Lumet tarafından yönetilen bu şahane neo-noir belki de sinema tarihinin en hak ettiği değeri görömemiş polisiyelerindenidir. Lumet'in bundan sekiz yıl önce yine polis teşkilatlarıyla ilgili Serpico'yu çekmesi sebebiyle onun gölgesi altında kalan fakat ondan hiç aşağı kalır yanı olmayan, yazışma ve ahlaki ikilemler konusunda içeriği zengin, atmosferi etkileyici bir film.

The Silence of the Lambs (1991)

Hannibal Lecter karakterinin yaratıcısı Thomas Harris'ın romanından Jonathan Demme yönetiminde uyarlanan Kuzuların Sessizliği bir polisiye gerilim klasığı olarak listenin olmazsa olmazı. En iyi film dahil beş dalda Oscar ödüllü yapım Jodie Foster'in ve bilhassa perdede sadece on altı dakika gözükmesine rağmen başrol olarak Oscar kazanan muhteşem Anthony Hopkins performansıyla en çarpıcı seri katil filmlerinden.

The Crimson Rivers (2000)

Kitapları defalarca filme ve diziyeye uyarlanan ünlü Fransız polisiye yazarı Jean-Christophe Grange'in iki romanlarından Kızıl Nehirler birçoğu izleyiciyi tatmin etmeyen Grange uyarlamalarına kıyasla en iyilerinden biridir. Jean Reno ve Vincent Cassell ikiliyle hafızalarda yer eden, Grange'in en sevdiği iki farklı hikâyeyi birbirine bağlama metodunu uygularken merak duygusunu üst seviyeye tutmayı başaran ve finaliyle izleyiciyi şaşkırtan film ülkemizde de romanın sevenleri tarafından ilgi görmüştü.

Tell No One (2006)

Harlan Coben'in oldukça sürükleyici gerilim romanından Guillaume Canet'in uyarladığı Kimseye Söyleme, sekiz yıl yaşıyla haykırı öğüsüyle polisiye düzlemi üzerinden gizem ve merak unsurları yoğun, seyriz zevki heyecanlı ve yüksek, müzikleri enfes, finali şaşırtıcı, duygusu kalıcı bir film.

Sis ve Gece (2007)

Ahmet Ümit'in çok satan polisiye romanından uyarlanan filmi Turgut Yasarlar yönetirken, komiser Sedat rolünü Ügür Polat canlandırdı ve ona Selma Ergeç'ten İlyas Salman'a, Oktay Kaynarca'dan Yetkin Dikinciler'e kadar kalabalık bir oyuncu kadrosu eşlik etti. Yerli sinemamızın has polisiye türünde nadir örneklerinden olan film sisli ve karamsar atmosferiyle öne çıkıyor, her an karışmaya çıkan yeni karakterlerle bilmece usulü ilerleyerek şok edici ve duygusu güçlü bir finale zemin hazırlıyordu. İlyas Salman'a yardımcı erkek oyuncu ödüllü kazandıran dokuz dakikalık monologu hafızalarda yer etti.

Zodiac (2007)

Eski bir karikatürist ve yazar olan Robert Graysmith'in romanından uyarlanan film, gelişmiş geçmişin ve azılı seri katillerden biri olmasına rağmen kimliği bilinmeyen ve hiçbir zaman yakalanamayan Zodiac katilini ele alıyor. On üç yıl boyunca Zodiac katilini bir saplantı haline getiren Robert Graysmith eklenişinde katmanlı bir anlatı inşa eden Fincher, atmosferiyle unutulmaz bir polisiye ve bilmece başyapıtına imza atmasına rağmen film diğer klasikleri Fight Club ve Seven kadar hak ettiği değeri görmedi.

The Girl with the Dragon Tattoo (2009)

Milenyum çuklemesi dünyada seksen milyondan fazla kopya satan İsveçli gazeteci ve yazar Stieg Larsson'un bu karanlık polisiye serisi Niels Arden Oplev yönetimindeki ilk film olan Ejderha Dövmeli Kız ile başladı. Popüler Lisbeth Salander karakteri Nomi Rapace'ın muhteşem performansıyla özdeşleşen film karanlık, şiddetli ve görkemli bir deneyimdi. Serinin diğer filmleri Ateşle Oynayan Kız ve Arı Kovanına Çomak Soka Kız ise Daniel Alfredson yönetiminde uyarlansa da ilk filmin etkisine ulaşamadı. 2011'de David Fincher tarafından Hollywood yeniden çevrimi yapılan filmi orijinal filmin üstüne çıkamamaya daha Oscar ödüllü kurgusu ve açılış jeneriğiyle akıllarda kaldı.

The Secret in Their Eyes (2009)

Eduard Sacheri'nin romanı yazarlar birlikte senaryolaştırarak filme uyarlayan yönetmen Juan Jose Campanella belki de Arjantin sinemasından çıkan en güçlü filmlerden birine imza atmıştı. Yabancı dilde en iyi film dalında Oscar ödülünün de sahibi olan Gözlerindeki Sir, yirmi beş yıl yaşıyla ve sonuçlanamayan bir cinayet vakasını derinlikli yazılmış karakterleri, sinema tarihine geçen beş dakikalık tek plan stadyum sekansı, Ricardo Darin ve Soledad Villamil arasındaki yoğun kimyayı ve akıldan çıkamayacak finaliyle işliyordu. Hollywood'un kayıtsız kalamayarak yeniden çevirdiği 2015 tarihli kötü uyarlamasından ise uzak durmakta fayda var.

Headhunters (2011)

Norveç'in en ünlü polisiye yazarı Jo Nesbo'nun romanından uyarlanan Morten Tyldum yönetmenliğindeki Kafa Avcılar yüksek gerilim duygusu, dinamik kurgusu, sürükleyici senaryosu ve iki başrol arasındaki zekâ savaşıyla çok beğenilmişti. Nesbo'nun polisiye külliyatına kazandırdığı önemli karakter dedektif Harry Hole bu filmde bulunmasa bile Headhunters çekilen en iyi Nesbo uyarlamasıydı.

Department Q Serisi (2013-2014-2016-2018)

Jussi Adler-Olsen'in kitaplarından uyarlanan ve sekiz polisiye romandan oluşan Department Q serisinden dördü sinemaya uyarlandı. İlk ikisi Mikkel Norgaard, üçüncüsü Hans Petter Moland ve dördüncüsü Christoffer Boe tarafından çekilen filmler başrolleri Nikolaj Lie Kaas ve Fares Fares eşliğinde her filmde başka bir vakaya odaklandı. İskandinav polisiyelerini tanımlayan nordic noir türünün en önemli temsilcilerinden olan serinin şimdilik uyarlanan Kafesteki Kadın, Sölm Katilleri, İnancın Tuzakı ve İhtikamın Sarıktı filmleri polisiye tutkunlarını soğuk, karanlık ve depresif atmosferiyle memnun eden bir seri.

FULYA ÖZLEM

Arslan mefruşat

"İş görüşmemiz esnasında çingiraklı kapının sesiyle içeriye giren çaycı hepimizin önüne birer çay bırakmıştı. Handaki çay ocağından gelen bu sihirli iksir, çingiraklı kapının dışında hâlâ insanların çay içtiği normal ve nispeten özgür bir dünyanın varlığına kanıt olduğundan hoşkuyla höpürdetmiştim çayımı."

"Bugüne kadar başına gelen her şey, şu an başına gelenlerin bir parçasıydı"
Mülksüzler, Ursula K. Le Guin

"Kendimi hayatımda sıkışmış gibi hissediyordum. Sanki zaman geçmiyor, sanki benim seçemediğim bir dünyada mahsur kalmışım, elimdeki anahtar açmıyor istediğim kapıları, hiç kimse tanıdık gelmiyor." diyordum.

"Peki bu size neyi hatırlatıyor?" diye soruyor terapistim, "Çeçmişinizde böyle hissettiğinizi bir anı, anıyı hatırlıyor musunuz?" Kendimi zorluyorum bir süre, ama hayır, aklıma hiç öyle bir anı ya da dönem gelmiyor. Ne garip...

Henüz alamadığım kararların ağırlığı altında ezilmiş, iki büküm yürüyorum Eminönü'nde. Arkamdaki kalabalık, homurdanarak önümdeki kalabalığa ulaşmaya çalışıyor, izin vermiyorum, biraz sabredin ben, öncem olun, sonram olup da ne yapacaksınız... Ayaklarım beni Tahtakale'ye doğru götürürken İpekçiler İşanı dikkatimi çekiyor, nereden hatırlıyorum ben burayı? Benim perdeleri burada bir dükkana mı yaptırmıştım acaba? Birden kaderimi değiştiren binlerce tuhaf öğle sonrasından bir tanesini hatırlıyorum: O yıllarda insan iş bulmak için gazetelerdeki iş ilanlarına başvururdu. Yani ilandaki numaraya telefon açar, sorardı demek istiyordum. "İngilizce bilen, yetiştirilmek üzere dış ticaret elemanı" benzeri bir ilana başvurmuşum ben de. Verilen numarayı aradığımda karşıma çıkan beyefendi, iş görüşmesi için bu adresi vermiş, öğleden sonra saat iki buçukta gelmemi söylemişti. Yurttan otobüsü Eminönü'ne gelmiş, kalabalığın içinde boynum ağrıyarak binaların işislerine bakıyor, balkonlarındaki, üst kat pencerelerindeki envai çeşit levhada, aradığım ismi görmeye çalışıyordum. Sonunda neoklasik bir taş binanın önünde durmuş, doğru yere geldiğimi teyit etmiş; üst üste istiflenmiş gibi duran onlarca perdedi, çuhacı, manifaturacı, iplikçi vesaire arasında ikinci katta Arslan Mefruşat'ı görmüştüm. Sonrasında artık hayatımın her günü olabilecekle olaylar silsilesi pek hızlı gelişti: Kapı bir çingirak sesi çıkararak açılıp arkamdan kapandı. Ön büroda şişman dikdörtgen bir masanın ardında kocaman göbekli ve gömlekli bir bey -patron olsa gerek- bana işin imceliklerini anlattı: Döşemelik kumaş üreten bir şirkettik ve benim görevim yabancı müşterilerle diyalog kurmak, müşteri yoksa bulmak, varsa derinine derman olmaktı. Yabancı dil yazışmalarını telefon görüşmelerini yönetecektim, dolgun bir ücret teklif ediyorlardı ve kabul edersem

Çizim: Başak Aksoy

hemen başlayabilirdim. Hatta aslında o gün deneme sürem başlamıştı bile, bana içerideki yazıhaneme gösterdiler. Ağzı var dili yok ama İngiliz diline hakim, üniversite öğrencisi 18 yaşında bir kızcağız olarak yazıhanemde yalnızdım şimdi. Her şey çok çabuk gelişmişti, herhangi bir şey "evet" dediğimi hatırlamıyordum ama "hayır" demeyince de sonuç bu oluyordu demek... İş görüşmemiz esnasında çingiraklı kapının sesiyle içeriye giren çaycı hepimizin önüne birer çay bırakmıştı. Handaki çay ocağından gelen bu sihirli iksir, çingiraklı kapının dışında hâlâ insanların çay içtiği normal ve nispeten özgür bir dünyanın varlığına kanıt olduğundan hoşkuyla höpürdetmiştim çayımı. "Yazıhaneme" geçtikten sonra oturup içinde kaybolduğum

Henüz alamadığım kararların ağırlığı altında ezilmiş, iki büküm yürüyorum Eminönü'nde...

deri koltuğu; dirseklerimi dayadığım, ahaşp üzerine cam kaplama masamı; üzerindeki deri kaideli dosya ve dolmakalem takımını, zımbayı, camın altından görünen kartvizitleri; duvardaki Arslan Mefruşat yazılı piriç saatini -saat öne vardı- masamdaki Arslan Mefruşat'ın bastırıldığı saatli maarif takvimini; duvarlarda dev bir kütüphane gibi dört bir yanı boydan boyakaplayan yüzlerce top kumaşın desenlerini izlerken bir hologramın içine kaçmış gibi dışarıdaki dünyadan halka halka Arslan Mefruşat evreninin merkezine doğru çöküyordum sanki. O anda çingiraklı kapı açıldı ve çaycı girdi, benim de kapımı açıp içeri doğru seyirtti, masama bir çay

biraktı. "Yaşasınnn Çay!!" diye bir ses duyduğumdan, o arada çaycı da "Boş var mı abla?" diyormuş, boş boş baktım yüzüne. "Boşssssssss var mı abbbbbbllaaağ" diyen sesi, içine düşmüş olduğum kuyunun dibinde yankılanırken çocuk kapıyı çekip çıktı. Eğer orada on dakika daha kalırsam Arslan Mefruşat beni yutacakmış, bu yazıhanede zaman duracak ve ben bana ait olmayan amaçlar için -Arslan Mefruşat'ın dış ticaretini geliştirmek- tanımadığım insanlara "iyi çalışmalar" diye biten iletiler göndererek ömrümü tüketeceğimşim gibi bir hisse kapıldım. Arslan Mefruşat'ın şanssızlığı, o sabahki derste Marx'ın yabancılaşma teorisini işlemini olmasızdı. Masamdan kalktım, çantamı koluma takıp kapıya yöneldim, patron bey: "Tuvalet mi? Alt katta solda, yalnız kilitlidir, herkes kullanınca piseniyor..." deyip elimi bir anahtar uzattı, fısıltı gibi bir sesle "sağ olun" deyip merdivenlerden indim, anahtar avucumda sıkıp binanın ağır demir kapısından öyle bir koşarak çıktım ki çaycı arkamdan bakakalmış olsa gerek... Otobüs durduğuna kadar hiç durmadan koşmuş ve nefes nefese 43R'ye atlamıştım; bir dahaki sefere "hayır" demekte gecikirimse bu kadar şanslı olmayabilirim diye düşünüp çok korktum herhalde. Ve bu olayı hiç yaşamamışcasına tamamen unutmuşum, belki de unutmak istediğimden...

Ancak fark etmeden, yirmi beş sene önce boğulacak gibi hissederek geçirdiğim o yarım saat, pusulam olmuş hayatta, avucumda, açmaya ihtiyacı olmayan bir kapının bana verilen anahtarıyla, açık havayı ciğerlerime çekip bana yabancı olmayan bir yere doğru tutturduğum o koşu, kiblem olmuş. Bir müsibet, bin nasihten iyi; hayır demeyi böyle öğrenmişim belki de.

İşte şimdi diyorum, terapistimin geçen seansta sorduğu soruya cevap verebilirim. Hatırlıyorum evet, o hiç bitemeyecek gibi gelen yarım saatte hissettiklerimin aynısını hissediyordum şu an hayatıma dair. Oysa sebebi çok bunun, bunu kendime kanıtlayabiliyim, artık kocaman yetişkin bir kadın olduğumu, beni kendime yabancılaştıran tecrübelerden basit ama kesin bir kararla uzaklaşmam gerektiğini, korkacak bir şey olmadığını gösterebilirim kendime... İçimde yenemediğim bir merakla İpekkıran Hanı'na doğru yönelip ağır demir kapısını itiyorum. Güzel bir restorasyon geçirmiş, stor perdeciler dolu tüm katlarda. "Benim arka odanın pencereye o dantelliler yakışır" aslında, "derken çaycı elinde sağa sola salladığı sıcak çay tepsiyle bana doğru yaklaşmaya başlıyor: "Anahtar n'aptın abla? Altımıza işedik!"

İmdaaaaaaay!! diye bağırarak kalabalığı yararak koşmaya başlıyorum, arkamdan kahkahalar atıyor, atıyorlar, biri, beşi, onu birden: "Anahtar n'aptın ablaaa? Aahahaha gel diyorum buraya!" Teri içinde yazıyorum, avucumda bir anahtar...

ÖNDER ABAY

Sessizlik öldürüyor

Seyim yapma şansız olduğunda yaz günü deniz kenarında olmayı evde çalışmaya, soğuk biray ı sıcak şaraba, karpuzu mercimek çorbasına tercih ederiz. Parlayan su, arkadaşlarımızın kahkahaları, terli sırtınıza değen rüzgâr; biraz özgürlük. Ülkece tatile ihtiyacımız var. Hepimiz iktidarın bitmek bilmeyen dramlarından, kolaylaşmasını bekledikçe zorlaşan yaptırımlarından uzaklaşmak istiyoruz. Keşke sihirli bir değnek uzansa da bizi Marmara'se götüre ama kısa bir çıkış yolumuz yok. Maalesef yaşadığımız ülke vicdan yoksunu yağmız zahirler tarafından yönetiliyor. Karpuzun tanesi 80 liraya satışa çıkarılan bir ülkede yazın eğlenme şansınız yoktur, seçim size bırakılmamıştır.

Hepimiz için geceyi sevdiğimizimizle dans ederek geçirmek, polis karakolu önünde beklemekten daha eğlencelidir. Ağaçlar kesilmesin diye nöbet tutmak yerine hepimiz onların altında dinlenmek isteriz. Mutluluk, sevgi, huzur elbette hissetmesiz güzeldir. Hayat bir Cernetto klipi gibi kolaylaşsa da gençler parklarda müzik dinlese. Kâğıt toplayıcıları, bar çalışanları, intihar eden müzisyenler, kapatılan tiyatroların işçileri de bunu isterdi. Gerçekliğimizde ise bir aylık maaşınızla üç günlük tatil yaptığınız deniz, parası olana bile keyif veremeyecek kadar kirlidir artık. Yasaklarda gidecek evi olmayanlara, kâğıt toplayıcılarına, geçinemeyen vatandaşlara ceza kesiliyor; insanların üst üste eklenen sorunları arasında bakıp yazı tatilinin hayalini kuracak halleri kalmadı.

Biliyorum bu konuları konuşmaktan sıkıldık, artık biraz eğlenmek ve yazı yaşamak istiyoruz. Herhangi bir ortama girdiğinizde ülke sorunlarından konuşulmasına bile tahammülümüz azaldı; öfkeyle püfleyerek içimizdeki sıkıntıyı atamıyoruz, konuyu değiştiriyoruz. Denizde oluşan salıyla ilgili uzmanlar ilk uyardığında ve suyu 2,5 derece ısıtan küresel iklim değişikliği sorunuyla kırk yıldır her duyduğumuzda yaptığımız gibi. Üzerinde etkimiz olan olmayan bu sorunlara üzülmüyoruz, sinirleniyoruz ama ilk dürtümüz kaçmak oluyor. Oysa Marmara denizi bu suskunluktan kurtulmamız gerektiğinin en büyük işareti, doğa artık üzerimize kusuyor.

1989 yılında azalan tür çeşitliliğiyle ilgili hidrobiyologlar uyardığında harekete geçilmedi çünkü daha kolay bir yol vardı; geçmezden gelmek. Ükenin sorunları konuşulmaya başladığında bir ortamdand hılcı uzaklaşmamız gibi en hızlı haz alabileceğimiz seçeneğe koşup sorunun kendiliğinden yok olmasını umuyorduk. 2007 yılında tekrar müsilağ yaşandı. Küresel ısınmanın sonucu olarak deniz suyu sıcaklığı artmaya başladı, balıklar öldü, deniz kirmızıya döndü. Akli başında olan her insanın yapacağını yaptık ve canımızı sıkan konuları unuttuk. Böylece sessizliğimizle işini kolaylaştırdığımız iktidar bir denizi öldürdü.

Karpuzun tanesi 80 liraya satışa çıkarılan bir ülkede yazın eğlenme şansınız yoktur, seçim size bırakılmamıştır.

Uzmanlar Marmara Denizi'nde insan boyunda köpükler oluşabileceğini, hatta suyun siyaha dönebileceğini söylüyor. Sorunlarımızın unutulmalarını konuşarak, bilmeyene anlatarak, susanlara bağırarak engellemeye şansımız var. İktidarın başarısızlığını ve ülkemizin 'gerçek' sorunlarını konuşmaktan kaçtığımızda, "Bi de onu mu dert edeceğizi?" diye uzaklaşma seçeneğimiz kalmadı. Havaalar ısınıyor, kanımız kayıyor ama sorunlar biz sustukça hiçbir yere gitmiyor.

Cadde ortasında tacize uğrayan kadınlara veya öldürülen sokak hayvanlarına gelene kadar bin tane derdimiz var. Adana geri dönüşüm tesisinde çıkan yangını, artan çocuk işçi sayısını da boş verdik. İyi hissetmek, tatil yapmak, eğlenmek varken bunları düşünmek hiçbirimiz istemiyoruz. İktidar da düşünmemizi istemiyor. Biz maden kapısında nöbet tutmadığımızda daha kolay talan ediyorlar. Biz doğruları anlatmadıkça Kanal İstanbul Projesinin müsilağ sorununu çözeceği yalanını yayıyorlar.

Şimdi görmezden gelmeyi seçtiklerimizin ileride daha büyük sonuçlarına katlanacağı. Konuşulmasına tahammül edemediğimiz sorunlar bize kendilerini hatırlatmanın bir yolu her zaman bulacaklar. Havamızı kirlittiler, toprak görmüyor, denizimizi öldürdüler ama yeter çok bile dertlendik. Susalım, bakalım sıra neye gelecek?

HAYDAR ERGÜLEN

“Sivas illerinde Ömrüm çalınır!”

“Akarsu’yum yansam da...”

Başlıktaki gibi değilmiş dizinin aslı, Akarsu’yum, yobazların faşistlerin en aşâğılık cinayetlerinden olan Madımak Oteli katliamında yakılmasının ardından böyle söylenmeye başlanmış. Devamı var, “kü! olup savrulsam da...” Öncesi de var, “Bazı bazı güleşem de yine gönülüm hoş değil”.

“Gönüller yapmaya gelenler” dendi Muhlis Akarsu. Bu uğurda da gitti. Kağıttan gönüller değil ama, tören gönüllerinden değil. Dili Ali, kalbi Muaviye söyleyenlerin, gönül derken gömül dediklerinden değil. Onlar yerlilik, millilik deyip halkın kültürlerini yok ederken, o geleneği taşıyanlara da yakıp kü! edeceklermiş meğer! İŞİD’in uzaklarda olmadıkları biliyorlardı, yalandan ellerini alınlarna siper ederek sanki uzaktaymış gibi gözlerini kısarak baktılar, tıpkı gönüllerini de kısarak insanları yaktıkları gibi.

2 Temmuz 1993 günü Sivas Madımak Oteline atışe vererek 35 canı yaran katil sürüsünün adı İŞİD değildi belki ama, suçlunun İŞİD’in işlediği suçlardan hiç de aşağı kalır yanı yoktu, övünebilirsin!

“Sıfatında nuryok”ların, dilinden din düşmeyenlerin duymayacakları kadar yoğun bir Tann sevgisiyle dopdolu bir Hak aşığı, halk aşığıdır Akarsu. Tannın çiçek açan ağaçta sever, gözü yaşlı bulutta sever, okşayarak bakan bir cift gözde sever, Tannın kendinde, kendini Tannda bulduğu ezgide, şirde, seste, sözde sever. Güzeldir sesi, yumuşacıktır, sözü gibi sazi gibi, en çok da akıp giden sesine, sözüne eşlik eden soyadı gibi, Akarsu’dur.

“Ne dediklini bilen ve alnının terini ‘hak’ diye silen ozan”ın, Aşk işsânı’nın bu anlamlı övgüsünü kazanmış olan Akarsu, yine onun sözleriyle, “her dediğini kitabın ortası gibi güzel söylüyor”ur. Sazi, sözüne uygundur ama, sesi de sazına uygundur. Onda bu uyumun imyesini hergizi duyarsınız. Köşeli, keskin, tırmalayıcı bir tarzdan uzaktır. Hemen tüm Alevi-Bektaşî halk ozanları gibi topluma “kayıtlı”dır, kayıtsız kalmamıştır, ama Alevi tasavvufunun etkisiyle onun dediği de, “akış” içinde bir “oluş”la nasiplemiş ve adeta “akışmış her ne var alemde” dercesine aşk deryasına dalmıştır.

“Muhabbet”e dalıp aleni unutmak gibi bir şey. Kendinden geçmek, candan geçmek, maldan mülkten zaten vazgeçilmiştir, değilde de o an vazgeçme anı, candan geçen aşka geç, düşer, erir, kaybolur ve o zaman kendini bulur.

Kaybolup bulunma hali değil bu, kayıpta bulunma, kayıp bulunma hali. Yarı ölüm, ama yan da aklı başla işte, cem, dem de, muhabbet del Kim bilir belki dünyaya gelme, dünyada bulunma sebeplerinden biri de bu, yalnızlığı

paylaşmaya gelmektir, “paylaşırsanız yalnızlık olmaz” diyor ya Asaf, aslında tam da ‘olmasını’ diye söylüyor bunu. Biz de ona uyuyor ve yalnızlık olmamış diyoruz!

“Öyle bir muhabbet ki, boş giren dolu çıkıyor, dolu giren veli çıkıyor, 300’den fazla deyişle çıkıyor Muhlis Akarsu deryadan karaya. Ne demeler, ne güzellmeler, ne övmeler, ne sevmeler, ne sitemler, “Ey sevdiğim sana şikayetim var/ne sevdiğin belli ne sevmediğin”, yine de “kimseye etmem şikayet” edebince, sevdiğini sevdiğine söyleme hali. Sevgisizliğin çoğaldığı günümüzde, “Bektaşîlerin dünyaya, insana sevgiyle bakışı yansır deyişlerinin sözlerine” diyor. Özlerinde olanın yüzlerine, sözlerine yansımasının doğallığı, “gerçeğe hu” düsturulla canlara verilen selam, kadın canlara, erkek canlara, hayvan canlara, ağaç, bitki canlara duyulan sabah aşkı, ‘vahdet-i tabiat’ı anıncan gereğidir. Tabiatla birleşmek ve tabiatın birleştiriciliği, yol da budur aslında inanç da. Maksat da marifet de Alevi olmak, Bektaşî olmak değildir, onlar rıza şehirleridir, yolun başlangıcıdır, uğurlar olsun, yolunuz açık olsun, engin olsun, aşkla, tatlılıkla, iyilikle dolsun diye ardimızdan döken sulardır Alevilik, Bektaşîlik, ne dindir ne mezheptir ne sistem ne şu ne bu, dostluktur, yoldaşıktır, yoldur, hepsi bu.

Deyişlerin, nefeslerin söylediği de budur, cana, tabiatı, hayvana, yeryüzüne saygı da aşkla olur, yol kimseyi yalnız bırakmaz, Pirlar, Hünkârlar, Veliler doludur, biri elinden tutar biri gönlünden, biri el verir, biri dil verir, biri tel verir. Yeter ki yol kıymetibilsin!

Yola cemden çıkar Akarsu, zakirlik yapar. Yanında bağlamasıyla. Geleneği Hacı Bektaş-ı Veli’den Pir Sultan Abdal’a, Yunus Emre’den Aşk Veysel’e bir sürektir. Bu sürekte Davut Suları’den Aşk Mahzunî’ye, ve ‘Muhabbet’ ehli Arif Sağ, Yavuz Top, Musa Eroğlu’na, hepsiyile dertleşir, söyler, halleşir. Karacaöğlen efendimiz de Akarsu’ya “aşk üzerine olsun” demistir.

“Küstürdüm barışamam”dan “Gurbeti ben mi yarattım”a, “Bu yarayı dosttan aldım ezeli” den “Ömrüm geldi geçti bir aşkım gibi”ye ve dünyaya geçtiği “karnı büyük obur dünya/yeşin yine domadın mı?” deyip hesap sormaktan çok, sitem ettiği türküye kadar, lirik bir damardan çalıp söylerken, Muaviye tohumları olan Yezitler eliyle katledilmiş bir güzel insan, bir güzel aşkırt. Kocaman kara gözleriyle, yeryüzüne yeni gelmenin şaşkınlığı okunur bakışlarından, iyiliğin gülümsemesi, gülümsemenin iyiliği durdurur resmine bakma. Amcama benzetirim onun, aynı yolda olmanın sıcağından belki de, aynı kocaman kara gözlerle baktığı yeris tımsadın.

2 Temmuz katliamında düşürilmiş, gönlümüzü, canlarımızı yaktıklarından beri,

“bazı bazı güleşem de/yine gönülüm hoş değil” dediği gibi yiz Akarsu’yumuzun.

“Ozan, kalaycı, işçi” Nesimi

Ahmet Yesevi Üniversitesi’nin “Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü”ndeki Nesimi maddesinin başlığını sevdim, yazıma başlık yaptım ben de. Yaşamöyküsünün sonundaysa, “Pir Sultan”ı ama şenliklerinde Madımak Oteli’ne yönelik saldırıda vefat etmiştir” yazıyor, demek ki bir otelin, içinde insanlar varken yakılması, zaten bu yüzden yakıldı, herkese ağır geliyor, yazması bile ağır geliyor olmalı ki, ‘yakılarak katledildi’ denilmiyor, ‘şehit edildi’ denilmiyor, demesinler, önüne gelenin şehit ilan edildiği memlekette, çoğu sanatçı, yazarlar, dünya boğarak öldürülen 35 can da bizim şehidimizdir! Sivas şehitlerimizdir, Maraş gibi, Gazi gibi, Gezi gibi ve daha niceleri gibi tıpkı!

Ahmet Yesevi demesinki, aynı sözlükte Muhlis Akarsu maddesi, “Pir Sultan Abdal”ı ama etkinlikleri” için gittiği mecliste, hayatını kaybeder” diye bitiyor! Ne duyarlılık! Demek Akarsu Sivas’a hayatını kaybetmeye gitmiş! Felek gözün kör olsun!

Nesimi, adından soyu belli, yolu belli. Ne çare, sonu da belliymiş! Alevi halkı şiiirini Pir Sultan kanadından, Davut Suları, Ali Ekber Çiçek, Neşet Ertaş’tan farklı olarak, daha çok toplumsal olan derdin, haksızlığın uğraşında, isyanı, itirazı daha belirgin, davayı ‘Divan’da değil bu dünyada görmek isteyenlerden, Aşk Mahzunî, Aşık İhsani, Feyzullah Çınar gibi.

Üç Nesimi’den sonuncusuydu, Seyyid Nesimi, Kul Nesimi, Çimen Nesimi. İkinci ‘Bende sığar iki cihan ben bu cihana sığmamız’ dedi, “yeryüzünün halifesi hünkara minnet eylemem” dedi, Tannın insan-ı kamil’de zuhur ettiğini savununca da, kendisini Tannla bir gördüğü suçlamasıyla Halep’ti derisi yüzürek öldürüldü, “Nesimi’im yüzün beni/derim meydana medyan da” diyen olur. İkincisi Kul Nesimi, “Biz mezhep bilmeyiz yolumuz vardır” deyip, ardından da hakikatı söylendi, “Biz müftü bilmeyiz fetva bilmeyiz”, onun da Kızılbaş ayaklanmaları dersinde devlet tarafından öldürüldüğü rivayet edilir. Yoldaki son Nesimi’yi, Çimen’i ise, yine Yezit soyu almıştır yaşamından, kavgasından, sevenlerinden, ama yol buradadır ve onların adıyla, anısıyla, yalnızca Alevi-Bektaşî toplumunda değil, hayır, Ruhi Su’nun “insan olan insan gelsin beraye” dediği insana, yeryüzüne armağan olan mirasıyla sürecektir.

Nesimi Çimen, Anadolu’da adını aldı, adı verilen anlamda söylene ‘adivurları’ Seyyid ve Kul Nesimiler geleneği, Fazlullah’ın Hurulufik ögretisiyle beslenip bu uğurda derisi yüzülen ve zahite, softaya, fetvaya karşı “gah

çkarım gökyüzüne seyrederim alemi/gah inerim yeryüzüne seyreder alem ben'i" diyerek öğrettiği içselleştiren iki öncüllerini yalnızca adını değil, düşüncesini de, derisi de yüzüyle, dili de kesilse, yakışla da söyleme cesaretini almıştır. Nesimiler'e de bu yakışır.

Nesimi de bu çağın, bu toprakların derdini, sıkıntısını hem bağlamasına, ufkattan da ufak üç telli saz olan 'cura'sına yükler. "Elime, diline, beline" öğretisinin ses hali olan "eline, diline, teline"yleyilerek, melekette, yurtdışında, "nerede olursun ol/yürü üstüne üstüne/tükür yüzüne celladan/fırsatın işbirliği hayırın" diyen Ahmed Arif'in sözünü tuttu.

Nesimi Çimen: Dersim Derviş Cemal Ocağının bağlarından, dede soyundan, hiç öğrenim görmeyen ümmi olan, bakırcılık, kalaycılık yapan, Yaşar Kemal'le tanışan, Behçet Kemal Çağlar'ın 'tavassut'u'ya mozaik fabrikasında iş bulan, haksızlığa, kayırmaya ta o zamandan karşı olduğu için, işe ancak 9 ay dayanan, aydınlanmasına TIP gibi ilerici bir parti bulan, partisine ve sosyalizme o kopmaz gönül teliyle bağlanan, Mahzunı, İhsanı ve Kul Hasan'la birlikte safları sıkılaştıran, onları 'kara düzen' bağlama çalarken, curasıyla Nesimi Düzenini kuran, müziyen ve müzikolog Ulaş Özdemir'in demesine göre, sol hareketin ve TIP'ın yükselmesine karşın sazın düşünce pek sert vermeyen, "dede" tavından uzaklaşmayan, ve her aşğın harcı olmayan "üç telli curaya duygu vermez"i başarılan bir 'dik ve sağlam' adam.

Dik ve sağlam olunca ne oluyorsa meleketteki Nesimi'ye de o oluyor: TIP için Anadolu'yu geziyor, "Nesimi'yim Anadolu mezarım/Dostum bitil bezden kefen yırt bana". diyor, Pir Sultan oyununda oynuyor, söylüyor, gözetilince alını, binyığın yarısı 'kıldan tüyden herifler tarafından' tek tek yolunarak serbest bırakılıyor! Vaz mı geçiyor, adı Nesimi olan biri, vaz geçer mi? Yola olduğu gibi sosyalizme de inancı daha güçleniyor, Zeytinburnu'ndaki gecekondusunda ağırladığı adlara bakalım: Yaşar Kemal, Behice Boran, Yılmaz Güney, Atıf Yılmaz, Harun Karadeniz, İlhan Selçuk, Mahzunı, İhsanı, Emekçi...Az kaldı sosyalizm Zeytinburnu'nda kuruluyormuş! Ah keşke!

Ya Almanya ve Fransa'daki çevresel Abidin Dino, Niyazi Berkes, Pertev Naili Boratav, Tülay German. Yani tüm iç ve dış mihrakların dostu, yoldaşı olmuş Nesimi Çimen. Avrupa'da radyoları, festivalleri, konserlerdeki dinletileri, plak kayıtları ve Fransa'da "Chant du Monde", dünya çarçıklarından dizesinden, Deniz Güzmiş ve yoldaşlarının iş yaptığı "6 Mayıs" ünzuçları.

Oğlu Mazlum Çimen balet ve müziyen, torunu Sakı Çimen piyanist. Curayla başlayan müzik sevdası, zenginleşerek sürmüs. Adların güzelliğini de bakın: Nesimi, Mazlum, Sakı. Düzen karşıtı, protest şarkılarından sonra yeniden geleneğe dönüs, semahlar, deyişler, onun adıyla anılan bağlama çalma tekniği, şelpe. Yani 'bağlamayı tezenesiz çalma yöntemi'. 'Keçpe' kadar bir sazla, yani üç telli curayla, göğsünden gezirdiği yurdunun hem acılarını hem özlemlerini söyledi durdu, türkülerinin

adını barış koydu: "Dostluklar kurulsun insanlar gulsün/Barış güvercini uçsun dünyaya/Yok olsun kötülük düşmanlık olsun..."

Curasıyla 50 yıl yoldaşlık etmiş koca yürekli aşık, Nesimi Baba. Paris'te 1970'de kendinden geçmiş curasını çalarken, Tülay German'ın da hangi türküyü söylüyorsa dalıp gittiği o siyahbeyaz fotoğraf, Edip Cansever'in "Bu Gemi Ne Zamanlı Burada" şiirinin son dizesine benziyor: "Belki yakın gidecek/Bir an gelecek bir başka anının yerine.../İnsan bazen ağlamaz mı bakıp bakıp kendine."

Babam da Türk Mahzunı'nın arkadaşıydı, ama hem TIP'ten hem de tipten Nesimi Çimen'e benziyor!

Bu "Hasret" bizim!

Doğduğu topraklara sazlara, sesile gittiğinde 22 yaşındaydı. Belki ev sahibi olduğu da düşmüştür akına, artık orada yaşamasına da. Adına şenlik düzenlenen Pir Sultan'ın, o büyük Abdal'ın kavminden, yolundan, şehriden olması da, gizliden de olsa içini büyüttü, göğünü genişletti. Hem doğrusu da budur. Pir Sultan'a, Aşk Veysele'e, Aşk Ali Özkan'a ve daha nice aşığıyla övünmez mi insan Sivas'ın? Aşklar Bayramıydı Sivas eskiden, aşkların başkentiydi. Çoğu oradan geldi deyişlerin, nefes, duvazıım ve türkülerin. Dedeler de Divriği'den gelirdi, bir telaş bir koşuşturmaca olduğunda Divriği'den deden mi geldi? diye sorulurdu ya gülerek.

Onlardanirdi, aile Ankara'ya ya da İstanbul'a göçmüştür, Alevisiler, Kürt Alevisiler oturduğu mahallelerde onlara da yer vardır, zaten ya akrabadır ya da akrabadır. Kandan akraba olmak değil yoldan akraba olmaktır asıl olan.

Hasret de o akraba çocuklarıdır, solcu, Kemalist, sosyalist, demokrat ailelerin, bunların bazen hepsi bir arada, bazen biri biraz daha fazla, eskiden duvarlarını 12 İmam, Kербela Vakası, İmam Hüseyin, Hz. Ali, Hacı Bektaş Veli ve Atatürk çizimlerinin süslediği, sonraları Ce Guevara, Yılmaz Güney, Deniz Güzmiş, Mahir Çayan'ın eklendiği, daha da sonra Ahmed Arif, Can Yücel, Nazım Hikmet, Ahmet Yaşar, Gezi şehitleri, Berkin Elvan, Ali İsmail Korkmaz fotoğraflarının, posterlerinin asılı olduğu evlerinde yetişmiş çocukları. Hepimizin 'yol'u o evlerden geçti, iyi bilirim, çok severim, çok özlerim. İyi ki o ailelerde, o evlerde yetişti.

Gözlükli, belki ondandır, resmine bakınca iki kere "yüzüm güleçtir benim" duygusunu görmemiş, o 'sesim de güleçtir benim' diyecektir söylediği her türküde. Sakalıdır hafiften, sanki parklardan, kırlardan, otlardan arkadaşlarını taşır gibidir yüzünde. Adı gibidir, hep 'Hasret'tir hasretimiz olan şeylere, insana, iyiliğe, aşka,

dostluğa, barışa, doğaya...Daha da vardır ama bu kadan bile vardır, yarardır.

Hasret de 80'lerin sonunda yenilenen, zenginleşen ve taze fidanlarıyla boyveren inancın, kültürün sözçülerindendir. Alevi Rönesansını başlatan, yaşatanlardır. Yalnızca sözcü değil, onu eğizleyile dilden dile yaygınlaştıran, herkesle tanıştıran aşık dervişlerindendir. Onların sözlerine de seslerine de aşılsun!

Utay diyen Koçgiri'li çocuklarıdır, 'ırmağın karşı yakası'nı düşleyen çocuklarıdır Hasret, 'Utay'ına, yani utopyasına müzikle ulaşmak ister. Hocası tüm Anadolu ve Mezopotomya toprakları, kültürleri, sesleridir. Alevi, Kürt müziğiyle sınırlamaz 'Utay'ını, zaten sınırlanamaz! Deli Davud Haydar Acar'dan bağlamının piri Talip Özkan'a, Rumel'den Ege'den, zeybekten, teke zortlatmasına, Koçgiri'nin aşığı kadınlardan, Muş Var'tolu Dengbe Şakiro'ya, Nesimi Çimen'e herkes hocasıdır. Kısa saplı bağlama ile bağlar, uzun saplı bağlama, divan sazi, cura ve kabak kemane ile duyularını, tınılarını zenginleştirir, çoğaltır. Şavri ustası Nesimi Çimen'den öğrenir ve bu tavrı tam anlamıyla özümsemediği, her yöre için farklı olan tezene vuruşlarını, semah, deyiş, zeybek ve türkülerle de şelpeyle çalarak gösterir. Bunu yapan ilk ve tek müziyen olarak bilini.

"Gün olaydı tan olaydı" demişti, güneşe gel emleştirdi, "dünya

alışkanlıktan döner, sevgiyle mutluktan dönsün" dilemişti, "yükiüm bulgur değil Yunus/yüküm yürek" diyerek dervişler derviş Yunus Emre'ye seslenmişti, "Evde seni sözlük yaza" şiirinde, "ne çok dizeim vardır sana/ ne çok tezenem/içim szlar/ta ucı burnum/ bilemem!.../sanki terzide daha/kısa pantolonum dikiliyor/ topum patlak!.../lakın/ sakalını çok seviyorum/büyümekten nefret ediyorum" diyerek kendisiyle eğlenmişti.

Keşke daha çok yazıp bozup, çalıp söyleyip, eğlenseydi, Behçet Aysan gibi o da ölümlük çok evelden hissedip, "toplatır yazılarını/yakılır dizelemin/kurutulur gözlerim/geride genç ölüm kalır" demeseydi, Sivas illerinde saz çalınasaydı, türküler kardeşçe dinlensedy! Bir insan ömrünü yangına vermeselerdi!

Yazının başlığı elbette Madımak katliamından sonra, orada yakılan 35 canın çalınan ömürleri için söylenmiştir. Arif Sağ türkünün sözlerini bu acıya uyarlamıştır: "Bir isimim Haydar'dır biri Nesimi/Akarsu'ym kesemezler sesimi/Hasret'im'e duyurayım yasımı/ Katip arzuhalim yaz Şaha böyle/Güzelim ey güzelim ey tabibim ey".

Ömürleri çalınan, yaşamları yakılan 35 canımızın devri daim olsun.

DOĞU ŞAHİN

Çizim: Buğra Onur Erdem

Yaşasın Komün

Esilden bu şehri ve şehrin insanlarını severdim. Dillerini ana dilim gibi öğrenmiş, kitaplarını okumuştum. Şimdi her şey yabancı geliyordu. Yabancılardan nefret etmek daha kolaydır. Çiğerlerime çektiğim havayı bile tutmak istemiyordum.

Hayaletlere inanır mısınız? Ben inanmazdım. Onlar 1871 yılında benim peşime düşene kadar... Paris'in sokaklarında yürüyordum. Kapıyı kırıp şehre girmiştik. Şehir yirmi bölgeden oluşuyor, salyangoz kabuğu gibi kıvrılıyordu. Eskiden bu şehri ve şehrin insanlarını severdim. Dillerini ana dilim gibi öğrenmiş, kitaplarını okumuştum. Şimdi her şey yabancı geliyordu. Yabancılardan nefret etmek daha kolaydır. Çiğerlerime çektiğim havayı bile tutmak istemiyordum. Bu savaş ve ülkeyi terk edip Almanya'ya dönmek istiyordum. Zafer kazanmış askerlerini sokakta kucaklamayı bekleyen halkıma kavuşacaktım.

Savaş başlatan Fransa İmparatoru III. Napolyon, Sedan yakınlarında ordusuyla teslim olmuştu. Yerine kurulan geçici hükümet, Prusya ordusu Paris'e yaklaşınca Versailles'e kaçmıştı. İşçiler Paris'i terk etmeyecek komiteler kurup iktidarı almışlardı. Versailles'teki hükümet orduyu iki generalle beraber Paris'e yollamıştı. Toplara el koyarak Paris'i savunması bırakacaklardı. Halka ateş etmeyi reddeden askerler iki generali infaz edip komüne katılmışlardı. Artık Paris'te tam üç yüz bin silahlı işçi vardı.

İşçiler ilk defa iktidardaydı. Milyetlerlerine bakılmaksızın seçiliyorlar, istenmedikleri zaman görevden alınıyorlardı. Çalışma Bakanı Alman

işçi olmuştu. Şehrin savunmasından Polonyalı işçiler sorumluydu. Köşlerde artık sokak çocukları yatmaya başlamış, halkın borçları silinmiş, kira ödemeleri durdurulmuştu. Fransız burjuvazisi o kadar korkmuştu ki Prusya'dan Paris'i işgal etmesini istemişti. Prusya esir aldığı Fransa imparatorunu ve ordusunu serbest bıraktı. Paris'in etrafı kuşatıldı.

Birkaç defa teslimiyet şartlarını görüşmek için giden ekipte yer almıştım. Geçici hükümet, silahlarını bırakıp evlerine dönmeleri halinde generalleri vuranlar dışında tüm işçilerin affedileceğini söyleyince komünçülerin generali havaya ateş ederek karşılık vermişti.

Gecenin karanlığında Montmartre Tepesi'ne doğru ilerlemeye devam ettim. Son barikatlar oradaydı. Sağlam kalmış duvardaki "Yaşasın Komün" yazısını gördüm. Dar sokağa girdim, barikat yolu tamamen kapatmıştı.

"Kimisin sen?" Barikatın arkasından gelen sese cevap vermeden önce kasketimi çıkardım "İsmim Paul, hatırlarsınız." Barikatın üzerinde silahlarını bana doğrultmuş yüzler belirdi "Size teklif getirirdim. Aşağı inin, konuşalım."

"Karl Marx bizim için 'Onlar göğü fethetçiler' demiş. Buradan inmek kolay değil."

Gülümseyerek karşılık verdim "Marx'ın bunu övgü amacıyla söylediğini sanmıyorum. Kazanmanın imkansız olduğunu söylemek

istemiyim."

Dört kişi barikatın tepesinden inince başkaları yukarı çıktı.

"Ne istiyorsun Paul?" konuşan kadını hatırlıyordum, ona "Öğretmen" diyorlardı.

"Her şey bitti. Paris'e girdik. Sabaha saldırı başlayacak. Önce Montmartre Tepesi'ni sonra bütün Paris'i alacağız. Sizi son kez silah bırakmaya davet ediyorum. Evlerine dönün. Geçici hükümet yönetimi devralacak."

Öğretmen elindeki tüfeği daha sıkı kavradı "O alçaklar, komüne katılanların bebeklerinin bile öldürülmesini emrettiler. Teslim olursak bize ne yaparlar? Bu uğursuz toplumda erkeklerin de çile çektiğini kabul ediyorum. Ama kadınların bedbahtlığıyla mukayesedilemez. Teslim olmayacağız."

"Teğmen" olarak bilinen ekipteki diğer kadına baktım, cevabı belliydi "Ben duvar ustasıyım. Komünün her barikatında emeğim var. Barikatlar düşecekse, benimle birlikte düşecekler."

Pala bıyıklı general cevap vermekten çok soru soran biriydi "Zaten kazanacağınız savaş için neden teslimiyet çağrısı yapıyorsunuzuz?"

"Savaşı sonundayız, her şey bitmişken kaza kurşunuyla ölmek istemiyoruz."

"O zaman siz teslim olun." Barikattan kahkahalar yükseldi. Dördüncü temsilci

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://irantey.org>

Y. EMRE CEREN

THESEUS'UN MACERALARI-2

Siyah yelkenler ve Theseus

konuşmuştu. Fransız romanlarındaki ana karakterleri hatırlatıyordu. General gümüyordu. Uniformasının kemere takılı kısa saplı baltasıyla sessizlik sağlandıktan sonra konuştu "Aşağılık burjuvalar gibi dizi çökmeyeceğiz." "Kaybedeceğiniz savaş için öleceksiniz. Sizden sonra kimse cesaret edemeyin diye amansızca infaz edileceksiniz. Her şeyi değiştirecekler. Sokakları bile barikat kurulamayacak halde inşa edecekler."

"Bizim savaşımız 1789'da başladı Paul, hala devam ediyor. Bizden sonrakiler bizim üzerimizden yükselecekler. Belki onlar göğü fethederler."

Artık gitmem gerekiyordu "Size birini soracağım. Victor Hugo burada mı?" Barikattan kakkahalar yükseldi. General de güliyordu "Biliyorum. Buraya resmi olarak gelmedin. Demek Bay Hugo'yu görmek istiyorsun. Bunun için ülkemizi işgal etmeye gerek yoktu. Onu Paris'ten uzaklaştırdık. Burada olsa bile işgalci ordunun askeriye oturup şarap içeceğini sanmıyorum." Sessizliğe doğru yürürken arkamda bıraktığım barikattan şarkılar yükseliyordu.

Sabaha karşı Fransız ordusuyla beraber saldırıya başladık. Montmartre Tepesi'nin kadar barikatları topraklara dörek ilerledik. Tepe ele geçirildikten sonra komüncleri sürmeye devam ettik. Bazıları barikalarda ölüyor, bazıları yakalanıp infaz ediliyorlardı. Artık barikat kalmamıştı. Tepeyi ele geçirmişizden altı gün sonra bir grup Perse Lachaise Mezarlığı'na çekildi. Dumandan hiçbir şey görünmüyordu. Son direnişlerini yapacakları yer burasıydı. Bir anda üzerimize saldırdılar. Balta, bıçak ellerinde ne varsa bağırarak bize vuruyorlardı. Silahlar ateslendikten sonra sadece biriken hayatı kaldı. Duvarın önüne dizdik, yüz kırk yedi kişiydiler. Silahlarımızı doğrulttuk. Komünclerin generali bağırarak son sözlerini söyledi "Hayatlerimiz peşinizden gelecek! Yaşasın komün!"

Otuz bin işçi öldürüldü. Paris sokaklarında yürümek bile zordu. Fransızlar onları nereye gömeceklerini konuşuyorlardı. Komünclerin ölü bedenleri bile onlara sorun çıkıyordu. Artık işimiz bitmişti. Ülkemize geri dönebildik.

Almanya'ya vardığımızda beklediğimiz gibi sokaklarda karşılandık. Kalabalıklı ama beklediğimiz coşku yoktu. Zafer şarkıları söylenmiyordu. Sadece sessizlik vardı. Yüzlerine bakarken kendi vatandaşlarının arasında onları da gördüm. Komüncler oradaylardı. Bağırmaaya başladılar. Duymaya alıştığım slogan bu sefer Fransızca değil, Almandıydı "Yaşasın Komün!" İhtiyar kadın tekrar etti "Yaşasın Komün!" Fransa'da öldürüklerimizden benzeyen ayakları çıplak çocuklar haykırdı "Yaşasın Komün!"

Uğruna savaşmıştım sandığım halkım beni değil, öldürdüklerimi ıspancın salamıyordu. Gökyüzüne baktım, fethetmeyi başarmış olablirler miydi? Marx o gün yaşıyanlardan sonra "Fransa işçi sınıfı Paris'i kaybetti ama bütün dünya işçi sınıfının kalbini kazandı" dedi. Peşimizden gelen hayaletler artık her yerdedi.

Atina'ya yolculuğu esnasında döktüğü kandan arınan Theseus şehre girerken kendisinden hızlı yol alan bir namla gelmişti. Canavar avcısı olduğu şehrin sokaklarında konuşuluyordu. Atina Kralı Theseus ise çocuğu olmadığı için büyük Medea'dan medet ummuş ve onunla evlenmişti. Theseus kralın karısına çıktığında büyücü onun kim olduğunu o anda anlarken, Theseus'un oğlu olduğundan habersiz olan Aigius ondan ve saldığı namdan ürkmüştü. Medea bu hatayı telafi etmeye hiç yeltenmedi, Theseus'un onurlandırılma için onu akşam yemeğine davet etti. Asıl niyeti yemeğinde onu zehirlemektir. Bu yüzden Aigius'unda onu yemeğe ikna etti. Theseus daveti kabul etti.

Theseus kendisini hemen tanıtmadı, bunun için biraz bekledi. Sonra bıçak alıymış gibi yaparak Theseus'un yıllar önce bir kayanın altına bıraktığı ve "Oğlum olursa bunları kuşanıp gitsen" dediği kılıcı çekerek eti kesti. Kendi kılıcını gören Theseus heyecanla zehirli kupayı devirdi; oğluna sarıldikten sonra maiyetindekilere ve yurttaşlarına derhal Theseus'un "Oğlum" diye tanıttı.

Ardından da Medea'dan boşandı ve onu sürgüne gönderdi. Bir başka rivayete göreyse bu zehirleme hadisesi hiç yaşanmamıştı. Medea Atina'ya gelen Theseus'un sınamak için onu Marathon Ovası'nı kırıp geçen bir boğayla baş etmeye de göndermişti. Burnundan alevler saça, etrafına korku saçan bu boğa ile karşılaşan Theseus, onu alt etmiş, zincir vurmuş ve Apollon Delphinos'u kurban olarak sunmuştur. Bu esnada Theseus'un huzurunda boğayı kurban etmek için kılıcını çektiğinde Theseus oğlunu tanımsa ve Medea'ya boşayıp sürgüne göndermiştir. Yani her halükârda Theseus babasına kılıcından tanımını ve büyücü Medea sürgüne gönderilmiştir.

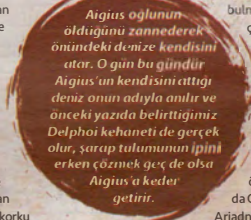
Babasına tanınan Theseus artık girdiği yeni dünyanın da getirilerinden sorumluydu. Bunlardan ilki babasının tahtını tehdit eden amcası Pallas'ın 50 oğluydu. Pallas'ın 50 oğlu, çocuğu olmadığı için amcası Aigius'un

topraklarını aralarında paylaşmayı önceden planlamışlardı, Theseus'un gelmesi onların planlarını bozdu. Böylelikle tahtı zor ile ele geçirmeye karar verdiler. İki gruba ayrılıp saldırı planladılar, ancak haberci Laos'un Theseus'a erkenken haber vermesiyle Theseus ikile ayrılımsı grubun birisine saldırdı ve tamamını öldürdü, bunun üzerine kalanlar da kaçarak canlarını kurtardılar. Theseus mesru gerecekleri de olsa şehride kan dökmüştü ve bunun kefeati vardı. Bunu ödemek için gönüllü olarak bir sene sürgüne gitti.

Sürgünün ardından Atina'ya döndüğündeysse daha önce bahsedilen Kral Minos, Labyrinth ve bunun ortasındaki efsanevi boğa Minotaurus döngüsü vardı. Atina her dokuz yılda bir 7 kız ve 7 erkek bu yaratığı kurban etmeye zorlanır. Theseus ise bunu çözmeye kararlıdır. O da gruba katılır ve öncülük eder. Aigius yola çıkmadan evvel Theseus'a "Başarılı olursan gemine dönüştü beyaz yelken çek, başarısız olursan yani ölürsen siyah yelken çek." der. Girit'e vardıklarında Minos'un kızlarından Ariadne onu görüp aşık olur. Theseus'u hızcıla Tanrı Dionysos'un kendisine hediye ettiği kutsal ipliği verir ve bunu kullanarak yolunu bulmasını söyler ve buradan çıkınca kendisini buradan götürmesini ve onunla evlenmesini şart koşar.

Hemen ardından da bütün Atinalar Minos'un sarayı Labyrinth'a kapatılır. Theseus ipliğin yardımıyla labirentte yolunu bulur, Minotaurus'u yumruğuyla öldürür ve oradan çıkınca da Giritlilerin gemilerini batırır, Ariadne'ye ve kurtardığı Atinalı gençleri yanına alır ve yola koyulur.

Nakos Adası'na geldiklerinde geceyi orada geçirirler; Tanrı Dionysos Theseus'tan Ariadne'ye adada bırakmasını söyler ve o da söyleneni yapar. Birkaç savrulmadan sonra Theseus ve yoldaşları Atina'ya gözle görülmüş biçimde görünüşe dalgınlıktan yelkenleri değiştirmeyi unuttur ve siyah yelken asılıyken yaklaşırlar. Bunu gören Aigius oğlunun öldüğünü zannederek önündeki denizi kendisi atar. O gün bu gündür Aigius'un kendisini attığı deniz onun adıyla anılır ve önceki yazıda belirttiğimiz Delphoi kehaneti de gerçek olur, şarap tulumunun ipini erke çözmek gerek de olsa Aigius'a keder getirir. Theseus ise Atina'nın yeni kralı olur.

Bu köşede her ay bir yazarımız, bir hikâye için giriş paragrafı paylaşacak. Hikâyenin devamını ise sizin yazmanızı istiyoruz.

En fazla 3500 vuruş olacak şekilde hikâyenizi gerisende@bavuldergi.com adresine "Gerisi Sende" konu başlığıyla gönderin. Editörlerimiz ve yazarımız tarafından seçilen hikâyenizi Ağustos sayımızda yayımlayalım. Bu ay giriş paragrafını Ercan Kesal kaleme aldı. Gerisi Sende!

Zalimlik yasa olduğunda, isyan bir haktır.
Simon Bolívar

"Bazen tüm bir ömrün tek bir sorunun cevabına, sıkı bir hesaplaşmaya ya da birinden duyacağımız bir söze bağlı olduğunu düşünürüm.

Belki de bu yüzden..Babamı son günlerinde daha çok konuşturup daha uzun dinlemeye çalışıyordum. Ondan duyacağım mucize bir cümlelerin peşine düşmüştüm sanki.

Yağmurun hiç bitmeyecekmış gibi yağdığı bir gündü. Odasının kapısını sessizce açıp yatağının yanına iliştim. Dalgınca aç gözlerini.

Önce kıpırdandı, sonra parkinsonla eriyip ufalmış gövdesini yukarıya çekmeye çalışarak hisirli bir sesle....."

Hiçbir
zafere
çiçekli
yollardan
gidilmez.

La Fontaine

- İmtiyaz Sahibi: Birgün Yayıncılık ve İletişim Tic. A.Ş. adına İbrahim Aydın
- Yayın Kurulu: Önder Abay, Ümit Bektaş
- Edebiyat Danışmanı: Haydar Ergülen
- Editörler: Oğuz Akın, Mustafa Kömür
- Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Sefiye Selçuk Özbeke
- Reklam ve İletişim: bantireklam@birgunnet, bavul@birgunnet
- Kapak İllustrasyonu: Ethem Onur Biliç
- Grafik Tasarım: Barış Can Sarıtaş
- İletişim: 0546 2883328 - iletisim@bavuldergi.com - bavul@bavuldergi.com
- www.bavuldukkani.com
- Adres: Gülbahar Mahallesi, Avni Dilligil Sokak, Özden Apartmanı, No: 14/3 Mecidiyeköy/Şişli İstanbul
- Baskı: İleri Basım Mat. Amb. Reklam Tarihli Yayın ve Teknik Hiz. Tic. A.Ş.
- Adres: Yenibosna Merkez Mh. 29 Ekim Cd.A1 Apt. No:5/902 Bahçeşehir-İstanbul (Vizyonpark 2 Plaza B-1 Blok Kat:9 No:81-82)
- Tel: 0212 454 32 90 - 0212 454 34 83
- Genel Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.
- ISSN: 2149-8113 Aylık yaygın süreli yayındır.

Yazar: Ercan Kesal ve.....

Öyküyü tamamlayıp gerisende@gmail.com adresine gönderebilirsiniz.

Seçilen öykü gelecek ay dergimizde yayınlanacaktır.

/bavuldergi

/bavuldergi

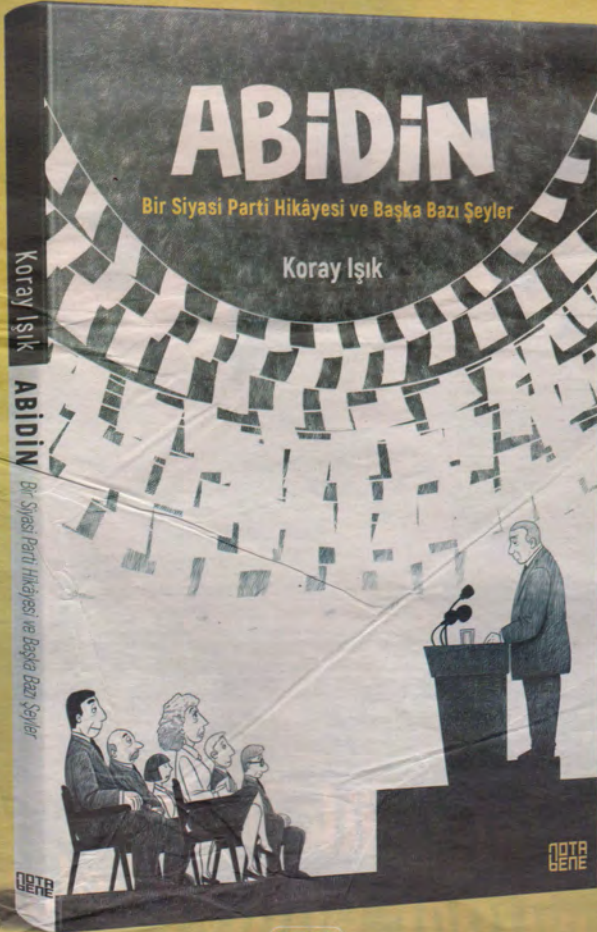

/bavuldergi

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>

Bir Siyasi Kara Mizah...

BAVUL

küçücük ömrüm
hep rüzgâr gülleri kokacak!

küçük İskender

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>